

România a hotărât să treacă, în mod unilateral, la reducerea cu 5 la sută, până la sfârșitul acestui an, a cheltuielilor militare

Pentru întărirea prieteniei și colaborării dintre cele două țări și popoare, pentru promovarea înțelegerii și păcii în lume

DIALOGUL ROMÂNNO-LIBERIAN

La invitația tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** în aceste zile ne vizitează țara președintelui Republicii Liberia, **SAMUEL KANYON DOE**

Decret
al Consiliului de Stat
al Republicii Socialiste
România
privind instituirea
titlului de
EROU
AL NOII
REVOLUȚII
AGRARE

Comentariu în pag. 2

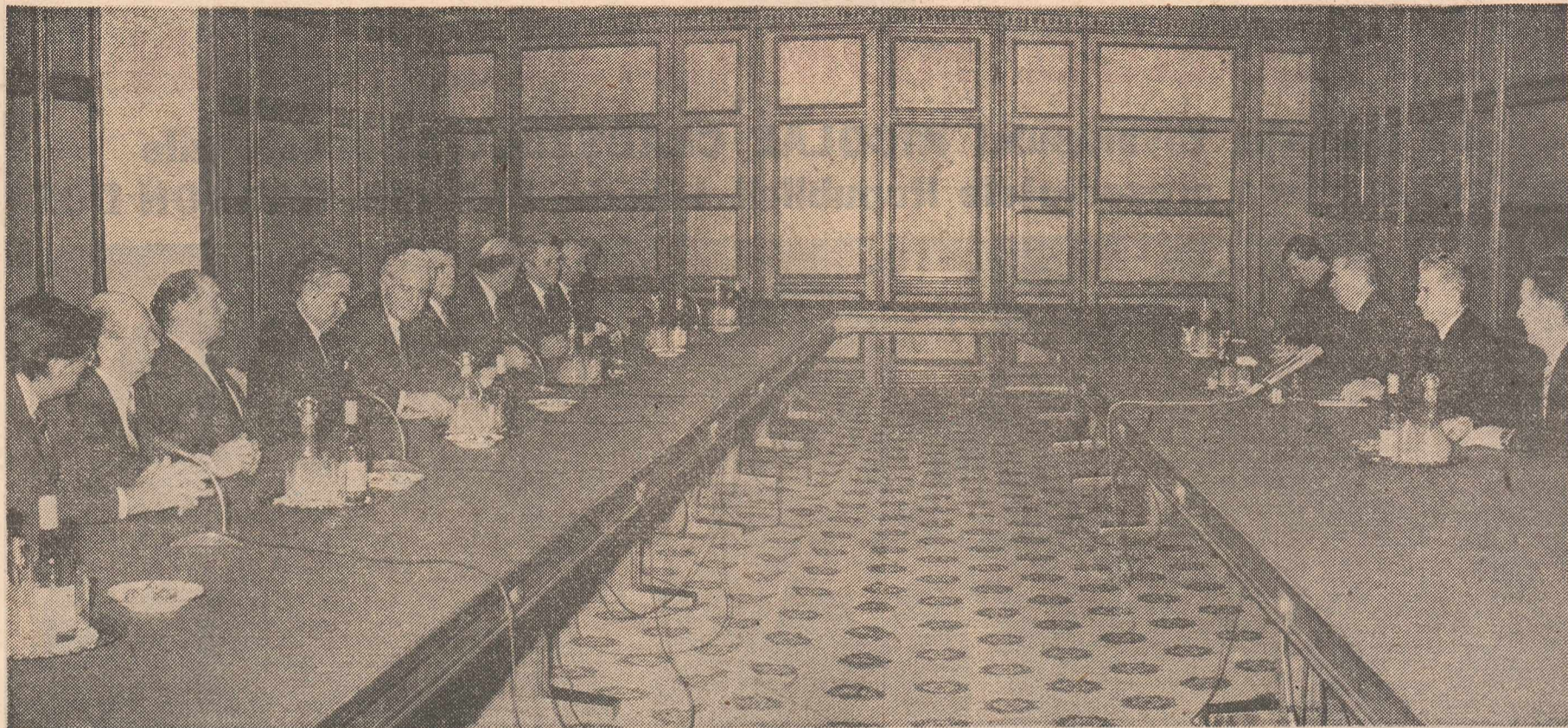

Toamna se pune temelia belșugului viitor

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

a primit pe miniștrii afacerilor externe ai statelor

participante la Tratatul de la Varșovia

Comitetul miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia de prietenie, colaborare și asistență mutuală s-a reunit în aceste zile la București, efectuând un schimb de păreri și informații privind situația din Europa și din lume, acordând o atenție principală în primul rând dezarmării nucleare, eforturilor statelor participante la Tratatul de la Varșovia în vederea programului propus în apelul de la Budapesta de reducere a forțelor armate și armamentelor convenționale în Europa, sarcinilor însăși în situația din lume, inclusiv în domeniul relațiilor internaționale. A fost exprimată îngrijorarea în legătură cu situația gravă care se menține pe plan mondial și pericolul de război, ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, în primul rând a celei nucleare. S-a subliniat că problema fundamentală a epocii noastre o constituie apărarea păcii, oprirea cursei înarmărilor, în primul rând a celei nucleare, înfăptuirea dezarmării, eliminarea pericolului unei catastrofe nucleare. Desfășurată într-o atmosferă de prietenie și colaborare tovarășească, ședința Comitetului miniștrilor afacerilor externe ai statelor participante la Tratatul de la Varșovia a subliniat gravitatea situației traversate de lumea contemporană și posibilitatea de salvagardare a păcii prin dezarmare și colaborare.

La încheierea lucrărilor miniștrii participanți la această reuniune au fost primiți de președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. În cuvântarea sa, document de profundă analiză a situației contemporane, bogat în idei și căi de urmat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat poziția României referitoare la problemele păcii, la pericolul enorm reprezentat de cursa înarmărilor. „Fără o participare activă a popoarelor, a tuturor statelor, nu se vor putea soluționa problemele dezarmării și păcii”, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, sintetizând magistral un adevăr care trebuie să stea la temelia oricărei acțiuni în favoarea păcii. Faptul că întâlnirea din Islanda, dintre secretarul general al

Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov și președintele Statelor Unite ale Americii, Ronald Reagan, s-a încheiat fără nici un rezultat care să ducă la inițierea unui proces de îmbunătățire a situației internaționale dovedește încă o dată că pacea lumii trebuie să fie expresia concretă a voinței popoarelor. România consideră că problemele armelor nucleare din Europa se pot soluționa și, în cadrul măsurilor de dezarmare, eliminarea rachetelor din Europa ar constitui cea mai importantă etapă. Reducerea cu 25 la sută până în 1990 a armamentelor convenționale în Europa va crea condiții mai bune pentru mărirea încrederii și eliminarea unor rezerve pe care le mai au unele state vest europene în legătură cu renunțarea la armele nucleare. O soluționare globală și simultană a tuturor problemelor legate de dezarmare ar fi de dorit dar ea este greu realizabilă într-un timp foarte scurt. În acest sens, poporul român, prin cel mai autorizat reprezentant al său, dă glas voinței sale de a face totul în slujba pro-

gresului, de a oferi lumii un exemplu concret, fapte care să arate celorlalte popoare și oamenilor politici neștrămătați să dorească de a contribui la salvagardarea păcii. „Noi considerăm că trebuie să trecem de la vorbe la fapte. În acest sens, am și hotărât — și vom supune la sesiunea Marii Adunări Naționale, care va avea loc săptămâna viitoare — hotărârea privind reducerea cu 5 la sută a armamentelor și cheltuielilor militare și organizarea, în luna noiembrie, a unui referendum pentru a avea aprobarea întregului popor”. În cuvântarea sa, președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat nevoia de intensificare a luptei pentru renunțarea definitivă la experiențele nucleare, pentru renunțarea la înarmarea nucleară. Pacea este posibilă și este un drept al tuturor, susține președintele României, dând glas dorinței fierbinți a poporului român. Dar pentru realizarea ei sînt necesare eforturile tuturor, măsuri concrete și acțiuni ferme. În cuvântarea sa, președintele României a subliniat importanța Europei în ca-

drul actualelor împrejurări internaționale. „Nu există în lume o altă forță în afara Europei care să poată contribui în mod hotărîtor la realizarea unui acord între Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii. Nici un alt continent, nici o altă forță nu poate juca rolul pe care îl poate avea Europa în a determina și contribui la realizarea unor înțelegeri corespunzătoare între Uniunea Sovietică și S.U.A., la soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale. Deci trebuie să facem în așa fel încît Europa să-și îndeplinească rolul, să-și asume răspunderea în soluționarea problemelor grave din viața internațională”, spunea cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Document de mare însemnătate, bogat în idei și căi de urmat pentru realizarea unei păci trainice, cuvântarea președintelui României reprezintă un moment de referință într-un climat politic de mare tensiune internațională.

BOGDAN NISIFOIU ■

Ședința Consiliului de Stat

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu a avut loc, zilele trecute, ședința Consiliului de Stat. Pe ordinea de zi a figurat dezbaterile și adoptarea Decretului privind instituirea titlului de „Erou al Noii Revoluții Agrare” din Republica Socialistă România, precum și a Decretului privind stabilirea criteriilor de conferire a acestui titlu.

Adoptarea acestor hotărîri constituie un eveniment de seamă în viața întregii țări, dar mai ales în viața lucrătorilor ogoarelor, a celor care muntesc nemijlocit în toate domeniile agriculturii. Înaltul titlu — ce va fi conferit județelor și unităților agricole de stat și cooperative care realizează pe toată suprafața planificată sau la întregul efectiv de animale planificată producții mari, la nivelul cerințelor noii revoluții agrare, ca și activiștilor de partid și de stat, conducătorilor de unități agricole socialiste, altor cadre din agricultură, care au un aport deosebit la realizarea unei agriculturi moderne, de înaltă tehnicitate, la obținerea unor recolte cât mai mari pe întinse suprafețe de teren — reprezintă recunoașterea contribuției pe care agricultura și-o aduce la dezvoltarea generală a țării, la sporirea avuției naționale și la creșterea bunăstării întregului popor; un imbold la noi fapte care să se integreze organic ansamblului de acțiuni revoluționare ce alcătuiesc amplul proces de transformare socialistă a patriei.

Instituit din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — al cărui rol în elaborarea și realizarea mărețului Program de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, ca și în înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare a fost evidențiat și cu acest prilej, fiind apreciat ca hotărîtor —, titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare”, ocupînd, în ierarhia distincțiilor țării noastre, un loc egal cu titlul de „Erou al Muncii Socialiste”, vine să stimuleze dezvoltarea intensivă a producției agricole, organizarea științifică a producției și a muncii, transformarea generală a agriculturii într-un teritoriu larg deschis noului, progresului tehnico-științific, aflării de soluții viabile și îndrăznețe tuturor problemelor ridicate de creșterea necontenită a potențialului productiv al pămîntului, a calității lucrărilor efectuate și a întregii activități de stringere și depozitare a recoltei.

Instituirea acestui titlu, în plină toamnă bogată românească, constituie o nouă și elocventă dovadă a grijii cu care partidul și statul nostru privesc dezvoltarea pe mai departe a agriculturii, sporirea aportului acesteia la progresul multilateral al patriei.

Titlul de „Erou al Noii Revoluții Agrare” — un nobil însemn al hărniciei și priceperii celor de pe ogoare —, este cel mai înalt omagiu adus eroismului lor.

DAN MUCENIC ■

Toamnă românească

Aruncă-n noi pămîntul cu mari, zemoase fructe!
Abia cules, ogorul devine iar ogor.
E ca un dor ce crește pe trunchiul altui dor,
Izvor ce udă țărîni prin mii de viaducte.

Abia desprinsă palma de sfera unui măr,
Că mărul iar dă-n floare, începe să rodească.
Mirifică e toamna aceasta românească,
Străluminată, blindă precum un adevăr.

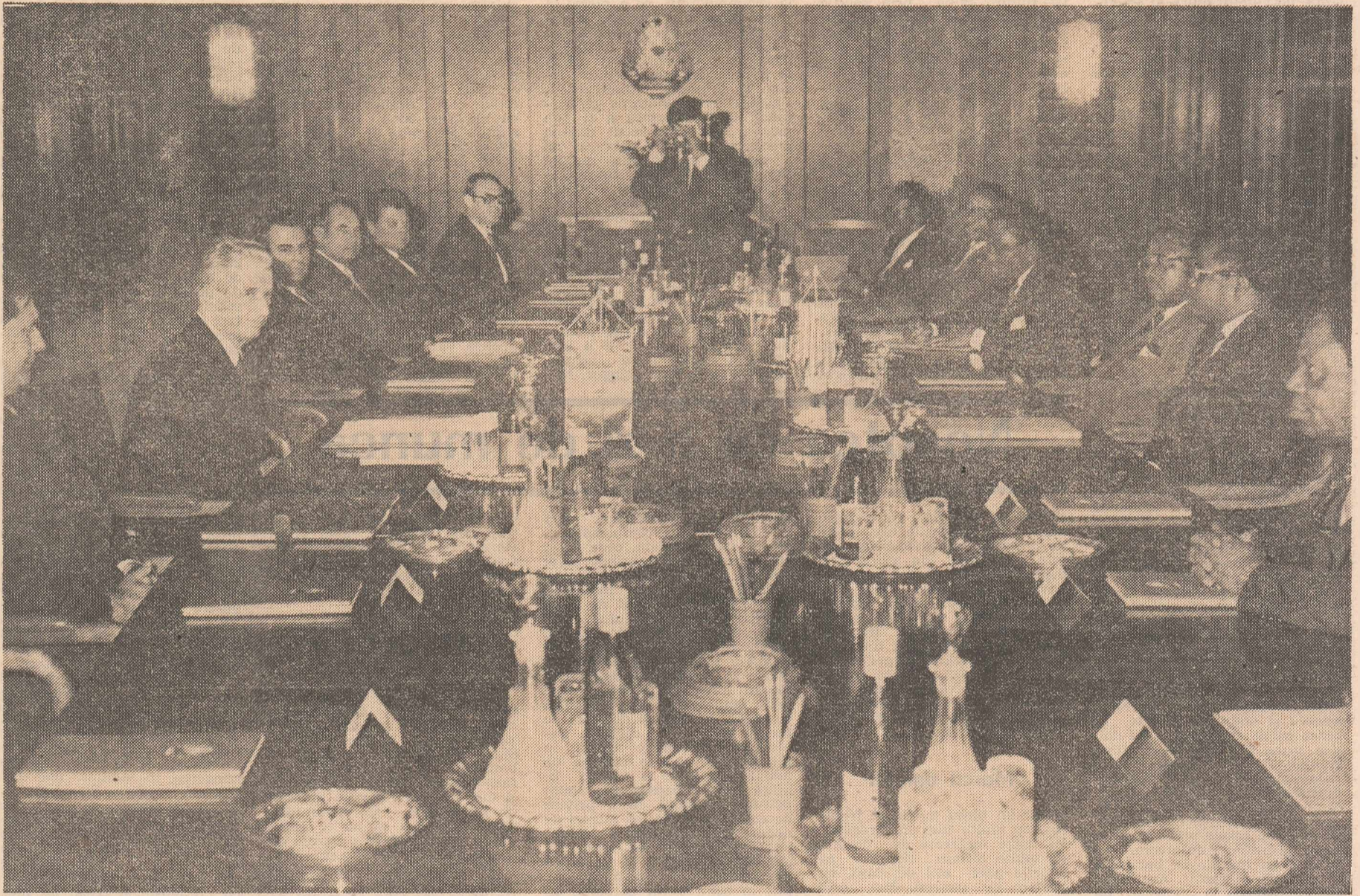
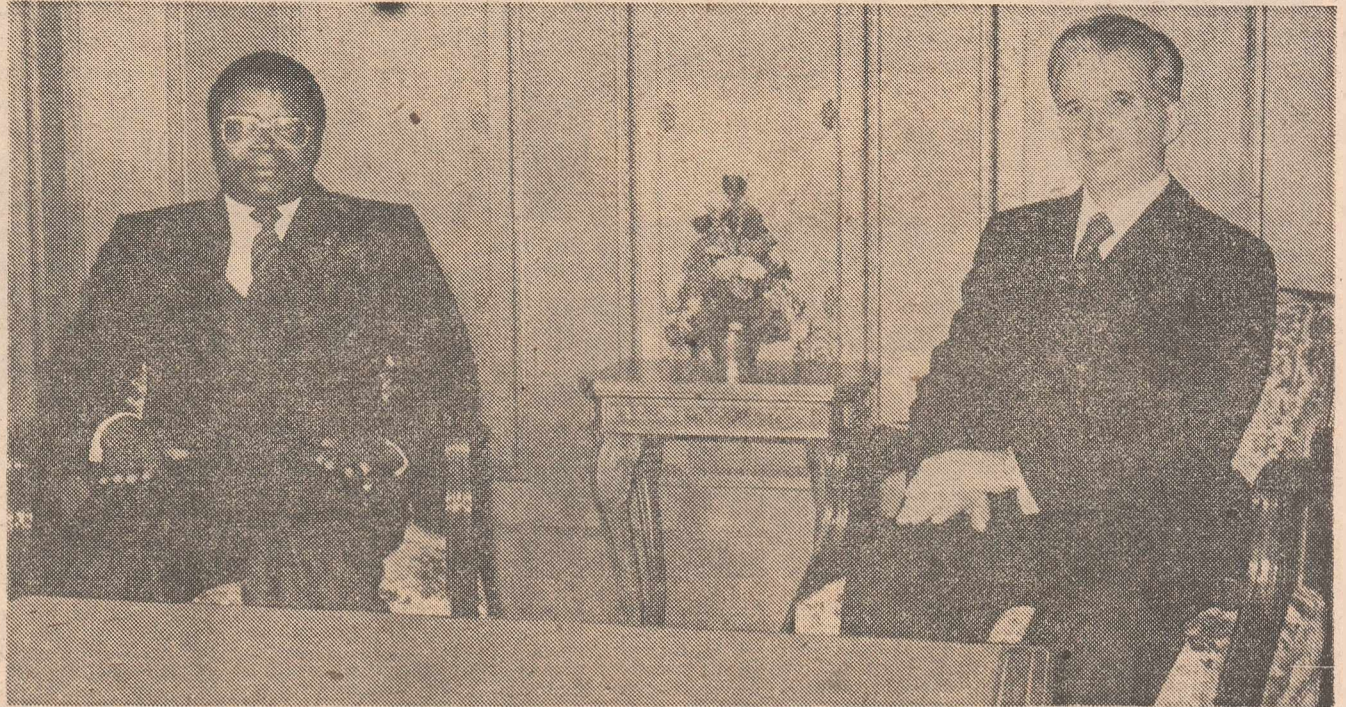
Mi-adună lacom pieptul parfumul ei de poame,
Simt brume dulci pe frunte, mă face mai duios,
Adie cu arome — muscat și tămîios,
Și bubuie esențe prin beciuri și prin crame.

Abia culegem rodul, lăsăm în cîmp curat,
Că iar ne umple dorul și mergem la arat!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Rodnic dialog româno-liberian

Vizita oficială
de prietenie
a președintelui
Republicii Liberia,
Samuel Kanyon Doe

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, miercuri, a sosit la București, președintele Republicii Liberia, Samuel Kanyon Doe într-o vizită oficială de prietenie. Vizita șefului statului liberian constituie un moment important în relațiile dintre cele două țări și popoare, o contribuție semnificativă la întărirea păcii, prieteniei și colaborării româno-liberiene, în interesul reciproc, al cauzei păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. Prin călduroasa manifestare cu care oamenii muncii din Capitală i-au primit pe cei doi oameni politici s-a conturat o expresie clară a voinței de pace a poporului român, a stimei și prețuirii de care se bucură președintele României, cit și a convingerii că actuala întâlnire româno-liberiană la nivel înalt deschide o etapă calitativă superioară în evoluția relațiilor dintre cele două țări și popoare. În aceste zile în cadrul convorbirilor oficiale care au avut loc la București, cei doi șefi de stat și-au exprimat satisfacția de a se întâlni și de a avea un schimb de păreri în probleme de interes reciproc, manifes-

tindu-și încrederea că actualul dialog la nivel înalt, înțelegerile la care au ajuns conferențele noi dimensiuni colaborării româno-liberiene. Au fost relevate raporturile prietenești care s-au statornicit între România și Liberia pe multiple planuri și s-a apreciat că există premise favorabile pentru intensificarea colaborării, îndeosebi în domeniul economic. În acest sens, a fost afirmată dorința de a se imprima un ritm mai susținut conlucrării reciproc avantajoase, prin extinderea cooperării în producție, creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, pe baza unor acorduri de lungă durată, ceea ce va asigura stabilitate și o largă perspectivă colaborării româno-liberiene. Au fost analizate căile și modalitățile concrete de intensificare a colaborării și cooperării economice și tehnico-științifice și au fost abordate aspecte ale situației internaționale. Reprezentând voința fermă de pace a poporului român, președintele Nicolae Ceaușescu a reafirmat și cu acest prilej nevoia stringentă a dezarmării și a atras atenția asupra iminentului pericol generat de cursa înarmărilor. „Situația internațională conti-

nuă să se mențină deosebit de gravă și complexă, ca urmare a intensificării cursei înarmărilor, și îndeosebi a celei nucleare, a menținerii și chiar agravării unor conflicte, a politicii de forță și amenințare cu folosirea forței, de amestec în treburile interne ale altor state, a instabilității din economia mondială și înrăutățirii situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. Toate acestea sporesc și mai mult pericolul unui nou război mondial, al unei catastrofe nucleare, care ar duce la distrugerea a înseși condițiilor pentru existență pe planeta noastră”, a spus președintele Nicolae Ceaușescu în toastul său, delimitând o imagine realistă și grăitoare a situației din lumea contemporană. Nevoia de a se face totul pentru dezarmarea nucleară în primul rind, pentru înlăturarea pericolului unui război nuclear nimicitor — dorință justificată a tuturor oamenilor de pe planetă și a celor din România — a fost evocată pe larg. În numele acestei dorințe de pace, țara noastră a adresat tuturor statelor din Europa, Statelor Unite ale Americii și Canadei chemarea de a trece, fiecare, la o reducere de cel puțin 5 la sută a

înarmărilor, chiar înaintea realizării unui acord corespunzător în această privință, președintele României dînd în acest sens exemplul țării noastre care a hotărît să treacă în mod unilateral, la reducerea cu 5 la sută, până la sfîrșitul acestui an, a cheltuielilor militare. În cadrul convorbirilor oficiale, în toastul rostit cu prilejul dinoului oferit în cinstea președintelui Republicii Liberia, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat sprijinul și solidaritatea României socialiste cu lupta popoarelor din Africa, pentru lichidarea totală a colonialismului, consolidarea independenței naționale și dezvoltarea lor liberă pe calea progresului economic și social. „România militează consecvent pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea unei ordini economice care să asigure progresul mai rapid al tuturor statelor și, în primul rind, al celor rămase în urmă, pentru dezvoltarea armonioasă a economiei mondiale”, spunea președintele României. Cu prilejul acestei vizite, președintele Republicii Liberia, Samuel Kanyon Doe a ținut să menționeze sprijinul acordat de România Republicii Liberia în diferite

domenii de activitate, de la asistența economică și tehnică, până la cel din domeniul învățămîntului. Oaspetele României a ținut să remarce marile progrese realizate de România într-o perioadă de timp relativ scurtă. „Marile înfăptuiri ale României pe plan intern, precum și comerțul său exterior tot mai dezvoltat au propulsat-o în rîndul țărilor de frunte ale comunității internaționale”, a spus președintele Samuel Kanyon Doe care a dat o înaltă apreciere poziției României față de problemele de prim ordin ale lumii contemporane.

Desfășurat într-o atmosferă de căldă prietenie, înțelegere și stimă reciprocă, dialogul româno-liberian la nivel înalt se înscrie pe linia politicii de pace și colaborare promovată de România prin strălucitul său mesager, președintele Nicolae Ceaușescu și conferă prieteniei dintre cele două popoare noi valențe, noi căi de colaborare și cooperare, oferind climatului politic contemporan încă un exemplu de conlucrare în folosul păcii, prieteniei și dezvoltării.

VASILE M. TOMUȘ

Pentru cei care au lucrat de noapte soarele răsare numai să-i incurce, să-i oblighe să tragă draperiile și să se ascundă. Pentru ei ziua nu-i decît un somn pe furate, măcinat cu disceție de vuitul diurn al orașului. După-amiază se trezesc puțin. Par somnabuli. O ceață difuză le îmbată corpul și privirea. Își văd de treburile casei. Nu prea au spor. Mai mult se incurcă în propriile mișcări. Spre seară, se culcă iar. Mai trag un pui de somn de citeva ore. Liniștirea orașului începe să-i trezească. Le ascute privirea. Miinile devin sigure. Spațele se îndreaptă. Umerii se ridică. Tot corpul lor intră într-o stare de pîndă, de parcă s-ar afla înaintea unei vinătoare. Și-au recăpătat și limbașul. Nu mai sînt morocănoși. Intunericul vine pentru ei ca un semnal de alarmă, ca un cîntec de goarnă care sună deșteptarea, ca o cortină aurie îndărătul căreia stă baricadat un potop de lumină. Pentru ei noaptea începe ca o zi de muncă.

Cînd e miercuri e duminică

Uite-l, bre, pe ăla că iar vine cu miinile în buzunare! Cei doi îi calcă pe urme. Au un mers crispat, de oameni zgribuliți care se grăbesc. Unul duce o sacoșă, celălalt, un pachet sub braț. Cum naiba nu crapă de foame? zice omul cu pachetul strîns în dreptul inimii. De trei' de ani nu l-am văzut venind decît cu miinile în buzunare! Așa vine și așa pleacă. I-am întrebat pe ăia de la galvanizare! Au zis că în 30 de ani nu le-a cerut nici un măr. În fața lor, bărbatul înalt, cărunt, cu ochelari, a ajuns la poarta Electroaparatajului și își poartă fișa. Ceasul clinchene zglobiu și omul se pierde în bezna curții. Poartă și cei doi, și-n urma lor vine o mulțime grăbită. Tramvaietele sosite din Pantelimon și de pe Șoseaua Iancului varsă sute și sute de oameni. Cei mai mulți o iau spre poarta întreprinderii. Celălalt și cu casele prin preajmă, aduși de ultimele tramvaie.

Omul cu miinile în buzunare se numește Mărgărit. Are 54 de ani și lucrează la atelierul de galvanizare. Are 36 de ani de viață pe 3 schimburi. Asta înseamnă mii de nopți nedormite și peste 16 ani de somn în timpul zilei. În secția de galvanizare adie un aer cald. Uruie podurile rulante. Cară nacelele încărcate cu piese. Bazinele mari, cu soluții cianurate, îmbibă aerul cu o aereală tăioasă. Ventilatoarele mari gurile obosite, aducînd de afară citiva metri cubi de aer proaspăt în fiecare secundă. Înșiruite ca la armată, bazinele de galvanizare poartă etichete. Soluție zincată, apă, soluție cianurată. Bărbații și femeile au costume de pînză groasă, marcate cu o etichetă colorată „antiacizi”. În picioare poartă cizme de cauciuc și-n miini mănuși albe, ceva mai grosolane decît eele chirurgicale. E de ajuns să scapi o damigeană sau s-o răstorni! Ajunge și să bați mîna în soluție, zice maestrul. Galvanizare cu nichel, cu cadmiu, cu zinc, un proces în care piesele intră dezbrăcate și ies la iveală acoperite de o poighiță subțire de metal protector. Mesterul ține miinile împreunate pe masa de scînduri. Are o piele tăbăcită, groasă, pătată de cicatrici. Totul a fost, totul a trecut, au rămas urmele discrete ale celor 36 de ani tră-

și pe schimburi. Acidul nu mă mai roade, zice el. De atîția ani, am devenit înun. Cînd trecem pe lingă un bazin cu soluție cianhidrică, ca și cum ar încerca temperatura unei căzi de baie, își flutură mîna prin soluția otrăvitoare. Mîna lui e prea aspră, pielea lui e mai tare ca un costum de protecție. Calm, și-o spală apoi într-un bazin cu apă și zice, mai am puțin pînă la pensie și-am rămas fără galvanizare. Ieri a fost duminică, zice el. Nu, parcă nu-i adevărat. Ieri a fost miercuri, spun eu. Nu, zice el, la noi, miercuri e pe post de duminică. Fiecare secție are ziua liberă în altă zi, ca să echilibram consumul de energie, zice el și-l strigă pe un puști. Are 18-19 ani și trage tare în tura de noapte. Se numește Coandă. Locuiește în Colentina. Tatăl lui e timplar la U.R.A.C. De mai mulți ani, mama lui este bolnavă. Așa că n-a mai avut timp să-și termine școala. S-a grăbit să intre pe retribuție și, după clasa a X-a, s-a încadrat la Electroaparaj, în atelierul de galvanizare. Poate apuc să mă duc la seral-

așchie și nici un cui. Dumitru M. Ingeaua vine la slujbă la ora două. Își pune halatul și începe să colinde Electroaparatajul. Secție cu secție, magazie cu magazie. Să vadă ce moștenește de la schimbul întii, ce a plecat și ce se descarcă. Pe la trei și jumătate scoate din buzunarul de la piept banderola cu inscripția „loctiitorul directorului” și ia la purcat fiecare atelier. De cum se întunecă, Dumitru M. Ingeaua își ia lanterna și bastonul. O fi noaptea o zi de muncă, dar intunicul rămîne mereu o prăpastie în care te arunci fără să știi dacă trebuie sau nu să te aperi. Intreprinderea Electroaparataj nu e o firmă lăbărtată pe zeci de hectare. Înghesaită între blocuri, ea se întinde pe o suprafață incredibil de mică. Secțiile sînt etajate, atelieretele și magazinele alăturate și bine rînduite. Într-o noapte, Dumitru M. Ingeaua bate de citeva ori toate locurile la care muncesc peste 1600 de oameni, plus cele pustii, la care nu lucrează nimeni. E o lege sfîntă a muncii de noapte. Nimeni nu lucrează singur. Nici

compresorului încetează brusc. Un șiert de ceas, răgaz pentru prinzul de noapte. Dumitru M. Ingeaua trimite un băiat după prenzadez ca să-și lipească sticla ceasului. Acesta revine repede și zice, nu-i șefu, s-a uscat! Omul e amărit. După douăzeci și șase de ani, l-a lăsat ceasul lui de nădejde. Ptiu, ăsta nu-i semn bun, zice el și tot apasă geamul cu buricul degetului arătător. Pe batiurile mașinilor, fetele și-au desfacut pachetele cu mîncare. Stau cocoțate pe scaune de metal și mîncîncă la fel ca într-un snack-bar improvizat. De pe tamburii cocoțai deasupra mașinilor, kilogramele de sîrmă își păstrează o lucire stînsă, nepăsătoare. Dar nici lumea metalelor nu este nemuritoare. La o mașină cocoșată, o femeie strînge cu peria un praf cenușiu și fin. Seamănă cu țarina verii. E praful de argint pornit în miez de noapte pe întortocheatele trasee ale performanțelor tehnice. Miine dimineață se va face socoteala. Industria va beneficia de citeva mii de pastile de argint în plus pentru contactoarele utilajelor

cu minia unui animal rănit și disperat. La douăzeci de metri de compresor e gardul întreprinderii. Dincolo de gard, un bloc cu zece etaje. Locatarii îl aud și în somn, fără să știe că mecanicii n-au nici o vină. Mai mult, conducerea întreprinderii, în urma petițiilor primite de la vecini, a dublat pereții și i-a antifonat. Dar peste noaptea Electroaparatajului, tot fluieratul prelung al compresorului stăpînește atotputernic. Revenim în curte. La un balcon de la etajul șase se vede un bărbat cu țigara aprinsă. Fumează și privește cerul sau curtea pustie a întreprinderii. E prea, departe și intunicul îl topește în valurile lui ușoare.

În atelierul de strungărie e o atmosferă de poligon. Prescele toacă panglicile de tablă cu un hămăit de mitralieră. O femeie de la prese are de făcut 100 000 de piese în opt ore. Asta înseamnă 25 000 de bătăi. Ca să-ți faci datoria, trebuie să stai lingă mașina ca lingă un copil. Să-i dai mereu să mînce, să-i întinzi suzeta cu ulei, să-i scoți mizeria din preajmă, să alegi jucăriile mărunte pe care ți le aruncă, să-i controlezi fiecare mișcare. Și ca răsplată, presa toacă noaptea ca-n filmele de război, pac, pac, țac, țipă ea pe tabla subțire și altă presă îi răspunde, buf, buf, buf, mușcînd înfundat din materialul mai gros. E un concert aiuritor de bătăi subțiri și groase, de făcături și clinchete de tablă. În fața preselor, numai femei. Mașinile nu-ți iartă oboseala. Mai bine te ridici, faci citeva mișcări, dai o tură în curte și cîștigi putere pentru încă o oră sau două. Prin geamurile murdare de praf dimineața își trimite degetele ei albastre. La poarta întreprinderii a sosit o femeie. De douăzeci de ani, sosește la ora patru. Trebuie să car spanul de la mecanicu șef, zice ea, în timp ce-și poartă fișa. Paganel Pompiu, cum e poreclit Zamfir Panait de la prevenirea și stingerea incendiilor, mai face o tură. Marioara Florea de la secția strungărie se spală cu apă rece pe față. Încă nu s-a obișnuit cu noaptea. A trecut pe schimburi abia de două săptămîni. A avut copilul bolnav și trei ani l-a însoțit prin spitale cu dragoste și frică. La masa controlorilor, Ștefan Pirvu, cu trei luni înainte de pensie, trage cu coada ochiului pe-o bucată de ziar. Obrazul lui seamănă cu harta hidrografică a lumii. Dă să se lumineze și cei 1600 de oameni, rînd pe rînd încep să-și curețe mașinile și pleacă să se spele pe miini. Din inima lucrurilor, lumina crește vertiginos și în dreptul privirii reapare lumea. Clădirile înalte, aleile curate, poarta și ceasurile, gardul înalt, cu toate ordinele și medalile primite de acești oameni ai întreprinderii Electroaparataj, în semn de înaltă cinste pentru isprăvile lor. Sînt machetele distincțiilor făcute la scară mai mare, sînt o împodobire obrazul dinspre pras al firmei. De cum răsare soarele otelul lor începe să reflecte primele raze rătăcite. Si-n strălucirea lor e un strop din noaptea aceasta nedormită și din miile de nopți lucrate în schimbul trei de cei care, atunci cînd ajung acasă, în ciuda faptului că dimineața încă nu s-a așezat bine peste București, ei se așază la masă, mîncîncă pe tăcute și beau cu o sete adîncă prima cană de apă a zilei abia născute.

CORNEL NISTORESCU ■

Noaptea ca o zi de muncă

și să-l termin. La galvanizare nu e ușor. Mănușile, costumele de protecție, ventilatoarele, laptele și somnul nu ajung pe deplin în această luptă împotriva acizilor. După citeva ore de muncă, cei tineri simt o nevoie nebulă de-a ieși afară. În pauza de masă, trag o joacă pe ălei, de, sînt tineri, și plămîni le țipă după aer curat. Și în timp ce ei se joacă, Leana Nemeti, o galvanizatoare de 41 de ani își scoate pachetul din sacoșă, despațurește ziarul și începe să mînce.

Marca omului

Intr-un birou pustiu și friguros, cu multe flori la fereastră, cu fișete încărcate de dosare, cu multe birouri rînduite ca băncile unei săli de clasă, ne așezăm la povești. Mai este puțin pînă la miezul nopții și Dumitru M. Ingeaua își potrivește ceasul vechi, cu arc și rubine. Pe neașteptate, geamul uzat și turbure al ceasului sare din ramă, se rostogolește pe masă și cade.

E-te, al dracului, zice Ingeaua, m-a ținut douăzeci de ani și acum m-a lăsat. Dumitru M. Ingeaua, e un bărbat scund, îndesat, îmbrăcat într-un frumos halat albastru. Seamănă perfect cu actorul Petre Gheorghiu. Atîta doar că Ingeaua poartă pe braț o banderolă roșie. Pe ea scrie „loctiitorul directorului”. Dumitru M. Ingeaua e maestrul. Ani de zile a lucrat la secția de prese mecanice. A făcut liceul și școala de maiștri la seral. Apoi a fost uns ca dispecer coordonator, omul care, în absența conducerei, de după-amiază pînă dimineața, coordonează și răspunde de tot ce se întîmplă în întreprindere. Mata știe că din clădirea întreprinderii zic de cea nouă, construită prin 1950, n-a mai rămas nici o așchie. Eu m-am angajat prin 1949. Încă era fabrica de măști. Se mai făceau cu gîndul la război și sediul fabricii era la Obor. Abia prin 50-51 s-a construit aici un atelier. Îi zicea unitatea a doua, și din aia n-a mai rămas nici o

omul de la electrocare, nici electricienii, nici compresoriștii. Nu se știe niciodată, cade ceva, și se face rău, se aprinde ceva. Un om singur e o pradă prea ușoară. Doi oameni înseamnă deja o redută, o formă de luptă împotriva necunoscutului. Pentru a ține sus steagul victoriei, la Electroaparataj nimeni nu lucrează singur. Nici noaptea și nici ziua. Părăsim biroul și tăiem curtea spre secția de contacte sinterizate. Ușa e închisă cu cheia. De cum o deschizi, te înecă un val de căldură. Femeile poartă halate subțiri, cu mineci scurte. E o căldură de amiază de iulie în vreme ce afară cerul capsat cu lumini mărunte tremură ca o privire de copil. Nu-i ușor să lucrezi de noapte nici la contacte sinterizate și nici aiurea. Dar nu există altă soluție. O cer energic drămuțată ca picăturile de pus în ochi, o cer sarcinile de plan, și numărul mare de oameni care nu se pot înghesuși toți pe acoperișul luminos al aceleiași zile. Tura de noapte e și o soluție de viață. Dacă acasă ai doi tînci care nu știu nici măcar să mînce și bărbatul îți lucrează pe două schimburi, cînd el merge de dimineață, ce poți face decît să treci în tura de noapte. Să-ți crești copiii, să-ți faci datoria față de serviciu, să te întorci acasă cu un ban.

Electroaparatajul e cel mai mare și mai celebru producător de contactori electri. Maistrul Mihai Vasilescu are 35 de oameni în tură. Femeile domină autoritar. Au copii și ele fac mai multă ispravă în migăloasa muncă de producere și lipire a plăcutelor de argint. Mihai Vasilescu are și el trei copii. Unul mare și doi de-o șchioapă. Soția lui lucrează cu un etaj mai sus pe două schimburi. Trebuie se rînduiască în așa fel încît cineva să fie mereu în preajma copiilor. Tura de noapte este o salvare și pentru Ecaterina Tapa și ea are doi copii și se rînduiește cu bărbatul în tură inversă. Mulți dintre cei care lucrează de noapte nu se întîlnesc decît între două autobuze, sau în somn.

Ceasurile bat de două. Gifiitul

care prin cine știe ce colț de țară abia se nasc, abia prind contur. Iar pe bonurile care însoțesc kilogramele de pastile, femeile își trec numele și numărul de marcă.

Cine bea apă dimineața?

Ieșim în curtea betonată și tăiem aleile spre compresoare. Dăduitul lor de plămîni metalici dai nopții un muget prelung. Stai, care ești acolo? strigă un bărbat ascuns de întunicul. Îi răspunde Dumitru M. Ingeaua, și din întunicul, o voce liniștită de țaran zice, aa, mata ești, dom' șef? Era să nu te recunosc! Petre Podaru e paznic de noapte. Are uniformă și pistol. E un țaran scund, cu umeri apăsați de întinderea cîmpiei. De 32 de ani vine cu trenul de la Purcani aflat la vreo 50 de kilometri de București. Prin '56 era lumea plecată pe servicii la București și am venit aici. La poartă scria că angajează paznici de noapte și am scos buletinul și m-am prezentat. L-am adus și pe fii-miu, e mecanic la compresoare. A luat o fată de aici și au casă pe Șoseaua Olteniței. Da' cînd ies din tură, mă sui în tren și mă duc la baba mea la Purcani! N-am vite, n-am oi, da' mai bine dorm acasă. Băieții de la compresoare ung lagărele și-și așază cratițele cu mîncare sub ventilatorul cu aer cald al motorului. Cîncizeci la sută din mecanică e unsoare, zice unul mai glumet. Restul e meserie și ține de mine. Dumitru M. Ingeaua e amărit de stricarea ceasului. Parcă rămîne în urmă. Asta îl necăjește și mai tare. Atunci să mor, cînd toate ceasurile or arăta ora izață, zice țaranul îmbrăcat în costum de paznic. Aici sînt plămîni întreprinderii. Compresoarele dau aer pentru presele mecanice, pentru mașinile de lipit, pentru mașinile de injectat mase plastice. Un compresor de putere e ca un avion pornit, închis într-o magazie. Urlă mereu de parcă ar vrea să scape. Sparge noaptea

Oameni și idei care înving inerția

Genion — sursă de viață

Una din preocupările de înaltă valoare în domeniul fizicii se referă la starea electrică a mediului ambiant. Numeroasele întrebări, pe care oamenii de știință au început să și le pună încă de la sfârșitul secolului trecut, li s-au găsit, cu timpul și în urma a îndelungate cercetări, răspunsurile.

Aerul atmosferic — se știe astăzi — conține cantități variabile de particule încărcate cu electricitate — ionii atmosferici. Aceștia se formează din particole materiale neutre din punct de vedere electric, dar care, sub acțiunea factorilor ionizanti cosmici sau telurici, se transformă în ioni pozitivi sau negativi. Organismul viu se comportă din punct de vedere electric ca un semiconductor, generind curenti electrice și suportind în același timp efectele permanente ale electricității mediului extern. Ionii negativi — s-a constatat — au influențe favorabile asupra organismului: intensifică metabolismul, îmbunătățesc tabloul sanguin, cresc cantitatea de proteine din sânge, potențind în felul acesta rezistența generală a organismului și reactivitatea sa imunologică.

Am considerat oportuna această scurtă incursiune în domeniul fizicii pentru că este în măsură să scotească în relief importanța unor realizări ale specialiștilor noștri, cercetări promițătoare, chiar dacă înseamnă doar un început.

Problema aeroionizării a însemnat o preocupare de prim ordin nu doar pentru colectivul de igienisti din Cluj-Napoca — de unde, prin anii '50 profesorul S. Cupcea lansa pentru prima dată la noi în țară importanța și necesitatea studierii aeroionizării în igiena și sănătatea publică. Ea este astăzi studiată de institute medicale de prestigiu din București, ca și de alte centre universitare ale țării, de medici specializati din diferite profiluri, de ingineri, fizicieni, biologi, toate aceste cercetări aducând un raport remarcabil în domeniul aeroionizării.

Un pas important s-a făcut în momentul înfăptuirii igienistilor din Cluj-Napoca cu specialiștii întreprinderii „Electrocontact” din Botosani. Pentru prima dată la noi în țară au fost elaborate prototipurile originale de aeroionizatori.

În momentul de față la „Electrocontact” sunt prezentate 55 tipuri de generatoare de aeroioni negativi, din care 20 se află în fabricație. La tinăra întreprindere botoseneană, ne informează Ion Burtălă, responsabilul Comisiei inginerilor și tehnicienilor, numai în domeniul aeroionizării au fost depuse în ultimul timp la Oficiul de Stat pentru

Invenții și Mărci 70 de cereri de brevete de invenții. Printre cei mai pasionați căutători se numără însuși directorul întreprinderii, Mihai Emil Alexa, inginerii Mircea Aionesei, Dumitru Iurea, Corneliu Andrișan, ca și Dorel Manolescu, Iulian Belehuz, Mandache Ghiță.

Aparatele GENION sînt rezultatele unor frumoase colaborări cu I.M.F. Cluj-Napoca, Institutul de Științe Biologice București și Institutul de Igienă și Sănătate Publică Cluj-Napoca, Centrul de Cercetări Științifice pentru Protecția Muncii București.

Cercetările întreprinse de-a lungul anilor au demonstrat numeroasele efecte benefice ale generatoarelor de aeroioni negativi asupra corpului uman. Se constată o serie de ameliorări în bolile: rinite, bronșite cronice, astm, ulcer gastroduodenal, hipertensiune arterială, tulburări neuropsihice, boli endocrine, stări alergice, arsuri.

Un asemenea aparat îți poate fi de folos chiar și atunci cînd te poți lăuda cu o sănătate de fier. Iată, de exemplu, după o expunere zilnică de 26 de minute, timp de două săptămîni, la un grup de elevi s-a constatat creșterea capacității de muncă intelectuală, cu preponderență prin activarea atenției, o creștere a atenției distributive și o ameliorare a atenției concentrată. Acest mic și elegant aparat (funcționează la tensiune de 220 v) purifică aerul, influențează favorabil tensiunea arterială, înlătură oboseala.

La întreprinderea „Electrocontact” se fabrică generatoare de aeroioni negativi alți pentru aparate (la prețuri ce nu depășesc suma de 250 lei) cit și pentru laboratoare, săli de spectacole, hale industriale.

GENION MC. 03, destinat aeroionizării plantelor, a demonstrat o diferență netă între plantele testate și cele martor, în ceea ce privește rata de creștere.

Aeroionii exercită și asupra animalelor o serie de efecte, ueneri spectaculoase. La suine s-a constatat o creștere în greutate în proporție de 4,8 la sută, ca și accelerarea împerecherilor. Snorul de greutate la păsări este de 4102 kg carne/hală, iar reducerea mortalității cu 1454 kg/hală. Lina ovinelor devine mai lungă și mai fină, iar creșterea în greutate este de 6 la sută. Vacile dau cu 0,420 litri lapte mai mult pe zi, iar sporul în greutate este la taurine de 120 grame zilnic.

GENION — rezultatul unor cercetări în curs de consolidare — generatorul de aeroioni negativi își demonstrează spectaculoasa sa utilitate oriunde există viață.

funcție de tipul de material folosit are loc un tratament termic în cadrul căruia atomii de azot sînt absorbiți la suprafața piesei, realizându-se astfel un strat nitrurat cu duritate corespunzătoare.

Avantaje? Multiple! Stratul de combinație obținut este compact, dur, dar, și tenace, avînd proprietăți mecanice optime la uzura de alunecare. Deformarea și creșterea dimensională reduse permit aplicarea nitrurării ionice ca tratament final, după care nu mai urmează nici o operație de prelucrare mecanică. După tratament, piesele prezintă o suprafață metalică curată, putînd fi imediat montate. Rebuturile sînt excluse. Consumul de energie și de ingrediente de proces este foarte mic. Se înregistrează lipsa oricărei forme de poluare, iar creșterea productivității este substanțială, datorită reducerii ciclului tratamentului. Cel mai important cîștig este, fără îndoială, cel înregistrat la capitolul economic de oțel special. Aliajul feros folosit (oțel fără proprietăți deosebite) capătă

prin tratare o duritate echivalentă cu aceea a oțelului special. Toate aceste avantaje sînt oferite producției de o mașină cu linii sobre și elegante, al cărui design elevat te îndepărtează cu totul de ideea de hală industrială, îndemnîndu-te să-i găsești locul mai repede într-un laborator. Pînă în prezent au fost omologate două tipuri de instalații de nitrurare ionică (I.N.I. — 70 și I.N.I. — 150). Nu este vorba de o micro-producție a institutului de la Măgurele, ci de un produs industrial pe care cercetarea din domeniul fizicii l-a implementat la Fabrica de Aparatură Nucleară. Tehnologie reconvențională apreciată încă de la apariția sa, a fost permanent modernizată și este considerată încă de pe acum ca una dintre cele mai de seamă pe care le va folosi industria în viitor.

Cercetătorii de la Măgurele urmăresc cu atenție „modul de viață” al creației lor, toate cîștigurile tehnice și economice pe care le aduce producției industriale, căreia i-a fost destinată.

LIANA MOLNAR ■

Captatoare solare proprietate personală

Știm astăzi să proiectăm și să executăm panourile solare de mare randament, folosite în instalații industriale de încălzire a apei, de uscarea a cerealelor sau a diverselor materiale, de producere a gheții, etc. Randamentul panourilor solare este direct proporțional cu calitatea materialelor folosite, cu respectarea unor caracteristici constructive. Costul relativ ridicat al panourilor solare, investițiile inițiale mari, durata lungă de recuperare a acestora au frînat folosirea pe scară largă a energiei solare îndeosebi în perioada de pionierat. Între timp, conjunctura energetică actuală, succesele cercetării au adus energia solară în rîndul resurselor care merită să fie valorificate cit mai grabnic. Și totuși, pentru anumite folosințe, în instalații individuale, gospodărești, care nu urmăresc parametri ridicați, panourile solare industriale se dovedesc încă a fi prea scumpe. Tocmai de aceea cîțiva specialiști, parte din ei membri ai Cercului Inginozității din București, patronat de Comitetul de partid al sectorului 4 și de revista „Știință și Tehnică” au imaginat două tipuri de captatoare din materiale ce se găsesc cu ușurință în comerț sau pe lângă orice gospodărie. Ele sînt integrate în instalații simple de încălzire a apei, ce pot fi executate de orice gospodar care dorește să aibă apă caldă la discreție pe timp de vară, fără să-l coste, veți vedea, mai nimic.

Primul tip de captator și instalație de încălzire a apei calde au fost concepute de inginerul Ioan Mateescu și tehnicianul Ștefan Dinescu. Captatorul se realizează dintr-un cos de nișe rotund, cu marginile înalte de cîțiva centimetri. Pe fundul cosului se încalzește teava de plastic tip PEID-anti UV (polietilenă de înaltă densitate-anti ultraviolete) de dimensiuni 16 X 2, fabricată de I.M.P. Focșani. Un capăt al colacului de teavă este racordat la instalația de apă caldă. Celălalt la un rezervor de apă caldă. Cosul de nișe se acoperă cu o folie transparentă pentru obținerea efectului de seră. Pe teava care merge la instalația de apă caldă se montează un robinet direct de temperatură, care se

deschide cînd temperatura apei din captator atinge o anumită mărime. În lipsa acestuia, se poate monta un robinet care reglează debitul de apă admis, funcție de necesități și de mărimea captatorului și a rezervorului. Apa este colectată într-un rezervor izolat cu materiale locale (paie, deșuri textile anorganice). Drept rezervor poate fi folosit un butoi de plastic care de asemenea se găsește în comerț. Un ștuț montat în partea de jos a rezervorului, și o conductă duce apa caldă la o instalație de baie sau un spălător de bucătărie. În partea de sus a rezervorului poate fi montat un flotor din cele folosite la bazinul de apă al WC-ului, pentru a împiedica pierderea apei calde prin deversare.

Un alt tip de captator, instalația la care este folosit avînd aceeași schemă de principiu ca și precedenta, a fost realizat de un colectiv format din inginerii Ioan Mateescu, Octav Bărbuneanu și tehnicianul Ștefan Marcu. Captatorul a obținut premiul II la Salonul de invenții și inovații de la Sibiu. Este format dintr-o saltea din PVC, groasă de 5 sau 10 centimetri, așezată într-o cutie. Salteaua poate fi realizată din folie lipită la cald cu letconul. Captatorul poate fi nevitrat sau vitrat. Fără vitraj, încalzește apa pînă la 40 grade. Vitrat, pînă la 55 grade. Vitrajul poate fi realizat și dintr-o folie transparentă lipită etanș de marginile saltelei. Spațiul dintre saltea și vitrajul din folie transparentă poate fi umplut cu aer prin pompare printr-un ventil.

Cele două instalații pot fi realizate compact — captatorul montat pe rezervor — și livrate astfel de o eventuală unitate producătoare a industriei locale. Pot fi realizate de asemenea de orice cetățean cu o îndeminare tehnică medie. După cum s-a văzut prețul materialelor folosite este extrem de mic. Eficiența și confortul pe care le aduc aceste două instalații artizanale sînt evidente.

Curînd al III-lea Salon al Inginozității se va deschide la București. Printre „ingenozitățile” expuse acolo veți putea vedea și cele două instalații.

OPREA GEORGESCU ■

„Miraj”

„Mirajul” — o lume ce ajunge la noi sub forma minusculului flacon de parfum evocînd rețorte transparente și secrete suave. Numai că rețortele sînt imense instalații industriale, iar secretele nu sînt deloc suave, ci secrete adevărate ce se nasc într-un laborator după zece, poate sute de ore de studii și încercări și se numesc, adesea, deloc poetic, invenții și inovații, înobilate, pentru li-

murilor ce poartă marca „Miraj”, putîndu-le caracteriza în detaliu. Așadar, dintre parfumurile florale, preferate pentru discreția, delicatețea lor, EVA INTIM, ROMARTA, MIRAJ 150; alăturînd, între altele jasmînul și tuberozele, STIL se înscrie pe linia de miros a parfumului Fidji, în MARY GILBERT nota florală aldehidică se combină ingenios cu note picante și balsamice. În ACANTA, floralul este dublat de o notă caldă, ambrată. Din gama parfumurilor aldehidice, MISS OTILIA reunește note florale fructate cu uoare note verzi și pudrate; AMFITEATRUL, cu note fructate, exotice, în care rozele și paciuli se regăsesc alături de bergamote și notele proaspete, se înscrie pe linia de miros a Casei Rochas.

Casa Rochas, Lanvin, Dior, Chanel, Lancôme, Balmain, Guerlain, Pâton — o lume de monștri consacrați pe care tinăra muncitoare Mia Nicolescu a pornit s-o cucerască, în urmă cu 30 de ani, cu o carte. O amuză singularul acesta, stingher pentru zecile de tomuri de chimie parcurse în anii de facultate, pentru nopțile de studiu și neliniște ce prelungeau activitatea cotidiană din secție, apoi din laborator. Cea care conduce astăzi grupul de creatori de parfumuri la „Miraj” nu se socotește o artistă. „Către opera de artă poate tinde — o, cit de rar se întimplă acest lucru — produsul finit, parfumul, „licoarea fermecată”, cum va place să o numim, drumul către el însă e lung și laborios; echilibrul parfumului, care solicită, evident, rafinament din partea creatorului, este științific determinat prin proporția dintre substanțe cu volatilități diferite. Baze modificatorii, virfuri, iată lucruri pe care trebuie să le îmbini perfect în cele mai savante combinații. Să știi ce se poartă înseamnă de fapt să fii permanent la curent cu noua tendință, noile materii prime, să ai permanent în vedere și partea economică, rentabilitatea creației tale”.

Parfumul este, fără îndoială, un fapt social, determinat direct de dinamica mentalității populației, a nivelului său de cultură, de prosperitate. Dinamica societății se realizează și se exprimă în același timp prin știință, artă, industrie, agricultură dar, chiar dacă afirmația va stîrni zîmbete, și prin parfum. Artiștii parfumerii sînt chimiști supuși la fiecare zece ani la probe severe pentru testarea memoriei olfactive pe care fiecare o exersează zilnic, pentru că fără ea, ca și fără balanța analitică, literatura de specialitate și puțerea de a persevera și curajul de a îndrăzni ar trebui să renunțe la meserie.

Daniela Enescu e chimistă. Nu, n-a visat de mic copil să devină creator de parfumuri. A terminat Facultatea de Chimie; a ales „Mirajul”, și a început a.b.c.-ul meseriei. A avut surpriza și șansa să-și descopere o bună memorie olfactivă. Ceea ce nu înseamnă că a fost tocmai simplu să învețe, pentru început, să deosebească 400 de mirosuri, ale celor 400 de materii prime clasice, cu care se operează în parfumerie. — Transpuse în formule chimice, un adevărat tratat de chimie la care Daniela nu se gîndise nici un moment în timpul studiilor.

„Parfumeria, ne spune, este cu siguranță o artă. O artă cu o bază tehnică pe care trebuie să o stăpînești perfect. O artă în care imaginația, creatoare joacă un rol esențial”. „Și starea sufletească, structura sentimentală a omului — insistă Mia Nicolescu. Un om posac îți scoate numai parfumuri grele. Un om vesel va crea parfumuri fleuri, proaspete, deconectante”. Cum s-o definești pe Daniela? „Amfiteatru”. „Darclee”. „Bolero”. „Stil”. „Belatrix Lux”. Care din ele, din aceste parfumuri create de ea, o reprezintă fidel? „Nici unul”, spune. Un parfum e creația unui grup; poți să începi singur, nu îl vei desăvîrși, însă, decît în grup.

În laboratoarele albe, înconjurată de sute de recipiente cu esențe fermecate, Daniela și colega sa, Mia Nicolescu, sînt două din magicienele de suflet ale acestui secol XX în care roboții și calculatoarele coexistă pașnic cu eterul divin numit parfum.

ROXANA MANOLESCU ■

Crește puterea metalelor

Omul păstra în înfățișarea sa ceva din vechea imagine pe care ne-am format-o despre cercetătorul izolat, străin de toate cele din jur, mereu cu gîndul la nebănuitele taine ale universului. De fapt este un căutător al celor nestiute încă. Și un descoperitor. Pe diploma cu grijă păstrată, stă scris că invenția intitulată „Instalație de nitrurare ionică” îi aparține chiar lui, timid și tăcut interlocutor, dr. fizician Petre Croitoru. La o întrebare menită să te lămurească, primești o definiție strict științifică: „Nitrurarea ionică este o variantă modernă a procedeelelor de nitrurare prin intermediul unei descărcări luminescente anormale, în care piesele care constituie șarja formează catodul intervalului de descărcare”. Procedeele de nitrurare ionică este un rezultat al cercetărilor fundamentale desfășurate în domeniul fizicii plasmei și a tehnicii vidului. Se dovedește că specialiștii de pe platforma de la Măgurele sînt oameni cu largă deschidere spre industrie, de loc îndiferenți față de preocupările — mereu sporite pe plan mondial — pentru ridicarea calității și fiabilității produselor, a reducerii consumurilor materiale.

Cît despre autorul instalației de nitrurare ionică, dr. Petre Croitoru, impresia pe care și-o

face la prima vedere, aceea a cercetătorului retras în tăcerea laboratorului, se risipește curînd. Dosarul voluminos, conținînd o bogată corespondență, trădează constanta grijă dăruită creației sale, dar, mai cu seamă, strînsele legături păstrate cu întreprinderea industrială din întreaga țară, cu producția, acolo unde I.N.I. (instalația de nitrurare ionică) a prins viață. Răsfoirea, chiar superficială a dosarului de corespondență, îți dă imaginea clară a valorii tehnologice puse la punct pe platforma fizicienilor. „În urma nitrurării ionice — scriu beneficiarii de la „Întreprinderea de Autocamioane Brașov — s-a obținut o durabilitate sporită a pieselor de circa 40—50 la sută și o reducere substanțială a rebuturilor, economiile obținute ridicîndu-se la aproximativ 950 000 lei pe an”. „Întreprinderea de Autoturisme” Pitești cere într-una din adresele sale „extinderea cu curaj a procedeeului” — și asta, datorită extraordinarelor rezultate pe care le dă.

Principiul de funcționare al instalației ar fi, în linii mari, următorul: se introduce piesa de durificat într-o încălzită vidată; după realizarea vidului este introdus amoniac disociat apoi se realizează o descărcare luminescentă precis controlată. În

Toamnă cu oameni harnici

■ In județul Olt, o experiență neintilnită pînă acum ■ Pe terenuri din categorii inferioare, aproape 22 tone de porumb la hectar! ■ Care e secretul? ■

La sediul Consiliului unic agroindustrial Dobrosloveni cineva a avut grijă să planteze pe marginea acizilor niște trandafiri. Dar acum, la mijlocul lui octombrie, arși de brumă, trandafirii nu mai au nici un parfum. Doar câteva flori, mai îndărătnice, încă nu și-au scuturat petalele iar în preajma lor miroase, ca pretutindeni pe alele acestea, tot a motorină. E prima oră a dimineții, cum se zice, și dincolo de ușile înalte metalice, ale atelierelor, mecanicii de întreținere și-au început ziua de lucru. Mulți dintre ei au plecat cu mecanizatorii, pe cimp, acolo unde orice defecțiune trebuie înlăturată grabnic fiindcă orice oră bună de lucru, astăzi, poate să însemne cît o zi de mai tirziu. Avem în grija noastră, spune președintele consiliului, 17818 hectare iar oamenii știu prea bine prețul timpului ca să nu mai fie nevoie să le explice nimeni că nu se cade să lăsăm să treacă pe lângă noi o zi frumoasă cum este aceasta. Ca într-un scenariu repetat zilnic, președintele consiliului, Jean Negoită, a trebuit să se aplece un sfert de oră asupra unor hirtii și să le semneze după ce le cercetase atent. E și acesta un mijloc de-a întreține ordinea și disciplina, fără îndoială, și oricît de neplăcut i-ar fi fost nu se putea să nu semneze actul prin care se reținea o parte din retribuția inginerului șef al unei unități agricole ca despăgubire sau ca garanție pentru completarea efectivului de animale al acelei unități. Există o răspundere, inclusiv materială, și ea trebuie bine precizată și știută de fiecare, așa cum președintele consiliului, pe cît ne-am dat seama, știe la rindul lui toate drumurile de cimp pe care se poate ajunge, pe calea cea mai scurtă, de la un sat la altul și de la o fermă la alta. În privința asta s-ar spune că știe chiar tot, n-ar putea să se rătăcească nicăieri pe întinsul celor mai bine de 17 000 hectare iar soferul, un băiat mai tinăr. Mircea, nu are decît să asculte: la dreapta, la stînga. La Fărcașele se fac probe la sistemul de irigații. La presiunea de nouă atmosfere, conductele cedază, ici-colo, dar asta se mai întimplă cu orice lucru supus la probe, se știe doar, nu e nimic nefiresc în asta și oamenii sint bucușoși că de-acum încolo munca lor grea o să fie mai spornică, recoltele mai mari și mai sigure. Pămînturile consiliului, zice Jean Negoită, sint cuprinse în sistemul de irigații numit Terasa Caracal. Pînă în pragul toamnei au fost încheiate lucrările de construcții pe 3 000 de hectare iar pînă la sfîrșitul anului se vor mai iriga încă 4 000 de hectare. În cursul anului viitor vor fi executate lucrările pentru diferența de pînă la 17 555 de hectare. Există de pe-acum săpat un canal magistral și se află într-un stadiu avansat de construcție cele două conducte cu diametrul de cîte 6 metri prin care în final se va face legătura Oltului cu Jiul. Acum, în toamna ultimului an cînd semănăturile n-au fost irigate, despre felul cum știu să muncească oamenii din cele nouă unități agricole ale consiliului stau măturie chiar producțiile obținute. La floarea-soarelui, Cezienii au cules 4 215 kilograme la hectar, ceea ce e foarte mult, iar Osica de Jos 3 046. La sfecla de zahăr, producția medie pe consiliu e de 43 600 kilograme la hectar. Iar la porumb, după estimările de pînă acum, pe consiliu s-a obținut o producție de peste 20 701 kilograme de pe fiecare hectar. Producția medie pe hectar fiind, la Cezieni, de 24 000 kilograme porumb știuleți. Acestea sînt, fără îndoială, realizări pe măsura felului cum oamenii știu să muncească în acest județ candidați la înaltul titlu de „Erou al noii revoluții agrare”. Iar cum au fost obținute aceste recolte de vîrf se poate vedea ușor acum, în ultima toamnă cînd pămînturile consiliului sint încă, în cea mai mare parte, neirigate. E secetă, adîncă, după cum spun oamenii de pe-aici, în urma tractoarelor se înalță trimbe de praf roșcat — nici pămîntul nu e dintre cele mai bune, e brun roșcat de pădure — dar oamenii nu ridică din umeri în fața cimpurilor

pline cu bolovani mari cît roata carului, cum rămîn după arătura. Se ară greu, dar greu abia după aceea începe. Mai întii cu discurile mari, apoi cu discurile mici, bolovani sint fărimiați la fiecare trecere a tractorului, există locuri unde s-a trecut cu discurile și de cîte 6-7 ori și abia după aceea au fost semănate, odată cu administrarea a cîte 50-60 kilograme de fosfor substanță activă la hectar. Pentru corectarea acidității, încă înainte de a se face arătura au fost administrate amendamente. S-a lucrat la însămînțarea ultimelor suprafețe din cele 5 300 hectare de grîu, 1 200 de orz și 535 de lucernă, rapiță și secară. Și pe unde semănatul s-a încheiat, pămîntul pare fărimiat cu degetele, cît vezi cu ochii, e pregătit ca pentru grădina de legume, zice Jean Negoită, și înțelegem că președintele consiliului este mulțumit tocmai pentru că recolta de grîu și orz a anului viitor nu are cum să fie decît foarte bună. Chiar așa, pe vreme de secetă, cum a fost și este. Căci n-a mai plouat ca lumea de pe la începutul verii, de cînd lega porumbul.

operativ, fără nici o amîinare. Conform legii, cei care contractează lapie primesc țărițe pentru vaci iar cei care contractează porci primesc porumb. Și nu întimplător se poate spune că toate gospodăriile, după cum ne încredințează vicepreședintele Consiliului popular, au încă de pe-acum pregătite furajele de iarnă pentru vite. Pe lîngă ce au cules din culturile duble semănate după orz și grîu, oamenii mai primesc 30 la sută din cocenii de porumb. Bineînțeles, dacă-i taie pe toți iar restul de 70 la sută îi transportă la C.A.P. În felul acesta nici pe cei din conducerea cooperativei nu-i mai doare capul cînd vine vorba despre asigurarea furajelor pentru iarnă și desigur că numai întimplător, ca un simplu accident, la marginea unei țării președintele C.A.P.-ului, Nicolae Păun, și-a lăsat șapca pe iarba măcinată de brumă, peste șapcă și-a așezat ochelarii și stiloul și s-a lăsat freccionat pe ceață de paznicul Gheorghe Bica, zis Chibrit. E cam răcit, zice omul, dar necazul ar fi altul, nu boala. Iar după cum aflăm și de la primărița Elena Neculăiță, supărarea s-ar trage de la un inginer,

acum, în plină campanie, cînd trebuie încheiat semănatul, bineînțeles, pe ultimele suprafețe, cînd trebuie grăbită eliberarea terenului după culesul porumbului și-al sfeclei de zahăr pentru a se trece la efectuarea arăturilor de toamnă, gîndul acesta caută să se împlinească pe orice cale cinstită și legală. Așa a fost, la vremea ei, și ideea de-a se înființa aici o secție de conserve care să prelucreză aproape tot ceea ce se culege din grădina de legume sau un atelier de confecționat măhuri iar astăzi se știe că de pe urma acestor activități cooperative cîștigă aproape 9 milioane lei pe an. Unele idei au prins cîntur, după cum mărturisește Gheorghe Gogoșă, observînd cu atenție experiența celor din jur, a țărănilor din Cezieni, de exemplu, care au izbutit să dezvolte un puternic sector de industrie mică.

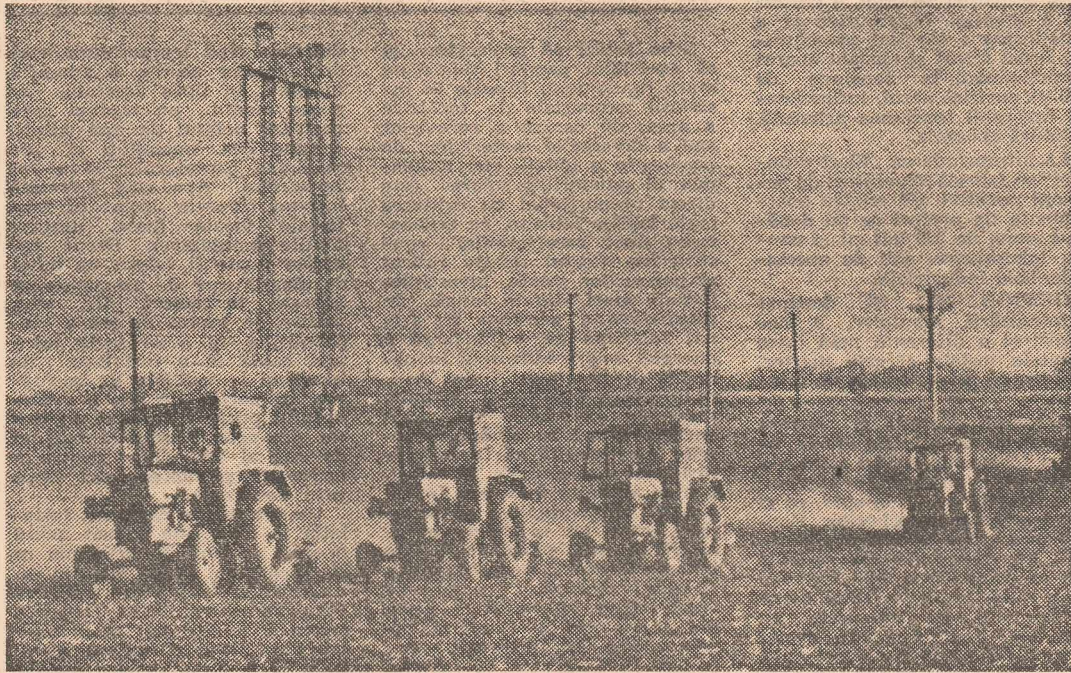
Cezieni sau fuga de inmulțirea cu zero

De la învățătoarea lui, Ecaterina Marinolu, Tudor Dănaș a învățat că inmulțirea cu zero

naseră. Chiar aveam nevoie de ei. Tot ce-am făcut aici e construit de oamenii noștri, după proiecte gîndite de noi. Și nici materialele, în bună parte, nu sint cumpărate, le-am ales de la demolările din comună”. Astfel, n-a durat decît vreo cîțiva ani construirea unei platforme agroindustriale cu tot felul de fabricuțe, să le zicem așa, cu secții și ateliere de care oamenii nu numai că nu prea le-a mai venit să se despartă dar le-a amintit de satul lor pînă și unora dintre cei ce apucaseră să plece cu gîndul de-a nu se mai întoarce. Acesta vruse Tudor Dănaș să fie locul de întîlnire al drumurilor acestora, mai multe, pe care por-nise deodată.

A știut, mărturisește, că astfel de activități sint bănoase și-a mai avut ambiția, adaugă el, de-a rămîne agronom și de a întemeia bogăția cooperativei, împreună cu țărăni din satul lui, pornind exclusiv de la munca pămîntului. Tocmai de aceea a avut grijă, din capul locului, să-și asigure „o bază de materii prime”. Astfel de materii prime se reinnoiesc anual și nu e nevoie să fie aduse de departe și pe bani grei. Pentru strădania de-a fi obținut pe un pămînt nu prea darnic și nici irigat recolte cît ale altora de pe cernoziomuri irigate, cooperativa din Cezieni a fost răsplătită cu o seamă de ordine și medalii de mai bine de zece ani încoace, de cînd producția globală agricolă la un hectar sau fondurile fixe au crescut de mai mult de zece ori. Productivitatea muncii pe fiecare om se apropie aici de nivelurile atinse în industrie. În această creștere, în această inmulțire care s-a îndepărtat tot mai mult de amintirea cîrrei zero, platforma industrială din curtea C.A.P.-ului și-a arătat însemnătatea prin faptul că ea a creat un spațiu de mișcare în cuprinsul căruia pînă și întimplările nefelicite au luat o întorsătură favorabilă. „Într-una din primăverile trecute au fost temperaturi sub 30 de grade, zice Tudor Dănaș. A înghețat via. Cum struguri știam că n-o să mai culegem, nici compoturi, gemuri, dulceturi și sucuri de acest fel nu puteam face iar beneficii nu aveam de unde să apară. Iar via, chiar dacă nu aducea bani, cerea bani, fiindcă trebuia totuși lucrată, altfel e greu s-o mai scoți din paragină. Atunci am conservat foi de viță pe care am încasat un milion. Cam atît ne costă pe an lucrările de întreținere a viei. Ne-am scos măcar aceste cheltuieli pe care altfel eram nevoiți să le facem cu banii altor sectoare și ferme. Dar dacă nu aveam secția de conserve?”. Sau cum ar fi scos-o la capăt cei din Cezieni dacă ar fi avut numai impletitorie de nuiele răchită, chit că ei se laudă că măsute și fotolii dintr-astea ajung în toată Europa? Avînd în vedere că ei fac și tot felul de coșuri de nuiele, desigur că în anul acela coșul le-ar fi rămas mai gol. O stație „Uroport”, de producere a unor furaje pe bază de uree, sau o crescătorie de iepuri care a atras după ea înființarea unei mici tăbăcării și-a unu atelier în care se confecționează căciuli și haine de blană reprezentînd alte surse importante de venituri pentru această cooperativă a cărei producție globală era, în '68, de 6 milioane iar acum este de aproximativ 60. Dintre acestea, aproximativ 27 de milioane reprezintă sectorul industriei mici. Cît privește producția vegetală, reamintim că în această toamnă la Cezieni s-a obținut o recoltă de 24 de tone porumb știuleți la hectar. Iar în sectorul zootehnic se obțin pe an peste 4 000 litri de lapte, în medie, de la fiecare dintre cele aproape 300 de vaci cu lapte.

E o vorbă, printre cei din Cezieni, că Tudor Dănaș face ce face și trece pe la contabilitate. Altfel n-ar fi ajuns să fie plățiți cu 70 de lei pentru o zi și nici nu s-ar fi întimplat ca numele acestei comune să treacă de cercul satelor din jur și țărăni și specialiști din multe sate ale țării să vină aici în schimburi de experiență. Avînd ceva de văzut, ceva de învățat.

Abia cules, ogorul devine iar ogor

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

Să ai idei și să-ți îi cuvîntul

E o știință și asta, fără îndoială, să încarci coceni de porumb într-o remorcă în așa fel încît să transporti într-una cît în două remorci. În Drăghiceni mașina abia se strecoară pe sub încărcăturile acestea care, sus, acoperă șoseaua aproape pe toată lățimea ei. Alexandru Marcu, vicepreședintele Consiliului popular, abia a terminat de predat laptele, cisterna a și plecat pe drumul spre Caracal iar acum se gindea să pornească și el, cu bicicleta, către vreunul din locurile unde ar mai fi de strîns cocenii de porumb. Cît mai întîrzie sînd de vorbă cu noi ne spune că de la o vreme predarea laptelui către fondul de stat se face chiar de aici, de la primărie, unde le e mai ușor să ajungă și celor din satele aparținătoare Grozăvești și Liceni. Comuna nu e dintre cele foarte mari, are 2 300 de locuitori și 540 de familii. Cu toate acestea, Drăghiceni și-au făcut o anume faimă, prin partea locului, prin modul ireproșabil în care oamenii țin să-și achite obligațiile ce le revin din contractele pe care le încheie pentru fondul centralizat al statului. Constantin Popa, Florea Dinu, Constantin Calciu sau Dumitru Goiceanu au predat chiar mai multe produse decît se angajaseră prin contract. Comuna avea plan și contractase 12 tone carne de bovină, de exemplu, iar pînă la începutul acestui trimestru a predat aproape 13 tone. Adevărat este însă și că drepturile ce revin oamenilor, conform aceluiași contracte, sint și ele respectate în întregime. Plata produselor predate se face

geful fermei nr. 1, pe care și conducerea comunei și-a cooperativei l-au rugat să-și caute în altă parte de lucru. A mai lucrat el și prin alte locuri dar n-a stat mult nicăieri poate din același motiv, ni se spune, că nu e ager și nu știe prea bine ce trebuie să facă și cum să lucreze cu oamenii. Chiar dacă e campanie, zice primărița, i-am dat concediu ca să-și găsească un alt loc de muncă dar Direcția agricolă nu i-a aprobat concediul și l-a trimis înapoi.

În comuna alăturată, la Osica de Jos, președintele cooperativei, Gheorghe Gogoșă, ne spune că ar fi nevoie de-acum încolo în cooperativa aceasta și de un inginer horticultor, căci sint probleme în care inginerii lui agronomi au opinii prea diferite una de alta și s-ar conveni să se lucreze după hotărîrea unui specialist. Începînd din martie, din acest an, cooperativa are o seră care a costat-o cîteva sute de mii și, chiar fără îndrumarea unui specialist, se poate zice că investiția aceasta a și fost amortizată pînă acum. Am pus răsad de roșii, zice Gheorghe Gogoșă, și-am scos 150 000 de lei. Pe urmă am plantat roșii și-am cîștigat tot atîția bani. Nu demult am pus niște șiruri de ardei lute și chiar astăzi, cînd a trecut pe-aici un șef de la comerț, de la județ, a zis că rămîne lucru hotărît, tot ce vom culege vrea să cumpere el pentru restaurantele din Slatina. Președintele cooperativei a intrat în tratative și cu un anume Jane, de la Caracal, mare cultivator de flori, pentru că ar vrea să pună în sera aceasta lălele, garoafe, gladiole și chiparoase. Gîndul fiind același de-a spori mereu veniturile cooperativei. Și chiar

a unui număr cu oricît de multe cifre tot zero dă. Apoi a descoperit singur că atunci cînd acest adevăr trece dincolo de aritmetică, pentru a intra în viața oamenilor, el nu mai este doar interesant ci ajunge să fie de-a dreptul dureros. În '68, cînd s-a întors ca inginer agronom în satul părinților lui, la Cezieni, cooperativa agricolă plătea fiecărui țaran 9 lei pe zi. Și cît încă părea că n-o să aibă vreme vîntul să mătore din vatră ultimul bob de jeratic din care s-ar mai fi putut înălța o flacără, Tudor Dănaș a știut că spre deosebire de consătenii lui care băteau un singur drum, spre Caracal, unde intrau ca muncitori în fabricile orașului, el va trebui să pornească pe mai multe drumuri deodată. Că toate aveau să-și dea întîlnire undeva, s-a văzut mai tirziu.

La început, a zis noul președinte al cooperativei, trebuie asigurată „o bază de materii prime”. Pe cîteva zeci de hectare dintre cele ce oricum nu erau de folos agriculturii, s-a plantat răchită. Pe alte cîteva zeci, de data aceasta pămînturi bune, au fost puse căpsuni, pe mai bine de 100 de hectare au fost plantați pruni, piersici, cași, vișini și cireși iar pe încă 151 vită de vie. Și pînă ce plantațiile acestea au început să intre pe rod, s-au întors acasă și cei vreo 70 de oameni pe care Tudor Dănaș li trimisese la oraș să se califice în tot felul de meserii: sudori, strungari, lăcătuși, constructori. „Oricum plecau singuri, zice, și m-am gîndit că e mai bine să-i trimit eu. Dacă plecau singuri, nu se mai întorceau. Pe cînd așa, l-am putut chema înapoi. Și nu numai pentru că țineam în mînă un contract pe care-l sem-

ROTO —

o invenție
parfumată

De la Craiova pînă la Banu-Mărăciine, autostrada depășește lent cochete cartiere noi, aeroportul, Zona industrială a orașului — avînd și ea pitorescul ei în aburul zilei de octombrie — se oprește cuminte la albia Jiului, dincolo de care încep colinele terasate, din care strugurii își trimit în văzduh ultimul semnal parfumat.

Miroase a struguri pe colinele roșcate ale Craiovei. Cu cit ne apropiem, cu alit liniștea viilor se arată a fi înșelătoare. A început culesul, au început zilele de aur ale strugurului. În dreapta, sus, pe deal arhitectura neașteptată, în inox strălucitor, a unor uriașe retorte se implantează curios în peisaj.

„Acum douăzeci de ani, aici erau numai mărăcinișuri și mlăștină. Dealurile astea aveau cel mult farmecul demodat al maidanelor copilăriei noastre” — ne spunea lectorul univ. ing. Aurel Popa, călăuză însemnărilor de fată.

Ceea ce este astăzi Complexul de vinificație Banu-Mărăciine în cadrul Stațiunii Didactice Experimentale Craiova a Universității, nu lasă deloc impresia că s-ar fi născut ieri-alaltăieri. Culturi întinse de viață de vie și pomi fructiferi, alternînd uneori cu legume, modernă clădire a Stației de vinificație inconjurată de alte, încă în construcție, lasă impresia unei adevărate citadele. Stațiunea Didactică Experimentală a Craiovei este, de altfel, cea mai veche de acest tip din țară, înființată în 1954 pe o suprafață modestă și ridicată zece ani mai tîrziu la rangul actual, după cum și institutul însuși e piatra de temelie a învățămîntului universitar pe aceste meleaguri. Peste cîteva luni, agronomia craioveană va aniversa patruzeci de ani de activitate neîntreruptă, patru decenii în care a lansat în țară zeci de nume de specialiști de primă mîna. „Am pornit de la 20 de hectare, și am ajuns să cultivăm astăzi 1806 hectare” — ne spune decanul Facultății de Horticultură, prof. dr. Marius Popescu. În 1966, se alipia stațiunii și terenul — mărăcinos, sărac, în aparență de nefolositor, de la Banu-Mărăciine. „Tot ce se vede aici, de la nivelarea terenului, de la curățirea lui de cioturi, de la desecări și pînă la ultimele finisări ale clădirilor, ale hrubei de depozitare și învechire a vinului este făcut prin munca patriotică a studenților și cadrelor noastre didactice” — aflăm de la călăuză noastră.

De aproape, bizarele recipiente metalice își precizează destinația: avem în față instalația rotativă pentru fermentarea și maturarea vinurilor roșii și aromate, botezată ca un joc de copii: ROTO. „Roto” este mîndria cercetătorilor de la Banu-Mărăciine. Concepția originală înlesnește considerabil tehnologia de fabricație a vinurilor roze, mult apreciate și, de fapt, specifice zonei. Astăzi, cînd prototipul a fost demult omologat, instalații asemănătoare sînt folosite deja în numeroase alte centre de vinificație de pe tot cuprînsul țării.

ROTO este poate principalul „vinovat” pentru beneficiile substanțiale prin care ferma de vinificație de la Banu-Mărăciine contribuie la bugetul Stațiunii Didactice Experimentale. Produsă de întreprinderea de utilități chimice Găiești, modernă instalație face parte dintre „roadele” locului.

În fiecare toamnă, din viile de la Banu-Mărăciine se adună la stație mii de tone de struguri în douăzeci de zile, cit ține campania de recoltare. Și tot în fiecare an, ies de aici sute de vagoane de vin de cea mai bună calitate. Drumul strugurilor către vin nu urmează însă numai cărările de suprafață. Dedesubt, în inima dealului se ascund aromele catacombe unde vinul doarme, în creșterea

lui tăcută. Hrubele de la Banu-Mărăciine au o capacitate impresionantă și, ceea ce este cu adevărat spectaculos — nu folosesc agenți frigorifici. Pe tot timpul anului, vinul află aici temperaturi optime, reglate doar prin alegerea unei soluții de construcție cu adevărat ingenioase.

Dar ROTO este numai cea mai vizibilă dintre reușitele cercetătorilor de aici. Despre ideile lor, devenite viață sau numai proiecte care-și așteaptă materializarea, decanul Marius Popescu ne-a vorbit mai mult decît poate să încapă un asemenea reportaj. Ceea ce trebuie să se știe chiar și vorbind numai despre o parte a activității de cercetare de la Facultatea de horticultură — și anume cea de vinificație — este că aici toate cele 150 de cadre didactice dețin titlul de doctor în științe agronomice. La Craiova s-a născut, de pildă, cea excelentă metodă de învechire rapidă a distilatelor din vin, prin care timpul de producere a coniacului se reduce de la cinci ani la... trei luni! Despre această reușită, aparținînd ing. Aurel Popa, autorul e de părere că... „astea sînt amintiri”...

La Facultatea de horticultură din Craiova, toată lumea vorbește la persoana I plural. Noi, noi, noi! „Cercetarea este și va rămîne totdeauna o activitate de echipă. Din echipa noastră, acum destul de „veche” în muncă, aș zice că face parte chiar și pămîntul. Da, pămîntul acesta sărac al împrejurimilor Craiovei, pe care, cu idei și cu muncă, am reușit unele rezultate foarte bune. Pămîntul ne învață cum să-l muncim, ce-i trebuie și ce nu-i place, care sînt căile prin care îl obligăm să rodească sărbătorește. Or, toate acestea se fac muncind împreună și, evident, mîndrindu-ne împreună, cînd e cazul” — ne spune profesorul Marius Popescu.

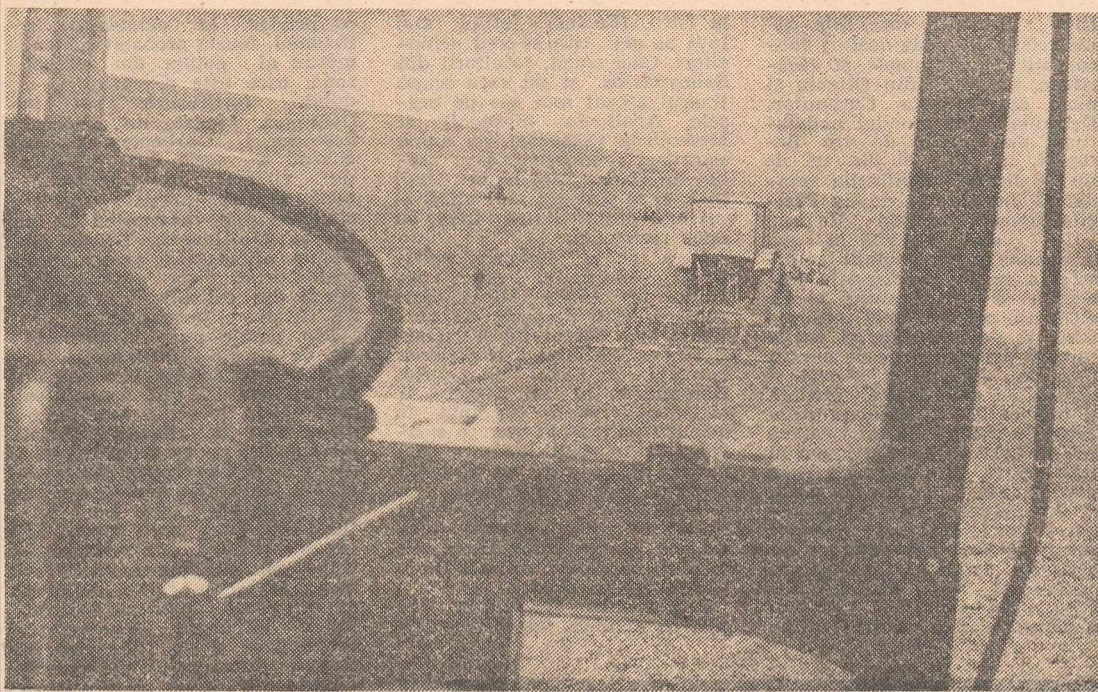
Firește, dintre toate, cel mai departe tindește faima vinurilor produse la Banu-Mărăciine, care intră adesea în competiții internaționale pretentioase, cu cele mai bune rezultate. Pe de altă parte, în domeniul vinificației (și nu numai), schimbările de experiență cu specialiști din alte țări se înscriu în programul comun de activitate al Stațiunii. Dar nu numai strugurele poate fi obiect de performanță. Puțini știu că aici a fost acclimatizat și se cultivă cu rezultate foarte bune un soi nou de arahide (alune de pămînt); că porumbul ajunge — în condiții de cultură neirigată! — la producții de zece ori superioare celor din alte unități agricole ale zonei; că stațiunea este o mare producătoare de semințe și material săditor de elită pentru unitățile agricole ale județului; că aici se experimentează noile îngrășăminte chimice produse de Centrala Îngrășămintelor chimice Craiova, ca și mașinile și utilajele agricole din seria zero fabricate de întreprinderea de Tractoare și Mașini Agricole Craiova; că Stațiunea Didactică Experimentală a Universității craiovene este beneficiara celei mai moderne și mai solide baze materiale pentru cercetare etc.

„Zilele noastre sînt anotimpurile”, spunea cineva aici, la Banu-Mărăciine. Așa se explică de ce oamenii locului, cei legați direct de viața acestor coline debordînd de miresmele toamnei, par mai tineri decît vîrstele pe care le mărturisesc.

La patruzeci de ani, agronomia craioveană etalează rezultate deosebite. Banu-Mărăciine, ca și Timburești, ca și celelalte ferme și centre experimentale subordonate Universității stau măturice.

„Acum douăzeci de ani, aici erau numai mărăcinișuri și mlăștină”. „Acum, locul s-a îmblizit, în ritmul milenar al simbolului ritual al STRUGURELUI.

TANIA RADU ■

Ernei —
la ora
toamnei

Moș Alexandru nu e prea vorbăreț din fire, dar nici timp de conversație n-are. Spune doar — trebăluind într-una prin grajd, așa cum o face de cînd se știe — că are 81 de ani, că se simte în putere și că e vîcar din tată-n fiu. Se oprește apoi o clipă, îl bate pe spate pe Cezar, un taur de vreo mie de kilograme, și mai zice că a avut ce învăța de la taică-său, bătrînul Uifalvy, la Călușeri despre pildă pe care vîrstnicul satului o oferă celor mai tineri. Nu doar în calitate de părinți, ci și de buni și vrednici gospodari. Lajos Kadar, la cei 62 de ani ai săi, este cel mai bun coșar din județ, cîștigînd cu regularitate (chiar și în condițiile în care a fost cel mai vîrstnic participant) concursurile organizate vară de vară. Vîrstnic — avînd 20 de ani de activitate ca inginer șef la C.A.P. Călușeri și 31 de meserie în spate — este și Alexandru Csorba. Trecînd împreună pe lingă solele unde se cliberează terenul sau pe lingă acelea unde se pregătesc înșămînțările, spune că în acest an s-au obținut cele mai mari recolte din întreaga istorie a acestei unități. S-au scos de pe niște soluri nu din cale-afară de roditoare producții cum nu s-au mai văzut pe-aici. Baza e-n oameni — afirmă el. Ei sînt cei care — fără a aștepta să-i împingă cineva de la spate, știindu-și bine pămînturile — se apucă să împrăștie îngrășămintele naturale, să strîngă cu grijă tot ceea ce se produce pe cîmp, să așeze în păture porumbul, bucată cu bucată, așa cum l-ar așeza în propria lor cămară. Și cu furajele se stă bine, deși pe la noi rezultatele la

dră. În orice colț ați merge, tot oameni la treabă o să găsiți, căci toamna nu-i anotimpul celor leneși, pentru care, de fapt, nu există nici un timp al anului.

Radu Ceonța, secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid, povestește, pe drumul care ne duce de la Singeru de Pădure, satul lui Alexandru Uifalvy, la Călușeri despre pildă pe care vîrstnicul satului o oferă celor mai tineri. Nu doar în calitate de părinți, ci și de buni și vrednici gospodari. Lajos Kadar, la cei 62 de ani ai săi, este cel mai bun coșar din județ, cîștigînd cu regularitate (chiar și în condițiile în care a fost cel mai vîrstnic participant) concursurile organizate vară de vară. Vîrstnic — avînd 20 de ani de activitate ca inginer șef la C.A.P. Călușeri și 31 de meserie în spate — este și Alexandru Csorba. Trecînd împreună pe lingă solele unde se cliberează terenul sau pe lingă acelea unde se pregătesc înșămînțările, spune că în acest an s-au obținut cele mai mari recolte din întreaga istorie a acestei unități. S-au scos de pe niște soluri nu din cale-afară de roditoare producții cum nu s-au mai văzut pe-aici. Baza e-n oameni — afirmă el. Ei sînt cei care — fără a aștepta să-i împingă cineva de la spate, știindu-și bine pămînturile — se apucă să împrăștie îngrășămintele naturale, să strîngă cu grijă tot ceea ce se produce pe cîmp, să așeze în păture porumbul, bucată cu bucată, așa cum l-ar așeza în propria lor cămară. Și cu furajele se stă bine, deși pe la noi rezultatele la

cultura dublă sînt de multe ori imprevizibile. Adăposturile pentru animale sînt bine puse la punct, iar anul viitor vor fi mărite și modernizate.

Îmi amintesc, mergînd către Ernei, centrul de comună al celor șapte sate aparținătoare, vorbele lui moș Alexandru, cel mai bătrîn cooperator al locului: un țaran adevărat, țaranul de meserie, trebuie să știe de toate ale cîmpului și ale animalelor. Eu, că-s grăjdar, am coșit pînă de curînd și am făcut tot ce mi-a cerut cîmpul. Așa se întîmplă, vedem și noi, peste tot la Ernei. Se efectuează concomitent lucrările cele mai diverse: căratul porumbului, după ce a fost depănușat, cîntăritul semințelor care trebuie semănate, hrănirea vițelilor, transportatul furajelor pe cîmp... Diverse, spuneam, aceste lucrări au, în fond, un singur țel — bunăstarea comunei, a oamenilor. Și iată, o căruță plină cu pîne nouă și caldă oprește la poarta C.A.P.-ului. Al de munceste, musai să aibă parte de pîită albă și bună — zice primarul Iosif Horvath cu neascunsă mulțumire. Cu mulțumirea celui ce-și vede hambarele pline și n-are griji pentru la iarnă.

Se așterne seara peste Ernei și zumzetul satului prinde a se stinge. Oamenii se îndreaptă spre case cu gîndul la ziua ce urmează. Chiar stelele par să pîlpeie a neodihnă. Miine — altă zi de campanie.

DAN MUCENIC ■
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU ■

În căutarea originilor

Printre popoarele de seamă ale antichității, alături de greci, sciti, illiri, celti și romani, care aveau să joace un rol deosebit în istoria și civilizația Europei de sud-est, un loc important îl ocupă geto-dacii, ramura de nord a marelui neam al tracilor. Cele mai însemnate izvoare scrise ale acelor vremuri ni-i prezintă pe geto-daci ca unul și același popor de origine tracă, vorbind una și aceeași limbă.

S-a încercat de către unii istorici străini să se facă o deosebire etno-lingvistică între geți și daci, considerându-i două neamuri diferite. În această privință, principalele surse scrise greco-romane sînt unanime în a-i considera pe geto-daci ca fiind un singur popor, cu aceeași origine și limbă. Denumirea de **geți** este folosită cu precădere de scriitorii greci pentru toți geto-dacii. Contactul direct cu lumea greacă va face posibilă și consemnarea pentru prima dată a numelui de geți încă din sec. VI î.e.n. Numele de **daci** este preferat de scriitorii latini, denumire care va îngloba, din vremea marilor confruntări cu romanii, pe toți geto-dacii. Dacii apar pomeniți în izvoare relativ tirzii, pe la mijlocul sec. I î.e.n., în lucrarea lui Caesar „De bello Gallico”. Apoi, numele lor se întâlnește la scriitorii ca Trogius Pompeius și Frontinus, legat însă de evenimente petrecute în sec. II î.e.n.

Cunoscutul scriitor grec Strabon, în **Indreptarul său geografic**, spune destul de limpede că „dacii au aceeași limbă ca și geții. De la Pliniu cel Bătrîn (**Istoria Naturală**) ca și de la Apțian (**Istoria Romană**) aflăm că romanii îi numesc pe geți, daci, fără să facă vreo deosebire etnică sau lingvistică. Aceeasi idee de unitate etno-lingvistică a geto-dacilor se întâlnește și la istoricul latin Dio Cassius (**Istoria Romana**), unde se consemnează că „cei de dincolo de Istru poartă numele de daci; fie că sînt geți, fie că sînt traci din neamul dacilor, eu îi numesc daci, cum le zic romanii, măcar că știu bine că unii dintre greci, îi numesc geți”. Informații similare exprimate cu aceeași claritate, datorăm lui Trogius Pompeius, și Isidor din Sevilla, pentru care, „dacii sînt o mlađiță a geților pentru că s-au născut din neamul geților”.

După cum ne informează aceleași surse scrise antice și după cum o confirmă din plin rezultatele cercetărilor arheologice, geto-dacii au locuit permanent spațiul carpato-danubian și pontic, întinzându-se de la Munții Balcani, la Carpații Nordici și de la Marea Neagră și Tyras (Nistru) pînă în Cimpia Tisei, iar în anumite perioade pînă la Dunărea de mijloc. Despre geți ca locuitori ai ambelor maluri ale Dunării și ale regiunilor de vest ale Mării Negre vorbesc cele mai multe din izvoarele antice (Herodot, Strabon, Pliniu cel Bătrîn, Arian, Diodor din Sicilia, Ovidiu etc.). Cu privire la limita lor sudică o indicație prețioasă se întâlnește la marele istoric grec Tuciddide (460—396 î.e.n.), care afirmă că: „trezind spre nord Munții Haemus

(Balcani) dai peste geți”. În părțile de sud, ale Dobrogei, pînă la Odessos (Varna) sînt pomenite triburile de origine getică ale **crobizilor** și **tirizilor**. Aceiași geți se întind spre est și nord-est, după spusele lui Strabon, pînă la riul Tyras, unde se aflau **tyrageții**. Mărturiile scrise privind întinderea geto-dacilor spre vest și nord sînt mai puține, dar nu lipsite de precizuni. În „De bello Gallico”, Caesar consemnează că Pădurea Hercinică (Pădurile de la Munții Alpi pînă în Slovacia) se învecina cu țara dacilor, iar Strabon relatează că subeii, care locuiau în zona aceeași păduri, se aflau în apropierea geților, respectiv a dacilor. Aceste limite maxime ale ariei de răspîndire a geto-dacilor corespund perioadei lui Burebista și Decebal. Ele sînt atestate și de descoperirile arheologice, ca și de harta Daciei întocmită după comentariile lui Agrippa, în anul 12 î.e.n. Despre ținuturile locuite de geto-daci, despre ocupații, religie, evenimente politice etc, ne vor-

(jud. Vrancea), care este caracteristic zonei de dealuri subcarpatice meridionale și răsăritene, pornind din Oltenia și pînă la Curbura Carpaților. Dezvoltată din fondul hallstăttian mai vechi de tip Barsabari, în parte și din cel de tip Babadag, civilizația geto-dacică incipientă de tip **Ferigile-Birsești**, datînd din sec. VII—V î.e.n., se află la baza unei îndelungi evoluții culturale, a unei permanente îmbogățiri a conținutului ei cu elemente noi și a unei continue tendințe de extindere și unificare. O asemenea datare pentru faza de început a istoriei și civilizației geto-dacice, totodată și momentul în care se poate vorbi de individualizarea ramurei de nord a marelui neam al tracilor, va fi confirmată, în a doua jumătate a sec. VI î.e.n. și de izvoarele scrise ale aceleiași epoci, cînd este pomenit pentru **întîia oară numele de geți**. Ne referim, desigur, la cunoscutul pasaj din cartea a IV-a a **Istoriilor** lui Herodot, unde se relatează despre prima

la Istru, (Darius) întîlni mai întîi pe geți, care se cred nemuritori. Căci tracia, locuitorii din Salmydessos și cei care ocupă ținutul așezat mai sus de orașele Apollonia (Sozopol) și Mesembria (Nesebăr), pe nume scirmiază și nipseeni, s-au predat lui Darius fără luptă”. Geții însă, care sînt cei mai viteji și cei mai drepti dintre traci, au opus rezistență.

Fără nici o îndoială, informația istoricului grec din Halicarnas (Asia Mică), deși sumară, este deosebit de prețioasă prin conținutul și semnificația ei. Pe lîngă introducerea numelui de geți în istorie, Herodot, în același pasagiu, îi și caracterizează. Credința în nemurire a geto-dacilor ca și a triburile marelui lor zeu Zalmoxis, despre care ne vorbește istoricul, constituie unul din cele mai interesante capitole din istoria religiilor, reținînd atenția atît a scriitorilor antici, cît și a specialiștilor de mai tirziu și din zilele noastre.

Îndrăzneala și vitejia getică ne apar ca foarte semnifi-

cu privire la cetatea de la Beidaud, foarte probabil centrul politic al geților din această zonă, care este prevăzută cu o dublă fortificație. Tot în Dobrogea, legate de aceleași descoperiri arheologice, se cunosc o serie de depozite de virfuri de săgeți-monedă, printre acestea remarcîndu-se cele provenind de la Unirea (Jurilovca), Enisala și Vișina, ajunse aici, ca urmare a schimburilor dintre autohtoni și grecii din coloniile vest-pontice, Histria și Argamum.

Din datele puse la dispoziție de aceste descoperiri, la care se vor adăuga și altele în viitor, rezultă că acestea se grupează în Dobrogea constituindu-se într-un aspect cultural local getic, pe care l-am putea numi de tip **Tariverde-Beidaud**. Există toate motivele să vedem în realizatorii acestui grup cultural pe geții nord-dobrogieni, organizați desigur într-o formațiune politică importantă. Prezența în acest fațes cultural a numeroase importuri grecești indică existența unor relații economice și politice foarte strînse între geți și orașul Histria.

Avînd în vedere informațiile scrise și în egală măsură și pe cele arheologice rezultă cu claritate că cei care s-au opus înaintării persane în zona vest-pontică nu puteau fi alții decît geții identificați prin aspectul cultural de tip **Tariverde-Beidaud**, care stăpîneau întreaga parte de nord a teritoriului dintre Dunăre și Marea Neagră. Descoperiri ce aduc și o confirmare în plus a localizării uniunii getice nord-dobrogene ca și precizarea zonei unde această formațiune politică avea să se opună înaintării persane, adică, după cum aprecia și Herodot, nu mult departe la sud de Istru. În același cadru se înscriu și unele observații arheologice de la Histria, potrivit cărora orașul ar fi avut de suferit de pe urma deplasării armatei persane. Dacă, într-adevăr, Histria a cunoscut un dezastru în asemenea împrejurări, înseamnă că cetatea a adoptat aceeași poziție ca și geții din vecinătate cu care aveau interese comune, strînse, economice și politice. În ce măsură s-ar putea vorbi și de o acțiune unitară geto-histriană este mai greu de știut, deși comunitatea de interese a celor două părți nu exclude cîtuși de puțin o astfel de eventualitate.

Aceleași surse scrise și arheologice la care ne-am referit lasă să se întrevadă că principala forță politică existentă în a doua jumătate a sec. VI î.e.n., între Dunăre și Marea Neagră este formațiunea politică getică de caracter unional tribal, corespunzătoare aspectului cultural de tipul descoperirilor de la Tariverde, Beidaud, Vișina, Sarinasuf etc. Aflată sub protecția politică a acestei puteri locale, Histria reușește să devină în sec. VI—V î.e.n. cel mai însemnat centru economic al lumii grecești din Pontul Stîng. O asemenea poziție prioritară o vor deține geții nord-dobrogieni, după cum vom încerca să demonstrăm într-o expunere viitoare, pînă în sec. IV î.e.n., cînd aici se va impune pentru o vreme puterea Macedoniei.

Dr. CONSTANTIN PREDĂ

EROISMUL — NEPIERITOARE MOȘTENIRE STRĂBUNĂ

Geto-dacii. Ramura tracică de nord

besc atît izvoarele scrise, cît și cele arheologice și numismatice. Toate aceste prețioase informații ne oferă în prezent posibilitatea de a reda imaginea reală și destul de completă a societății geto-dacice sub toate aspectele ei.

Izvoarele arheologice și secolul VII î.e.n.

Începuturile istoriei și civilizației lor sînt destul de vechi, putînd fi urmărite în mod clar încă din prima epocă a fierului. Concepția mai veche potrivit căreia civilizația geto-dacică începe pe la anii 400—350 î.e.n., odată cu cea de a doua epocă a fierului în Dacia, a fost infirmată de rezultatele noilor cercetări arheologice prin care se dă cîștig de cauză celor deja intuite și formulate de V. Părvan. În concepția marelui arheolog român, inserată în monumentală sa operă **Getica**, originea civilizației geto-dacilor trebuie căutată în culturile anterioare ale primei epoci a fierului și chiar ale Bronzului tirziu.

Datele oferite de cercetările arheologice din ultimele decenii demonstrează că începuturile civilizației geto-dacice pot fi plasate cu certitudine în cursul sec. VII î.e.n., dacă nu chiar și în veacul imediat precedent. Aceste începuturi corespund, în principal, aspectului cultural de tipul descoperirilor de la Ferigile (jud. Vilcea) și Birsești

afirmare a geților pe plan politic în sud-estul european, în contextul descrierii expediției lui Darius I, întreprinsă în anul 514 î.e.n. împotriva scitilor din

stepele nord-pontice. „Părintele istoriei”, cum i se spune adesea lui Herodot (484—425), vorbind despre acest eveniment însemnat al acelor vremuri, spune că „înainte de a ajunge

cative în tentativa de a cunoaște ceva mai mult despre poporul care a luptat împotriva persilor, pentru apărarea libertății și independenței lui, despre organizarea și dezvoltarea sa economică și social-politică. Este firesc să ne gândim că, cei care au înfruntat pe persi, respectiv o armată instruită și la fel de bine organizată, superioară și din punct de vedere numeric, nu puteau întreprinde o astfel de acțiune la întimplare, fără ca aceștia să nu fi fost constituiți într-o formațiune politică de genul uniunilor de triburi, destul de bine structurată economic și politic. Dacă textul în discuție nu ne dă dreptul decît la unele deducții, rezultatele cercetărilor arheologice vin să întregescă informația scrisă

Cultura Tariverde — Beidaud

Extinderea cercetărilor arheologice în teritoriul orașului Histria a dus la descoperirea, la Tariverde (jud. Constanța), a unei importante așezări în cuprinsul căreia s-au găsit, în straturi de cultură, în locuințe și în alte complexe arheologice, produse ceramice locale lucrate cu mina și la roată, combinate cu numeroase importuri grecești din a doua jumătate a sec. VI și începutul sec. V î.e.n. În ultima vreme, în părțile de nord ale Dobrogei, la Sarinasuf și Vișina (jud. Tulcea) au apărut așezări din aceeași vreme și de același caracter. O mențiune specială se cuvine a fi făcută

Școala de poduri și șosele

Este puțin probabil că istoricii sau, ceea ce îndeobște se numește „marele public” vor parcurge revista „Mecanizarea construcțiilor” pentru a găsi articole privind probleme de istorie. Și totuși..., în numerele 1 și 2 din 1986, prof. dr. ing. Nicolae P. Leonăchescu publică un studiu pe cit de interesant pe atît de valoros despre **Școala de poduri și șosele din București, (1850—1859)**. Autorul este nu numai un specialist în domeniul ingineriei — unde ignoranța noastră ne împiedică de a-l urmări — dar, cu siguranță, un împătmit al istoriei. Cercetările sale în acest domeniu, și, mai ales, volumele de documente privind trecutul satului Stroești (jud. Argeș) l-au făcut cunoscut și în istoriografia noastră, căreia, prin sursele publicate, i-a făcut mari servicii.

Studiul semnalat acum, este întemeiat pe o amplă investigație a fondurilor arhivistice, care i-au permis autorului să reconstruiască cu remarcabilă minuție primul deceniu de activitate al școlii de poduri și șosele, de la cadre didactice și programe de

învățămînt la elevi și burse. La 17 octombrie 1850, Barbu Știrbei, domnul Țării Românești, a decis înființarea unei „Facultăți de științe exacte cu 3 secții: pentru topografie, ingineri de poduri și șosele, arhitectură”, cursurile urmînd să înceapă la 1 ianuarie 1851.

Prof. Nicolae Leonăchescu a urmărit, pe baza materialului inedit, activitatea acestei școli, care a început cu 10 cursanți, la concursul de admitere din mai—octombrie 1851, fiind primii 15 studenți. Un interes, deosebit prezintă datele despre profesorii acestei școli — Alexandru H. Orăscu, Alexe Marin, Carol S. Caracioni-Crăciun și, mai ales, Léon Lalanne, caracterizat de autor ca o personalitate remarcabilă: „Cărțile scrise de el, nomogramele și inventiile sale, folosite de generații întregi de studenți români și străini, sînt suportul real al legendelor create în jurul numelui său”. În anul 1855, a devenit profesor, prin concurs, Grigorie C. Ioranu, revoluționar pașoptist, refugiat la Brusa, după reprimarea revoluției, apoi la Paris, unde s-a specializat în matematici. În 1857, a devenit membru al Divanului ad-hoc și

Cartea de istorie

a militat pentru unirea Principatelor române.

Autorul constată că „efortul autorităților române pentru pregătirea studenților în școala de poduri și șosele, o autentică școală de ingineri, a fost considerabil”. Rezultatele au îndreptățit acest efort, absolvenții școlii dovedindu-se specialiști bine pregătiți, devotați profesioniști. Studiul prof. Nicolae Leonăchescu restituie un capitol de sirguință și daruire din faza de pionierat a Școlii de poduri și șosele ce ocupă un loc important în istoria învățămîntului românesc.

1001 de nopți, altele

„...1001 de nopți, cartea pe care mentalitatea comună din Europa o consideră ca un produs tipic al geniului arab, n-a fost niciodată în lumea arabă obiectul unei exagerate atenții sau mîndrii: istoriile literare n-o consemnează, în general, iar cînd o menționează o tratează ca pe un subprodus”. Iată o afirmație care pe un nespecialist al literaturii arabe îl va surprinde cu siguranță. Și to-

tuși, o eminentă arabistă, Nadia Anghelescu, ne explică în chipul cel mai convingător de ce admirabilele **1001 de nopți** ocupă acest modest loc în literatura arabă în cartea ei **Limba și cultura în civilizația arabă** (București, Ed. științifică și enciclopedică, 1986, 169 pag). Semnalarea acestei lucrări la o rubrică destinată cărții de istorie poate să surprindă. Ea tratează, în fond, probleme de limbaj și, în general, de antropologie culturală, deci nu are o tematică de istorie. Și totuși, ce cîștig pentru oricine se interesează de istorie — și nu numai de cea a arabilor — prin citirea acestei cărți, informat și inteligent scrisă.

Interesul pentru istoria arabă, oricum legitim, cunoaște astăzi un spor evident. În marea sinteză **Destins du monde**, inițiată de Lucien Febvre și Fernand Braudel, un volum este consacrat arabilor, Bernard Lewis a publicat o carte despre rolul arabilor în istoria universală, Robert Mantran tratează expansiunea musulmană într-un volum din colecția **Nouvelle Clio**.

Lucrarea Nadiei Anghelescu este o contribuție românească

de înaltă valoare la cunoașterea lumii arabe cu ajutorul limbii. Și ce fecund este demersul ei! Pentru a da un singur exemplu, să spunem că grație autoarei, am înțeles care este sensul exact al termenului **umma**, ce redă în arabă pe cel de „națiune” din limba română și, mai ales, primatul factorului lingvistic în definirea comunității arabe. Folosul investigații limbii pentru cunoașterea unei comunități etnice este astăzi evident. Să ne amintim că Nicolae Iorga a scris pagini de mare pătrundere, analizînd vocabularul sau anumite cuvinte ale limbii noastre, pentru a descifra sufletul românesc (**La Psychologie du roumain** sau un șir de conferințe din **Sfaturi pe întinerie**).

Urmîrînd studiile lingvistice la arabi, atitudinea arabilor față de limbă și dimensiunile ei culturale, variabile și constante în relația limbaj-civilizație, Nadia Anghelescu ne-a oferit o carte seducătoare pentru orice cititor și, în același timp, o cale de a pătrunde și înțelega un capitol de cea mai mare însemnătate în istoria umanității.

FLORIN CONSTANTINIU

Un poem pentru patrie

Poem în toamnă

Eu, fiul vostru, scriu această carte
câte o clipă în care-am fost plecați
câte visele voastre înflorind în tranșee
ca niște trandafiri insingerați
pentru că fiecare poiană a acestei țări,
fiecare riu, fiecare cuvânt
are urma tălpilor voastre și-a rănilor voastre
părinții mei soldați, soldatul meu pământ
pentru că libertatea se învăța murind
numai așa putea să ne rămână
numai așa o stemă de la Careii Mari
vorbește azi cu noi, limba română
Eu, fiul vostru, scriu această carte
e toamnă și e liniște în munți
părinții mei soldați, ciți mai sint încă
mășăluiesc prin amintiri, cărunți.

NICOLAE DAN FRUNTELĂTĂ ■

Artistul — conștiință a epocii sale

IONEL VOINEAG:

„A fi cântăreț român înseamnă a cânta pentru acest popor“

— Ionel Voineag, se spune
despre dumneavoastră că sin-
teți un om norocos. Așa e?
— Se pare că da.
— Și care ar fi primul dum-
neavoastră noroc?
— Acela de a mă fi născut.
— Unde?
— La Brăila. Acolo unde s-au
născut Darcée, George Nicu-
lescu-Basu, Petre Ștefănescu
Goangă...
— Ați copilărit într-o ambi-
entă propice muzicii?
— Acesta a fost un alt noroc
al meu. Tata are o voce extra-

ordinară de tenor, cu totul ie-
șită din comun. Pe vremea fi-
larmonicii din Galați a fost so-
list la ansamblul de muzică
populară iar pe urmă a intrat
în cor la Teatrul muzical „N.
Leonard”. Mama mea a fost
muncitoare dar îi plăcea și ei
să cînte. Multă lume are voce
și habar n-are.

— Ce i se cere unui cântăreț
de operă?

— Prezență de spirit, nervii
bine controlați, muzicalitate,
joc de scenă, memorie muzica-
lă. Și, bineînțeles, voce.

— Ați început enumerarea
acestor calități cu „prezența de
spirit”. De ce?

— Într-un spectacol se pot
întimpla multe și dacă n-ai pre-
zență de spirit calitatea repre-
zentăției are de suferit. Uitați-
de pildă, miine o să fie o înlo-
cure într-un rol din pricina
imolnăvării interpretului. Voi
cînta alături de un bas din Ti-
mișoara cu care nu m-am mai
întîlnit niciodată. Va trebui să
reacționăm în fracțiuni de se-
cundă pentru ca publicul să nu
simtă nici o imperfecțiune.

— În copilărie vă interesa
muzica?

— Fiindcă tata n-a reușit, m-a
pregătit pe mine de mic pentru
o carieră muzicală. M-a dus
săptăminal la concerte. M-a dat
și la pian; am învățat violoncel-
ul și chitara clasică. Pe la 16
ani cîntam ceea ce se cheamă
folk — mici compozitii, pe ver-
suri mai ales din Eminescu. Eu
însă visam să mă fac arhitect.

— N-a fost pe voia dumnea-
voastră.

— Tata a ținut mortis să fac
muzică. Mi-a pus o profesoară
foarte bună, Elena Aron, la teo-
rie și solfegiu și în câteva luni
am căpătat un bagaj de cunoș-
tințe care se dobîndesc în mult
ani de studiu.

— Iar ati avut noroc.

— Iar. Mai ales că eu făcusem
liceul de matematică.

— Vă mai plăc matematica?

— Da. Ca și muzica, are un
limbaj universal.

— Ce-a mai urmat?

— În 1969 am intrat la Con-
servatorul „George Enescu” din
Iasi. Dar nu la canto, ci la ca-
tedra compoziție-muzicologie.
secția profesori de muzică. Am

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Cîntarea României

Pe patru voci

Despre corul Ion Vidu auzisem
de multă vreme, i-am văzut nu-
mele înscris de vreo cîteva ori
pe afișul Filarmonicii din Timi-
șoara, m-am mirat atunci că o
instituție profesionistă, serioasă,
lucrează cu amatorii, ce să
caute, imi ziceam, lugojenii pe
prima scenă muzicală a Bana-
tului și, mai ales, de ce s-au
avîntat la un repertoriu atât de
pretentios, de ce nu stau cumi-
nte în banca lor să cînte la ser-
bări cîmpenești. După ce am
ajuns la Lugoj și am cunoscut
trecutul falnic muzical-literar al
urbei, am înțeles că acest cor
este însăși tradiția muzicală, că
localnicii nu ar putea concepe
viața culturală fără concertele
date de corul Vidu. Tot atunci,
am înțeles că statutul de
corist nu este ușor de do-
bindit și nici din cale afară
de ușor de păstrat. Profes-
orul de matematică Gheor-
ghe Males se mindrea cu
faptul că este printre cei vechi,
are peste un sîert de veac la
bază, fără absențe nemotivate.
De la el am aflat că pentru a
fi admis în cor trebuie să dai
examen și, neapărat, să urmezi
cursul de canto al Școlii popu-
lare de artă, să fii serios, să nu
absentezi, să fii gata să-ți sa-
crifici o parte din timpul tău
liber, pentru ca repetițiile, fini-
sările „la filigran” ale reperto-
riului să fie eficiente valoric.
Tot de la Gheorghe Males am
aflat prima dată (după aceea
m-am întîlnit de cîteva ori și
cu dirijorul actual Remus Taș-
cău) că longevitatea corului nu
ar fi importantă în sine, dacă
nu ar exista confirmările con-
cretizate prin laurii unor festi-
valuri muzicale, prin locurile I
obținute la toate edițiile Cîntă-
rii României, dacă nu ar fi dis-
curile, înregistrările la radio,
triumfalele turnee peste hotare
consemnate în presa de acolo,
concertele-școală pentru educa-
rea muzicală a copiilor (în pri-
mul rînd), colaborările cu pres-
tigioase instituții muzicale ale
fării. Pasiunea nu este sufici-
entă pentru a te înrola în cor,
aici nu se cîntă numai de plă-
cere, imi spune Remus Tașcău,
profesorul de muzică, dirijorul
corului și directorul Școlii popu-
lare de artă. Dirijorul este con-
știent că nu poate face din cor-
ul Ion Vidu un cor de profes-
ioniști, nici nu-și propune un
astfel de statut. El dorește însă
ca prin manifestările sale de
virf (de exemplu, prezența, nu
demult, pe scena Ateneului
bucureștean) interpretii să nu
poată fi învinuiți de amatorism.
Iar corul Vidu al Casei de cul-
tură a municipiului justifică
Lyra din stema Lugojului.

IOAN T. MORAR ■

Este cert că oricît de moderni
am fi, oricît de sus am urca
și urcăm pe treptele civilizației,
lumea noastră, a celor mai mul-
te din reprezentările noastre în
materie de gînd, emoții, idei și
sentimente, rămîne din adînc și
pe deplin legată de un neprețu-
it și limpede tezaur, acela al
creației care poartă un nume
eroic și tutelar, de o identitate
pe cît de exactă pe atît de tul-
burătoare și colectivă, geniul
poporului, ființa și matca sa.
Un sentiment al piscurilor înal-
te îl relevă înseși adîncimile și
de înțeles că și graiul și cîntecul
și portul îl alcătuiesc acea
geografie amplă de spirit în
care sintem datori nu numai să
trăim ci și să-i păstrăm și să-i
sporim neîncetat frumusețea, să
o înălțăm către izvoare noi de
sensibilitate, către noi înălțimi.
Se cuprinde această datorie în
chiar faptul istoric de a trăi în
libertate și independență, tot
așa după cum ideile de liber-
tate și independență se cuprind
în întreaga rostire a ființei
noastre, în întregul nostru mod
de a fi. Pentru că noi nu ne
căutăm trecutul în alte părți,
rădăcinile noastre sînt aici și
ele au și legendele și cîntecele
lor, ele au sunetul și rezonanța
aparte, au tăria locului muncit
și apărut cu toată ardoarea, cu
toată știința și truda lucrului
bine gîndit și făcut. Pentru că
este și istorie acest tezaur, este
și cultură și artă, este și inspi-
rație, și cuget și împăcare și
dor. Stau răsfrînte în el lumii-
nile de suflet ale tuturor ge-
nerațiilor, acea neîntreruptă și
armonioasă migală cu care

timpul a șlefuit scîlpirea pietre-
lor celor mai prețioase. Comori
vii, nesecate sînt cîntecele și
legendele noastre prin care ne
moștenim într-o permanență
ascensiune spre civilizație. Ele
însoțesc acel sentiment al piscu-
rilor înalte care sînt în ordi-
nea actuală nu numai tot ceea
ce a putut să dureze și să păstre-
ze din trecut poporul ci și
împlinirile vaste, marile înfăp-
tuirii ale anilor socialismului,
orașele și statele patriei care
alcătuiesc o altă geografie

demersurile întregului nostru
fenomen cultural. Apar, de
aceea, cu atît mai străni și cu
atît mai străine specificului
nostru acele încercări de mar-
ginalizare și chiar de vulgariz-
are a creației populare, inter-
pretări care, cit de ciudate, pe
calea unor voci de altfel cu-
nosute și respectate, merg că-
tre public într-un stil pe care,
din decență, specialiștii l-au
numit și îl numesc poluant. Să-i
zicem mai direct, e de mahala,
de exaltare a prostului gust.

tea beneficiază de o întreagă
instrumentație modernă ca și
de un comerț pe care îl bănu-
iesc subteran, cu concursul
nu numai al lipsei bunului simț,
ci și al unei mici și poate la
fel de subterane industrie de
casete, benzi și alte mijloace.
Dar au și concursul de netole-
rat al incompetenței acelor fa-
ctori de selecție repertorială,
îndrumătorii aceia care după cum
se vede ar trebui ei înșiși să
fie îndrumați nu către cultură,
ci spre alte locuri. Căci ce se
întîmplă — întrebarea aceasta
e, ne îndepărtăm de noi înșine,
ne instrăinăm de vatra și iz-
voarele proprii noastre sensi-
bilități? Rupem acele fire
adînci și statornice de legătură
între noi și înalțai, între noi
și urmași? Facem o generație
eliptică de conștiința nepieri-
torului și neprețuitului nostru
tezaur de valori și frumusețe,
o rupem de rădăcini?

Sentimentul acelor piscuri
înalte despre care vorbeam mai
înainte ne interzice cred să ur-
mărim pînă la capăt un astfel
de gînd. Sentimentul acelor
piscuri înalte ne îndeamnă și
ne obligă la ordine și în acest
domeniu al moștenirii valorifi-
cării creației folclorice, mai cu
seamă în latura ei presantă
care este așa-zisa producție
ajutată de tehnici și mijloace
contemporane. Sentimentul acelor
piscuri înalte ne aduce
aminte de aerul curat al mun-
țiilor pe care ni-l cere și în
ordinea existenței noastre prin
cultură și artă, în ordinea exis-
tenței noastre spirituale.

A. I. ZĂINESCU ■

Neprețuitul tezaur

acum, un alt relief cu alte alti-
tudini economice și sociale,
după cum la alte altitudini și
în alt fel se exprimă însuși
gradul nostru de sensibilitate.
A apăra și a dezvolta tot ceea
ce avem mai de preț în cul-
tura și creația noastră popu-
lară reprezintă o datorie nu
numai artistică, ci și una mor-
ală și socială de cea mai mare
importanță. A spus-o în atîtea
prilejuri însuși secretarul gene-
ral al partidului, atunci cînd s-a
referit la istorie, la trecutul de
luptă al poporului, la frumuse-
țile nepieritoare ale creației
geniului poporului, ale limbii,
dar și atunci cînd s-a referit
la izvoarele veșnic vii ale inspi-
rației, la înalta menire a slu-
jitorilor culturii și artei. O idee
înaltă de epopee străbate toate
aceste aprecieri și ea călăuzește

Paradoxul e că mahalaua a-
ceasta a dispărut la modul fizic
de pe harta orașelor și este
reinviată acum prin așa zise
cîntece de petrecere, printre
moderne blocuri, și în moderne
lăcașuri, frizînd spiritul de ur-
banitate. Nu cred că aceasta
mai e un produs al interferen-
ței satului cu orașul, moment
depășit, totuși, de mult, ci un
stil care e propriu de acum
prostului gust, acestei folclori-
zări pe care o produce, din
marginea spiritului său, orașul,
încercînd să ridice undeva la
etaj o mahală care a dispărut
de la sol. Te trezești uneori
tremolizat în game melodice
atît de depărtate de noi și de
sensibilitatea noastră, sau în-
tr-o anecdotică de tip lăutăresc
și tuciuiri încît îți vine să-ți
astupi urechile. Zgomotele aces-

„Muzeele“ literaturii române

Preocupați — cum e și firesc — de „valorificarea“ tradiției noastre literare, ne îndreptăm în primul rând atenția asupra stadiului de editare științifică a clasicii: avem pe șantier atâtea ediții critice, citeva sînt încheiate, atâtea sînt restante, atâtea rîmîn încă de inaugurat... Prin elaborarea edițiilor critice ale operelor scriitorilor noștri se înfăptuiește acțiunea esențială de teaurizare a capitalului literar național. Acțiune deloc ușoară, pentru care e nevoie de travaliu riguros și pasional, totodată al unui mare număr de specialiști în filologie și istorie literară. Rezultatul muncii lor este — uneori mai mult, alteori mai puțin — comentat ca atare. Necomentate rîmîn celelalte „ediții“ din operele celor vechi, mult mai numeroase: edițiile obișnuite, pentru marele public, tipărite în tiraje fluviale și absorbite de îndată de piața cărții. Penetrația lor colosală asigură — în fond — „actualitatea“ clasicii, circulația lor continuă. Scriitorii trecutului devin — și astfel — cu adevărat „contemporanii noștri“. Edițiile populare urmează practic programele școlare și apar, majoritatea, în colecții specializate. Mă opresc la una dintre ele, „Arcadele“ de la Editura Minerva, nu înainte de a nota că aparițiile de acest fel sînt în mai multe privințe bune prilejuri de „valorificare“ a tradiției literare: pe lingă că ne pun la îndemînă un bogat corpus de texte și asigură clasicii un număr constant mare de cititori, ele pot constitui momente de reinterpretare critică și de resituare istorică a respectivelor opere. Chiar dacă aparatul însoțitor e prin forța lucrurilor mult simplificat față de edițiile critice, este totuși loc pentru prefețe, postfețe și antologii ale receptării critice care pot da — fiecare în parte și toate la un loc — o imagine vie, nuanțată, citeodată chiar „nouă“ a textelor.

Rîmînînd doar la colecția anunțată și făcînd un rapid bilanț la cincisprezece ani de la startul din 1971, descoperim că s-a desfășurat sub ochii noștri, pe nesimțite, o operație de uriașă anvergură: pînă la finele lui 1983 „Arcadele“ numărau deja 182 de apariții! (după datele din Catalogul Editurii Minerva pe anii 1970-1983; de-atunci încoace ritmul colecției a rămas același). 182 de volume cuprînzînd opere „a 75 de autori!“ și — încă — cifrele nu sînt ele însele totul, căci felul cum a fost gîndită colecția face ca fiecare volum să se încheie cu o postfață, de multe ori un studiu în toată regula. 182 de postfețe, așadar, plus cele care se vor fi adunat între timp, majoritatea scrise de critici și istorici literari de competență recunoscută. De la Alexandru Piru și Mircea Zăciu și pînă la nume mai noi în materie a avut și are loc o amplă desfășurare de forțe interpretative. (Să notez în paranteză, ca „fapt divers“, că Al. Piru a făcut în 1972 un prim bilanț al colecției, după primele... 13 volume! — vezi articolul cules în *Varia*, vol. II, Ed. Eminescu, 1973, p. 475-481.)

Autorii repăriați în „Arcade“ (colecție îngrijită de Andrei Rusu, Aurora Slobodeanu și Mihai Dascălu) acoperă mai toată harta valorilor noastre, din vechime și pînă la cel de-al doilea război mondial, compunînd un colorat muzeu al literaturii române. O antologie de **Poezie veche românească**, alcătuită nu cu mult timp în urmă de Mircea Scarlat, adaugă și un „muzeu de antichități“, recuperînd versiificările de început întinse pe trei secole și jumătate înainte de Ienăchiță Văcărescu. Marii noștri clasici, Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici, Sadoveanu, Arghezi și încă alții, figurează în „Arcade“ cu serii întregi de volume cu cele mai importante părți ale operei lor. În anii următori, colecția are de completat „harta“ cu Budai-Deleanu, poezii Văcărești, Conachi, Asachi și ceilalți pionieri ai poeziei noastre moderne, cu I. Codru-Drăgușanu, Boilac și, făcînd un salt în timp, cu Urmuz, Fundoianu, Voronca, Emil Bolta. Din moment ce Labiș a fost deja tipărit în colecție, făcîndu-se astfel un pas către epoca postbelică, ar putea fi integrați și Marin Preda, Zaharia Stancu, Stelaru, Radu Stanca, Baconsky, Ivasiuc. Autori ca Blaga, Bolidineanu, Mihail Sebastian, prezenți în „Arcade“ cu cîte un singur volum, vor apărea — cu siguranță — cu altele și alte opere. Se va continua — probabil — și operațiunea de cuprindere a scrierilor marilor noștri critici. Au apărut în ultima vreme volume cu pagini din Maiorescu, Vladimir Streinu și Zarifopol, însă rîmîn de „recuperat“ Perpessicius, Ralea, Cioculescu. Din Călinescu nu va trebui ocolit compendul de **Istoria literaturii române**, din Vianu **Arta prozatorilor români**. Sînt de cuprins în colecție și operele principale ale lui Lovinescu, prezent deocamdată doar cu o selecție din **Memorii**. Unele titluri apărute în „Arcade“, ca **Discursurile** lui Delavrancea și **Pamfletele** lui Arghezi, indică posibilități de editare ingenioasă a textelor, de regrupare din unghiuri noi de vedere. O mențiune aparte merită și antologia **Aesthetis carpato-dunărean**, în care Florin Mihăilescu a adunat texte esențiale asupra ideii de specific național.

„Nu se pot inventaria într-un articol toate postfețele meritului ale colecției, însă un sondaj e de ajuns pentru a indica — fie și numai prin garanțiile semnăturilor — un anumit nivel. Scrise în maniere foarte deosebite, din perspectivă riguroasă istorico-literară ori cu libertăți eseistice, multe postfețe din „Arcade“ au devenit puncte de referință în bibliografia critică a autorilor analizați. Sînt puțini critici și esești valoroși care să nu fi colaborat la publicarea „Arcadelor“. Ștefan Aug. Doinaș a scris despre V. Voiculescu, Cornel Regman a dat o postfață despre Alecsandri, Paul Cornea i-a analizat pe Kogălniceanu și Creangă, Dumitru Micu pe Gr. Alexandrescu și M. Sorbul, Valentin Silvestru pe Delavrancea, Gabriel Dimisianu pe Caragiale, Ion Ghica și Hortensia Papadat-Bengescu, Gheorghe Griguru pe Arghezi, Valeriu Cristea pe Neculce și pe aceeași Hortensia Papadat-Bengescu, Lucian Raicu pe Slavici, Eugen Simion pe Blaga, Nicolae Manolescu pe Arghezi și Sadoveanu, C. Stănescu tot pe Sadoveanu, Mihai Zamfir pe Alecu Russo, Magdalena Popescu pe Miron Costin și pe Cantemir, Mircea Iorgulescu pe Dobrogeanu-Gherea, Dănicu Goleșcu și Camil Petrescu, Dana Dumitriu pe Macedonski și Rebreanu, Al. Călinescu pe Holban și Hogea, Laurențiu Ulici pe Macedonski și Coșbuc, Ioan Adam pe M. R. Paraschivescu și Duiliu Zamfirescu, Marian Papahagi pe G. Călinescu, Ion Vasile Șerban pe Coșbuc, Dinu Flămînd pe Ion Barbu și Anton Pann — și lista ar putea continua. Unele postfețe, cum ar fi cea a lui Valeriu Cristea despre Neculce sau a lui Ioan Adam despre Duiliu Zamfirescu, au condus către monografiile publicate mai apoi, altele au decurs din monografiile deja existente, ca în cazul eseului lui Al. Călinescu despre nuvelele lui Anton Holban. Florin Mihăilescu a pregătit antologia **Aesthetis carpato-dunărean** în timp ce elabora studiul său despre **Conceptul de critică literară în România**, în timp ce Mircea Scarlat a alcătuit antologia de poezie veche în urma lucrului la **Istoria poeziei românești**.

Toate datele arată că — nu-i așa — colecția de la Editura Minerva justifică din plin sugestiile de „monumentalitate“ ale titlaturii sale... „arcadiene“!

ION BOGDAN LEFTER ■

File din cartea de istorie a patriei

Valentin Tănase —
La Marea cea Mare

Constantin Baraschi —
Ștefan cel Mare

Victor Dăneș —
Domnul primei Uniri

Th. Aman —
Tudor Vladimirescu

Barbu Iscovescu —
Avram Iancu

Doru Rotaru —
23 August 1944

Artele frumoase s-au aplecat dintotdeauna asupra istoriei neamului nostru, deslușind în chipul luminos al eroilor săi, ori în lăușul nemuritoarelor bătălii ce s-au dat pentru continua și nestirbită atîrnare a țării, adînci și pilduitoare îndemnuri pentru contemporaneitate. O superbă ilustrare a acestui nobil travaliu artistic o constituie și expoziția pe care în aceste zile o găzduiește, în prestigioasele sale spații, Muzeul de Artă al Republicii. O tulburătoare expoziție în care iubitorul de artă are bucuria de-a se reîntîlni cu cîteva din capodoperele semnate de-a lungul timpului, de marii maestri ai picturii și sculpturii române, lucrări ce-au nemurit, cu patos fierbinte și adîncă simțire, faptele de eroism ale poporului nostru, ale eroilor săi. O expoziție în care, într-un emoționant dialog peste veacuri, pot fi admirate totodată numeroase imagini ce au surprins tumultul creator al zilelor noastre, grandioasele ctitorii ale unui timp pe care cu îndreptățită mîndrie îl numim Epoca Nicolae Ceaușescu.

Ampla și celebra compoziție aparținînd lui Theodor Aman, **Hora Unirii la Craiova**, sau impunătorul portret al lui Tudor Vladimirescu, născut de sub mina aceluiași mare maestru, portretul lui Avram Iancu, aparținînd pictorului pașoptist Barbu Iscovescu, sau portretul lui Nicolae Bălcescu, semnat de-un alt pictor pașoptist, Ion Negulici, sînt doar cîteva din pinzele ce dau o strălucire aparte expoziției în cauză. În imediata apropiere a acestor lucrări ce-au intrat de mult în conștiința afectivă a iubitorului de artă, un foarte viu studiu semnat de Nicolae Grigorescu, un gornist de la 1877 sunînd alarma, sau

acea impresionantă compoziție pe care Al. Ciucurencu a intitulat-o **Ana Ipătescu**. Li se adaugă acestor eroi ai neamului cîteva grupuri sculpturale precum tripticul lui Ion Vlasiu, intitulat **Horia, Cloșea și Crișan**, sau acel maiestuos și dramatic bust prin care Romul Ladea a transpus imaginea parcă de granit a lui Horia. Într-un astfel de context, impunătoare și de aleasă ținută artistică se arată a fi seria de portrete, compoziții și busturi dedicată Marelui Mircea Voievod, personalitate istorică de talie europeană, întemeietor și apărător de glie și neam. Ion Irimescu, Paul Vasilescu, Vasile Pop Negreșteanu, Eugen Tăutu, Ion Pandele, Valentin Tănase, Marcel Chițoc au conferit Marelui Voievod o legendară lumină de aur, o înălțime și ținută morală pe măsura vibranțelor sale acte de eroism, de neclînit și adînc iubitor al gliei românești. Nu lipsesc, firește, din acest panteon al eroilor neamului, ceilalți mari domnitori precum Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Alexandru Ioan Cuza, sau, desprînsi din legende, Burebista și Decabal, dar pentru că în acest an sărbătorim împlinirea a 600 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești a Marelui Mircea Voievod, accentul, din acest punct de vedere, a căzut pe ilustrarea cit mai rotundă a acestui mare domnitor și a epocii sale. Ca într-o adevărată carte de istorie, pe ale cărei file s-a scris cu sînge și dragoste de patrie, expoziția trece în revistă alte mari și coplesitoare momente din lupta pentru dăinuire și afirmare a poporului nostru. Marele act al Unirii de la 1859. Războiul de Independență, Marea Unire din 1918 sînt fericit conjugate cu cîteva ample com-

poziții ilustrînd înființarea în 1893 a primului delasament revoluționar de avangardă al clasei muncitoare din România, aceluiași artist plastic, Dimitrie Grigoraș datorîndu-i o altă lucrare de proporții, o uriașă tapisserie intitulată 1921 și reprezentînd întemeierea Partidului Comunist Român, alți artiști oprindu-se asupra altor momente decisive din devenirea revoluționară a clasei muncitoare, a luptelor revoluționare din anii ilegalității, asupra actului de la 23 August 1944. Un capitol aparte bogat și divers reprezentat și ilustrînd convingător deschiderea artelor plastice spre realul imediat, este cel prin care artiștii au surprins marile prefaceri ale României socialiste, ctitorii Epocii Nicolae Ceaușescu. Ar fi de amintit, în ordinea irsăși a istoriei comentate de artiști, lucrările unor mai vîrstnici sau mai tineri pictori și sculptori precum Constantin Piliuță, Eugen Palade, Eftimia Modăleă, Ion Pacea, Gheorghe Ionită, Spiru Chintilă, Eugen Popa, Doru Rotaru, Florin Tutuianu, Viorel Mărginean, Ion Sălișteanu, Dimitrie Gavrilean, Jacob Lazăr, Vladimir Setran, Elena Chelaru Uta, Ion Tarălungă, Gheorghe Apostu, Florin Musta, Fred Micos, Valentin Scărlătescu, Constantin Agafitei, Victor Dăneș, Gheorghe I. Anghel. O expoziție, deci, care, apelînd la capodoperele aflate în tezaurul Muzeului de Artă al Republicii, dar și la cele mai recente lucrări ce-au fost expuse cu diverse alte prilejuri, se constituie într-o veritabilă cronică a istoriei patriei noastre, a prezentului ei, o emoționantă și pilduitoare cronică, așa cum au văzut-o de-a lungul timpului artiștii plastici români.

N. VICTOR ■

CAP LIMPEDE

● **Eveniment editorial.** A fost reeditată, ca bibliografie adusă la zi și cu numeroase adaosuri, **Istoria limbii române** de Al. Rosetti, lucrare de referință în domeniul lingvisticii, rod al unei activități îndelungate pe care a desfășurat-o, cu probitate și distincție, pe parcursul a mulți ani. Apărută la Editura științifică și enciclopedică, ediția aceasta, considerată definitivă, incununează o operă pe măsura reputației savantului.

● O bucurie este și articolul semnat de Al. Rosetti în **Contemporanul** (nr. 41/1986) despre Jean-Jacques Rousseau, din a cărui biografie spiculește, cu o malîție, am spune, călinesciană, deta-

lii din cele mai interesante.

● **Marea și literatura.** O interesantă inițiativă e aceea a revistei **Tomis** de a publica, în nr. 9/1986, un grupaj despre imagini dobrogene în literatură, prilejuit de ediția a II-a a Simpozionului național „Dobrogea în literatură“, unde au susținut comunicări Mircea Zăciu, Nicolae Manolescu, Liviu Ciocărlie, Ion Pop, Al. Călinescu, Eugenia Văjiaș, Enache Puiu, Ion Faifer, Zizi Dinulescu și Paul Iruș. Selecția, cuprînzînd eseuri semnate de Ion Pop, Liviu Ciocărlie, Ion Faifer și Eugenia Văjiaș, investighează opera lui Ion Vinea,

Geo Bogza, Emanoil Bucuța și Duiliu Zamfirescu. Se pare că nu e scriitor care să nu fi călcat pe urmele lui Ovidiu, la Tomis.

● **Restituiri.** O surpriză va fi tipărirea, în curînd, la Editura științifică și enciclopedică a volumelor intitulate **Doctrina substanței** de Camil Petrescu, sub îngrijirea Floricăi Ichim. În avvanpremieră, **Suplimentul literar-artistic** (nr. 40/1986) publică un fragment din capitolul **Teoria valorilor**, oferînd cititorilor, pentru prima dată, prilejul de a intra în contact cu textul doctrinei sale filosofice (substanțialismul), despre care s-a vorbit mult, fără ca manuscrisul să poată fi stu-

diat. Întregirea operei camilpetresciene cu aceste volume de filosofie reprezintă un eveniment ce s-a lăsat mult timp așteptat. (Radu G. Teșosu).

● **La confluența artelor.** Ceea ce aduce un public atît de numeros în rotonda Ate-neului, la spectacolele-conferință din ciclul „Confluența artelor“ este, cu siguranță, exacta dozare a nivelului expunerii, ca și elocvența materialului ilustrativ (diapozitive, bandă magnetică, text recitat, interpretare muzicală etc.), aducînd scenariul acestui tip de manifestare în relație directă, participativă, cu spectatorul.

Desene pe asfalt

Din atelier

Sint somat — sentimental — de citiva prieteni, să-i răspund poetului de excepție, mai nou și publicistului Mircea Dinescu pentru o tabletă „nimitoare” pe care mi-a dedicat-o cu prietenul semicentenarului (meu) în paginile deschise (lui) cu generozitate (merci Bécaud!) de suplimentul literar-artistic al „Scintei tineretului”.

Nu mă execut, în primul rând fiindcă nu sint singurul căruia i se aplică — sub masca umorului — un asemenea tratament (am o companie mai mult decât selectă), fiindcă am gustat unele colorate întorsături de frază ce vor să mă micșoreze, fiindcă îl pretuiesc în chip deosebit pe Junele — până mai ieri — poet și fiindcă... știu că nu are dreptate.

Totul intră în condiția apropiată de farsă a sarjei amicale, efectiv amicale. Numai când ești prieten cu literatura cuiva îți poți îngădui să glosezi acid printre rîndurile ei și, am mai spus-o, un asemenea exercițiu tîne, paradoxal, de normalitate, de sănătatea climatului cultural și nu altcum. Ar fi ostentativ, absurd, să ne oferim la nesfîrșit doar temenele și e bine că poetul vrea să mîneze fastul calm (corect: falsul calm) instalat în relațiile de breaslă. E mai bine așa. E mai bine să renunțăm la poezia, la ostentativitatea ceremonialului, la — în ultimă instanță — mîncîniș. (Un fel de gospodină îngrijorată s-a grăbit să răstălmăcească

că spusele mele dintr-un recent interviu, care chiar aceste idei își propunea să le lumineze).

Va fi fost Dinescul deranjat de (puțina) mea glorie literară? Cu ce drept l-aș împiedica să nu fie? Lăsînd la o parte unele mici neobișniri (numele lui Nichita scris „chinezeste”, Ni-Chi-Ta!) tableta conține observații pline de haz ce, mărturisesc, sint departe de a mă lăsa indiferent. Mă voi strădui să supraviețuiesc nimitoarelor băscălii și, e limpede, voi conserva prietenia autorului lor. (Lovinescu era mirat să-i vadă tot inseparabili pe Străinu și Cioculescu după ce primul a cam scărmanat opera, capitală, a celui de-al doilea...)

După ce va isprăvi cu contemporanii săi (titlu de rubrică utilizat mai înainte de Mircea Micu), Dinescul nostru nu va avea încotro și va trebui să renunțe cumva la haz și să... scrie, ceva mai bine decât au făcut-o aceștia. Lucru de loc simplu. Li va fi mai greu acum, după operațiunile de dinamitare fiindcă, efectuîndu-le s-a obligat enorm în fața cititorului. Îi doresc deci să scrie mai bine decât Alexandru, Gheorghe, Becket, Ni-Chi-Ta și Tomozei luați la un loc...

P.S. Bătrîn colecționar de suavități, păstrez cu evlavie (bizantină desigur), toate dedicațiile oferite pe cărți, de impetuosul devorator al produselor mele în pamfletul intitulat **Elefantul de porțelan**.

Iată cîteva mostre de asemenea porcelanuri, iubite cetitoriule, și spune dacă mai înțelegi ceva. Pe **Elegii de cînd eram mai tînăr**: „Poetului cu acces

la Marea Poezie, lui G.T., invidia mea frătească odată cu această carte. M.D. 12 iunie '73”. Pe **Proprietarul de poduri**: „Poetului profund născut sub o stea muzicală, omului deosebit, fratelui drag această carte în semn de sinceră pretuire. Oct. '76”. Nefiind sigur că mi-a oferit **Podurile**, poetul mi-a mai trimis un exemplar, ceva mai tîrziu: „Artistului total G.T. marelui poet la cărțile căruia am scos și eu, omului strălucitor și poetului drag aceste poduri care pot fi trecute chiar cu vederea. Cu drag, 5 iunie '78”. Pe **La dispoziția dumneavoastră**: „Marelui artist G.T. la retortele căruia trăgînd hoteste cu ochiul am furat și eu mestesugul de a da iluzia aurului, omului „obosit” de inteligent, prietenului și fratelui drag aceste umilinte false. Cu drag, Pe **Democrația naturii**: „Marelui poet G.T. creatorul de Univers (al căru singe seamănă cu singele său) omului încărcat cu etaje de spirit și inteligentă și care „evoluează” (chiar așa e cuvîntul) într-un mod înspăimîntător ce mă pune pe mine cu burta pe manuscrise și mă îndeamnă să mai insist. Cu drag, M.D.”

Ce să mă fac? Să-mi comand statue? Sau să-l conving pe cititor că nu trebuie să fie tulburat foarte de „părușelile” petrecute în atelierul artistilor...

P.S. la P.S.:

Știu că e greu de crezut, totuși (încă) n-am luat Premiul Nobel. Becket da...

GHEORGHE TOMOZEI

Cînd sala e plină ochi

Lume multă, chiar foarte multă, joi seara, în Studioul de Concerte al Radioteleviziunii și, ceea ce este îmbucurător, mai mult de jumătate din sala plină ochi era formată din tineret! Programul, atractiv de altfel, dădea la iveală cîteva din planurile, extrem de ambițioase, ale formațiilor muzicale ale RTV. Solistul serii, violonistul Levon Ambarțunian, a interpretat **Concertul pentru vioară și orchestră** de Johannes Brahms destul de monocrom, în orice caz nu la înălțimea așteptărilor noastre, firești după ce citisem recomandările din programul de sală, care-l anunțau pe tînărul interpret ca fiind un „reprezentant de frunte al violonisticii din Uniunea Sovietică”. Totuși, lăsînd la o parte mai multe inexactități tehnice, Ambarțunian a relevat o deosebită căldură în cantilena primei părți a **Concertului**, precum și un deplin înțeles al redării stilului romantic (mai ales Adagio), știl care — se pare — îl este destul de apropiat: l-a ajutat, desigur, mult și sonoritatea instrumentului său, o vioară cu o rezonanță excepțională.

Ciclul Enescu — Ceaiikovski, ideea de bază a primului program simfonic al RTV, a cuprins **Suita Nr. 1 pentru orchestră, în do major și Simfonia a V-a în mi minor**, ambele lucrări foarte cunoscute melomanilor. Momentul lent din **Suită** a fost cel mai frumos realizat, concurînd prin aceasta cu splendida interpretare a primei părți a **Simfoniei**. Judecînd totul cu exigență, tre-

bule să spunem că profunzimea enesciană a Preludiului la Unison n-a fost tocmai bine adîncită, iar agogica construcției simfoniei ceaiikovskiene a fost pusă sub semnul îndoielii datorită tempo-ului extrem de ridicat impus Finalului, în raport cu celelalte părți. Aceasta, pentru a fi extrem de pretentios cu dirijorul Paul Popescu, baghetă energetică și sensibilă (asa cum spunea și se mîndrea cu el profesorul său, marele Constantin Silvestri!). Orchestra simfonică a RTV se află în mare formă, semn al unui travaliu mai intens decît în alte împrejurări ale stagiunii trecute. Și este normal să fie așa, intrucît are instrumentiști valoroși și experimentați. Să semnalăm cu această ocazie instalarea noului concert — maestrul al colectivului, violonistul Mihai Brătesanu, căruia i s-a incredintat acest post de înaltă răspundere, după pensionarea cunoscutului și apreciatului Radu Zvoristeanu; talentul, tehnica, sirguinta și experiența noului prim violonist au fost, desigur, calitățile care au concurat în alegerea sa.

Asadar, prin acest concert, formațiile muzicale ale Radioteleviziunii și-au intensificat activitatea. Sint semne indiscutabile că Studioul de Concerte va cunoaște în următoarele luni o afluență fără precedent. Astfel, în fiecare **duminică seara** vor fi programate, — periodic — ciclurile „Vă place opera?”, „Paralele interpretative”, „Tezaur de artă corală” (cu sprijinul marilor ansambluri de gen, începînd cu foarte cunoscutul cor „Madrigal”), „Concerte dezbatere”, „Tribuna tinerilor compozitori”, „Tribuna tinerilor interpreți” și „Tribuna tinerilor dirijori”.

Ziua de luni este destinată

manifestărilor necesare televiziunii: „Floarea din grădină”, „Steaua fără nume”, „Slăgare în devenire”, „Concert de jazz”, „Variefați” și altele, la care va asista, desigur, un numeros public. În fiecare **marti**, activitatea camerală va cunoaște o revigorare certă, în care principalul pilon îl constituie muzica românească, împărțită pe profiluri componistice și interpretative deosebite. De asemenea, marile valori creatoare de ieri și de azi își vor găsi cu prisosință locul, dovadă și primul concert cameral format din lucrările lui J.S. Bach, care a ținut trează atenția unui public aproximativ la 500 persoane, timp de 3 ore! În sfîrșit, pentru a reveni... ciclic la obișnuitul simfonic de joi, să mai precizăm că programele vor cuprinde — în afara creațiilor marilor clasici — piese de ieri și de azi ale școlii naționale românești, în special a aceloror rămase încă neînregistrate pe bandă magnetică. Adăugînd și gîzduirea — în premieră — a unor colective simfonice din țară, primul dintre ele fiind chiar simfonicul iesean, aflat sub conducerea lui Ion Baciu, precum și alte manifestări speciale — cum ar fi aceea destinată zilei Organizației Națiunilor Unite, (concert care va fi dirijat de Iosif Conta și transmis în direct la sediul O.N.U. din New York), avem deja o imagine fidelă a proiectelor anunțate de conducerea formațiilor muzicale ale Radioteleviziunii. Planuri ambițioase, după cum se vede, care au debutat promițător chiar din primele două concerte audiate de noi, ciclul Enescu — Ceaiikovski și seara Bach.

CLAUDIU-NEGULESCU

Cronica literară

de Al. Piru

Utilitatea interviului

Printre documentele de care orice istoric literar (pentru mine totuna cu criticul) nu face abstracție în judecata sa de valoare se află desigur interviul, ceea ce explică interesul trezit de culegerea întocmită de Aurel Sasu și Mariana Vartic **Romanul românesc în interviuri — O istorie autobiografică** în formă de dicționar cu sinteze bibliografice și indici (pentru moment de la A la P în două volume — patru tomuri, total 2248 de pagini, Minerva, 1985—1986). Aleg seria cea mai bogată de interviuri din al patrulea tom, aparținînd lui Cezar Petrescu (122 de pagini, față de numai 60 de pagini la capitolul Camil Petrescu). Nu am putut beneficia în întregime de aceste texte cînd am scris introducerea la ediția critică de **Opere** de Cezar Petrescu (I, 1985).

Interviurile au fost luate de Ion Valerian, Felix Aderca, Crt. (?), C. Panaitescu, M. Șerban, N. Pirvu (?), Valer Donea (Profira Sadoveanu), Vlaicu Bărna și Vasile Netea între 1929 și 1943. Se pot afla unele lucruri despre om. Ar fi avut prin 1930 în jur de o sută de kilograme, probabil ca rezultat al supraalimentării fiind în tinerețe bolnav de tuberculoză. A rămas și mai tîrziu cu un serios apetit culinar (în 1943 ia o masă de patru ore). Fuma mult, o sută de țigări pe zi, aproape tot timpul, bind și cafea. Scria însă de asemenea mult și repede, 12—14 ore pe zi, de obicei vara, în vacanță, în stațiuni, la minăstiri sau la conacul prietenilor din Moldova, ori la casa din Buzeni, niciodată la București. Ar fi scris **Întunecare** în șase luni, în trei ani, cite două luni, vara, **Simfonia fantastică** doar în șapte zile. Avea și demonul călătoriilor. În țară se servea de un automobil marca Hupmobile de 6 cilindri. A parcurs Europa în lung și în lat. Stătea trei luni în Capitală și trei luni se „aerisea” prin străinătate la Viena, Paris, Napoli, Malta, Barcelona, Geneva. A mers de 12 ori cu avionul, dar și cu trenul și automobilul. Cunoștea bine limba franceză, nu engleza, nici germana, însă citea traducerii în franceză din scriitori străini, el însuși traducînd prin intermediar francez Neamul Ciuraveilor de G. Grebensikov. Avea dedicații pe cărți de la Bunin, Kuprin, Camille Mauclair, Marcel Arland, Maurice Betz, Emmanuel Bove. Ținea pe masă **La faillite de la Beauté** de A. și Charles Lalo, și citea **Le liseur de romans** de Albert Thibaudet, esești precum Gina Lombroso (**La raçon du machinisme**), Lucien Romier (**Qui sera le maître**), Georges Duhamel (**Scènes de la vie future**), Berdiaev, Spengler. În convorbiri, Cezar Petrescu face dovada unor multiple lecturi. Amintește între altele de piesa lui Eugène Brieux **Les avariés** (1901), de un roman despre o vopsitorie și un librar de Arnold Bennett care nu-i decît **Rieman Steps** (1923), de „admirabilul” roman **Sarn** (1924), de Mary Webb, de romanele Clemence Dane (**Regiment of Women, Legend**).

Scriind un roman cu titlul **Greta Garbo** și două micro-romane despre concursurile de frumusețe rememora destinelul „frumuseților de pomină” din istorie (Diane de Poitiers, M-me de La Fayette, M-me de Maintenon, M-elle de La Vallière, Julie de Lespinasse, Joséphine de Beauharnais, Juliette Récamier, Madame de Berry, Eugénie de Montijo, Clélie Sorel, „la grande coquette”). La acestea se adăugă gloile filmului (Pearl White, Lya Mara, Corrine Griffith, Raquel Meller, Mary Pickford, Lilian Gish, Gloria Swanson, Pola Negri, Bebe Daniels). Curios! Deși aprecia umorul duios (tip Dickens, Gogol, Alphonse Daudet, Cehov) și considera depășit umorul farselor germanului Saphir și ale englezului Jerome K. Jerome, nu evita umorul frivol și facil, bufoneriile de carnaval.

Cezar Petrescu era fiul unui fecior de clăcaș devenit inginer agronom și al unei mame moșiefese: „Această atmoferă și îndoita ereditate, din neam de țaran cărturar și din familie latifundiară, cred, declară el, că m-au pregătit, sentimentalcește, pentru literatura semănătoristă”. Format sub steaua **Sămănătorului** pînă la 17 ani, ar fi devenit detractor al sămănătorismului odată cu dispariția revistei la care se impusese Sadoveanu: „Pînă la șaptesprezece ani am fost sămănătorist inversunat. Pentru ca, imediat după terminarea liceului, să devin cel mai inversunat dușman al iorghismului și cuzismului în floare”. Înțeles ca scriitor social, îl plăcea în 1943 să fie socotit mai curînd fantastic: „Coexistența în mine atît a țaranului din singele tațului, cit și a aristocrației pe care mi-o transmitea mama m-a făcut să fiu, rînd pe rînd, detractor și admirator deopotrivă al acestor două lumi. Neputînd izgoni pe niciuna din sufletul meu, le-am îmbrățișat pe amîndouă, iar ecoul acestor îmbrățișări este opera mea literară. Socialul, deși ocupă un loc imens în romanele mele, nu mă preocupă totuși atît de mult ca psihologicul și fantasticul. Dacă îmi va fi dat să trăiesc cel puțin pînă la șaptezeci de ani, am de gînd să scriu o întreagă serie de romane fantastice.” A trăit numai 68 de ani și trei luni și raportul dintre social și fantastic a rămas, cu același deficit de calitate, tot în favoarea socialului. Baletul mecanic (trecut de Cezar Petrescu la ciclul „Fantasticul interior”, dar care e mai curînd un roman de aventuri) n-a concurat nici măcar în mentalitatea cititorilor romanul social **Întunecare**.

Foarte prefuit de public, Cezar Petrescu nu avea „nici un fel de încredere în opinia criticii literare”. Considera pe critici „înguști, pătimași, aserviți diverselor bisericuțe literare” (afirma acest lucru lui C. Panaitescu în 1936). Recunoștea (lui F. Aderca în 1929) calitatea de „foletonist conștiincios și obiectiv” doar lui Perpessicus. Pretindea că **Viața lui Mihai Eminescu** de G. Călinescu e o biografie romanțată, în vreme ce el n-a dorit să scrie decît **Romanul lui Eminescu**, evitînd anacronismele lui Joseph Delteil din **Jeanne d'Arc** (1925) sau pe cele ale lui E. Lovinescu din **Mite** (galeurile nu puteau exista între 1878—1879, deoarece fabrica lui Emil Gallé a fost întemeiată în 1883 etc.). Interesant ce ne spune Cezar Petrescu în legătură cu realismul în 1935: „Realist n-am fost niciodată, susține el. Nici n-am năzuit să scriu vreo carte realistă atunci cînd personagiile mele și conflictele mele s-au aflat situate pe un teren de strictă realitate socială, am ținut seamă de această realitate. Le-am încadrat în realitate, fiindcă numai așa puteau fi viabile. Dar dincolo de asemenea precizări, m-a preocupat fantasticul interior, aventura psihologică a eroilor, aspirație omenească spre o feerie absurdă, îndeobște năruită tocmai peste această realitate”. Practic însă nici **Romanul lui Eminescu** n-a fost trecut la ciclul „Fantasticul interior” ci tot la unul cu caracter social-istoric: „Rădăcinile din celălalt veac” (autorul își definea opera în totalitate drept „cronica românească a veacului XX”).

CAP LIMPEDE

Ultima realizare — **Romantismul european, partea I — Parisul anilor 1830** — a adus pe scenă comentariul agreabil al Cristinei Vasiliu, preocupat în egală măsură de sinteza de informație și de pătrunderea în spiritul uneia dintre epocile cruciale ale culturii universale, precum și cîteva interpretări — muzicale și actoricești, de prim rang, ele sînsure capabile, la urma urmei, să facă afișul unui spectacol. S-a vorbit, firește, despre celebra „bataille d'Hernani”, despre splendida generație a romantismului francez — cu Hugo, Chateaubriand, Musset, Gautier, alături de Chopin, Liszt, Berlioz, Brahms, dar

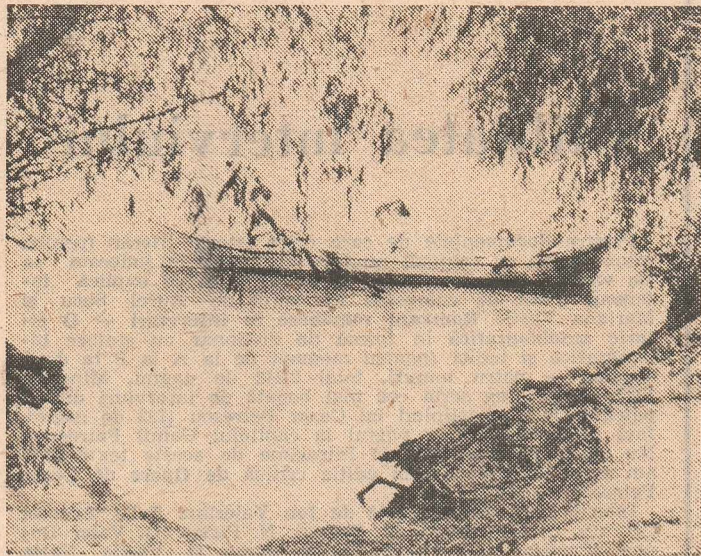
și Ingres, Delacroix, Courbet, Còrot etc., Actorii Adela Mărculescu, Eusebiu Ștefănescu, Victor Rebențiu, sopranele Monica Teodorescu, Georgeta Stoleriu, pianistii Dan Grigore și Marta Joja au adus în spectacol pagini celebre ale artei romantice, a alese într-un subtil acord cu veritabila colecție de reproduceri de artă produse de diapozitive. Interpretări celebre din muzica romantică, precum și din literatura franceză a veacului trecut au intrat în dialog (prin imprimări difuzate) cu valoroșii invitați ai acestei serii.

● **Profil liric**. O ediție definitivă din poezia lui Romulus Guga

poate fi considerat recentul volum îngrijit de Romulus Vulpescu și prefațat de Ștefan Aug. Doinaș și intitulat „convențional (și exigent) **Poezii**. Selectînd, după cele mai riguroase criterii, poeme din întreaga creație a autorului, ediția aceasta stringe laolaltă volumele **Bărci părăsite** (1968), cu care Romulus Guga a și debutat editorial, și **Totem** (1970), poezii apărute în periodice (între anii 1958 și 1971) și nepublicate în volume și inedite ce văd acum, pentru înția oară, lumina tiparului. Profesată la început cu întreaga pasiune, lirica a rămas pe parcursul activității scriitoricești a autorului în umbra prozei și

teatrului, fără că a cea să fi fost abandonată cu adevărat vreodată. O inedită precum **[Ce spun acum nu ascultă nimeni]** este o dovadă elocventă că fibra lirică a continuat să palpate în scrisul său pînă la sfîrșit: „Ce spun acum, nu ascultă nimeni, / vremea s-a otrăvit cu vremea / care vine // Și umbilă-n ceruri paiea”. Însoțită și de o bibliografie completă a operei lui Romulus Guga, ediția de **Poezii** e un prim pas către editarea critică și integrală a acestui autor dispărut prematur în ciuda inzeștrării incontestabile. (Tania Radu).

GRANDIOS PROIECT AL EPOCII CEAUȘESCU: RECONSTRUCȚIA PĂMÎNTULUI

Intangibil, misterul ei dintotdeauna

Îmi stăruie în minte încremenirea din iarna de acum un an, cînd, de la hubloul unui spărgător de gheață, ce se lupta cu „aisbergurile” de pe canalul Sulina, mă străduiam să descopăr viața. Să simt că Delta trăiește, că va trăi, că va renaște așa cum o știm, cu farmecul ei unic, fără egal, să simt cum urcă deasupra sevelor optimismului și forța interioară dintotdeauna ale acelor oameni ai locului atunci sechestrați dincolo de ferestrele înghețate. Ce va fi spațiul acesta neasemuit de la capătul fluviului-ax de istorie și de existență fără om, fără clocotul ei biologic?, mă întrebam patetic în noaptea de clestar sub minus 30 de grade.

La cîteva luni, am revenit. Misterul lui era intact. Nimic nu mai amintea de tragedia iernii. Și nimic mai firesc pentru reporterul care înregistrase înclăstarea dintre om și vitregia naturii, care fusese martor la strategia de luptă cu slouirile, la strategia de apărare a atitor cuceriri economice și sociale din spațiul Deltei și mai presus de toate a locuitorilor ei. Trăirea, mi se părea — subiectiv, firește — mai intensă decît altădată. Și poate nu chiar subiectiv. Un furnicar de salupe și vapoare, de barje și împingătoare, de pontoane și remorchere înaintau pe canale ca întotdeauna, și totuși, mai multe decît altădată. Un semn al registrului imens de activități umane în creuzetul de resurse al Deltei, din economia ei redimensionată de Programul adoptat de conducerea partidului în cincinalul trecut, cu proiecte pînă în anul 1990 și de perspectivă, pînă la sfîrșitul mileniului, în anul 2000. Recent, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins o nouă vizită de lucru în numeroase localități ale Deltei, analizînd, din nou, la fața locului, cum se înfăptuiesc prevederile menite să integreze acest spațiu dezvoltării armonioase a întregii țări, să-i asigure o civilizație modernă, să-l aperse de vitregiile naturii, protejîndu-i, totodată, frumusețea și echilibrul ecologic.

Am revenit iarăși, în această toamnă de aur, la vremea multor bilanțuri pentru a-i străbate căile de uscat și de ape, satele și laboratoarele, pădurile și nisipurile, șantierul și locurile unde noile proiecte capătă realitate și istorie, lăsînd ca document aceste imagini elocvente. Delta la anul 1986 este un imens șantier. Pe ape ori pe uscat, se zămislește, se construiește, se modelează, se corectează, se creează și recreează. Constructorii de pe ape, de pildă, zămislește o altă geografie brațului Sf. Gheorghe, îi „taie” coturile și meandrele, prin care rătăcește Dunărea leneșă și obosită pînă la vărsarea în mare din necesități foarte bine calculate. Pentru a-i accelera viteza de înaintare ca astfel să împingă aluviunile ce se adună insidios dar tenace de-a lungul țărmului, periclitînd, prin regresione, plajele litoralului. Coturile eliberate vor deveni pămînturi pentru piine. Evenimentul

acestei toamne este chiar acesta: amenajarea agricolă Murghiol e predată integral în folosință: 1350 de hectare sînt la recepția finală. Destufizată, indiguită, protejată cu stații de pompare, așteaptă sămînta în brazde. Anul trecut s-au cultivat 230 de hectare; o mare de porumb fosnește cu unde de aur. Numai între canalul Sulina și brațul Sf. Gheorghe vor fi astfel cîștigate 30 000 de hectare, insule agrare pentru cultivarea cărora cercetători agronomi studiază de ani și ani de zile, soiuri, asolamente, tehnologii, sisteme de luptă cu seceta, sisteme de irigații, metode de ameliorare a solului, sisteme de combatere a dăunătorilor, dar cite?! Pe o limbă de nisip, cit perimetrul unui sat, și poate nici atît, smuls, de asemenea apelor, la Uzlina, se află unul dintre laboratoarele sub aer liber menite să dea toate răspunsurile. Ți se pare incredibil să vezi sub soarele torid, din țărîna crăpată crescînd livezi de meri și peri, de nuci și vișini, de smochini și cași, de piersici și de pruni. Delta Dunării devine cea mai nouă și mai de nord patrie a meridionalului smochin, cea mai tinăra patrie a arahidelor, a alunelor de pămînt, una din cele mai propice zone pentru cultura sorgului și, cine știe, dacă nu vom vedea curînd, alături de lanurile de griu românesc și de porumb, înflorînd rodii.

Constructorii de pe ape înalță diguri pentru noi amenajări piscicole, la Porțița separă Marea de Razelm-Sinoe pentru a nu-i mai fura peștele, înalță laboratoare pentru cercetări de genetică piscicolă, cherhanale și hale pentru prelucrarea peștelui din Marea Neagră, dormitoare pentru tot mai numeroși muncitori, al căror spațiu de muncă și viață devine Delta, ateliere pentru service-ul a tot mai complexe utilaje, silozuri și magazii de cereale, stații de cercetări pentru pădurile de pe grinduri, mari crescătorii de păsări de apă, ca și pentru animale cu blană prețioasă, cum este cea pentru vizoni de la Sarinasuf, centre de furaje pentru o zootehnie tot mai dezvoltată, microcentrale eoliene și solare, totul acordat la cel mai bun nivel al tehnicii din oricare dintre domeniile pe care le atinge. Vasta uzină a Deltei se naște, firește, la cotele timpului. Fiecare proiect are în vedere viitorul.

Omul Deltei, locuitorul satelor și așezărilor ei începuse să se despartă de locul nașterii lui, chiar fără regret, atras de polii muncii industriale și ai civilizației secolului. Era dreptul lui la intrarea în veac. Acum se reîntoarce. Atrage și pe alții. Găsește acasă, în spațiul de baștină, tot ceea ce îl atrăgea spre alte zări, munca și viața în parametri moderni. Ceea ce va constitui și subiectele viitoarelor noastre reportaje. Șantierele, agricultura, laboratoarele de cercetări ale Deltei Dunării cu oamenii care le slujesc.

CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Ilustrată din Delta Dunării

Un peisaj mai nou : crescătoria pentru 100 000 rațe de la Sarinasuf

Doi agronomi — inginerii Ulvozcki Carol și Costel Gogoșă — a căror viață se contopește cu timpurile experimentale de la Uzlina

Pe o insulă smulsă apelor se naște o smochinului

Au sfidat soarele, au sfidat seceta, au sfidat nisipurile, soiurile de porumb experimentate la Uzlina, prin agrotehnica pusă la punct de cercetători

De la mistreții de baltă la rase superioare Un răsp

În
săptămînile viitoare

Constructorii, ca niște navigatori

Ogoarele

e? Nu, cercetare in ferma piscicola-laborator a Institutului productie, proiectare si cercetare Delta Dunării. Se intreprind de ameliorare a speciilor cu cele mai moderne tehnici, cum sint cele de genetica

Un viitor fapt cotidian al Deltei - livezile de pomi fructiferi. Vişinului îi prieşte extraordinar

NT DE 4 ANI CU SSL /lea de rotatie /10/ HS 420 /0/ AZUR /7/ RECORD /7/ LUXIN

Vintul lucrează pentru om. O energie ieftină acţionează pompele de alimentare cu apă a complexului zootehnic din Sarinasuf.

Laboratorul dintre ape

Munca poate fi la vedere, pe schelă, pe scenă, la volan, pe cimp, dar poate fi și ferită de priviri. Cu microscopul, cu spaciul se descoperă, sub orase, civilizații care și-au trăit viața, dar care ne îmbogățesc biografia românească.

Prof. dr. in științe istorice Panait I. Panait imi dă „o nouă” de acum cîteva mii de ani. — Revine in vorbirea dumneavoastră insistent, „urgent, foarte urgent”. După mii de ani, atîta grabă?

— Intervenim prompt pentru a nu se degrada materialul descoperit, ceea ce ar fi o pierdere incalculabilă.

— Vechile mărturii arheologice plasează viața in imediata apropiere a unui curs de apă. Se reconfirmă această teză?

— In totalitate, Dimbovița, in cazul nostru, pentru vatra veche a oraşului și Colentina pentru zona nordică. De „ultima oră” sint săpăturile in perimetrul lacului și riului Sna-gov. „In ultima clipă” sintem preocupati de șantierul Canalului București — Dunăre.

— Remarc formulările „ultima oră”, „ultima clipă”. Ce alte subdiviziuni ale timpului gradează intensitatea acestei laturi a activității muzeului de istorie a municipiului București?

— In „momentul” de față puternicele noastre forțe arheologice sint îndreptate către viitorul lac de acumulare de la Mihăilești, unde au fost identificate 12 stațiuni din neolitic și o stațiune traciică din epoca bronzului. La Cornetu avem, de-a face cu vestigiile unui monument medieval, de la care au rămas fragmente foarte rezistente ale fundației din cărămidă și mortar.

— Cind deschideți un nou șantier vă bazați pe deducție,

privitor la istoria Dimboviței de acum 2000 de ani.

— M-ați avertizat că „actualitate” la dumneavoastră are o altă unitate de măsură decît „s-a întimplat ieri”, atît de frecvent in relatarea ziaristului...

— Reconstrucția Dimboviței la nivelul anului nostru se bazează pe semnificația acestui riu in viața oraşului. De aceea studiarea lucrărilor din anii 1888 și 1936, a bogatelor măturii iconografice, evidențierea „buclei” apei pe tîtu a se putea evita neplăcerile șantierului, erau obligatorii. In Piața Unirii, muncitori de la Metrou, săpînd, la adîncime au găsit „neste-mate” din ceramica.

— Erău chiar urmele unei piețe, in Piața Unirii?

— Ar fi o coincidență tulburătoare. Nu este vorba de o piață oricît de bine s-ar fi potrivit lucrurile peste timp. După părerea mea, așa cum se obișnuiește încă, străbunii depozitau intr-un loc obiectele care nu le mai erau de trebuință in gospodărie.

— Și noi, cu aceste vase din ceramica, refacem viața de acum 3 secole?

— Constatăm inclinația înaintașilor către artă și meșteșug, posibilitățile lor de lucru, materialele folosite, stadiul de dezvoltare al manufacturii...

— Din Palatul Șuțu aveți o privire cuprinzătoare a întregului bulevard, de o vîrstă cu secolul...

— Acum privim un alt bulevard, pe celălalt „cros” la 1888 il mai găsim in cîteva fotografii din muzeu.

— Aici, undeva, a fost și casa in care s-a născut istoricul Nicolae Bălcescu?

— Prima magistrală a Bucureștiului, să-i spunem așa impropriu, avea o lățime de 3-4

tră vă dă tăria să credeți toată viața intr-o idee, s-o urmăriți obsesiv și obsedat?

— E cea mai preioasă credință. Adevărul istoric trebuie căutat, unii au norocul să se apropie de el, alții îl întîlnesc și nu-l talmăcesc la justa lor valoare, alții nu-l găsesc intr-o viață întregă. Cel mai prețios șantier, pentru mine, a fost Curtea veche domnească. Sprijinit cu tot devotamentul de colaboratori apropiați, sint fericit că am scos la lumină in fața contemporanilor, fundațiile primei Cetăți a Bucureștiului. Am precizat, prin cercetări, Cetatea lui Vlad Tepeș in care a funcționat instituția supremă a țării — Curtea domnească.

— Ați îndepărtat secolele prăfuite, ați corelat date istorice, ați reverificat ipoteze. Enumerarea lasă impresia că a fost ușor, că era destul doar să vreți, că oricine putea să facă la fel?

— Știm, la fel de bine, că nu este așa, dar nu despre efort și intelegerea lui ne ocupăm acum. Pentru originea mea țărănească, mă leg, de asemenea, de studiile pe care le-am făcut in lumea satelor din vatra Bucureștiului. Am cercetat, in apropierea podului Străulești, un sat mic, cu 10-12 gospodării. Acolo am avut sansa să dau peste o necropolă cu 76 de morminte, din timpul lui Mircea cel Mare, și am putut preciza, pe baza dovezilor descoperite la fața locului, inventarul casnic, tipul locuitorilor, modul lor de viață, reconstituind cu emoție și respect, fapte de acum 600 de ani.

— Istoricul trebuie să fie și un logician, din elemente dispartate reface un întreg?

— Monografia despre domnia atît de strălucită a lui Constantin Vodă Brîncoveanu, scri-

Bucureștiul, un imens seif arheologic

pe datele existente, sau, pur și simplu, sintei favorizați de întimplare?

— Plecăm de la prezumția, verificată in atîtea rînduri, că Bucureștiul este un imens seif arheologic.

— Să-l păzim și să-l „incuim” cu mii de lacăte!

— Dimpotrivă, cred că trebuie să-l „descuim” pentru cunoaștere, să-l aducem la lumină. Ceea ce se păstrează este un eșantion valoros, care poate fi ridicat la nivel național. Pămîntul Bucureștiul demonstrează continuitate umană; de 150 de mii de ani nu avem hiatusuri de viață, nu avem goluri in curgerea timpului. Putem afirma, cu probe incontestabile, că la București viața a pulsă din paleolitic inferior pînă in zilele noastre.

— Dovezi indubitabile?

— Absolut! Beneficiem de descoperirile lui Vasile Borneanț, la Ciurpereni, in apropiere de Turnu Măgurele, care probează că viața acolo exista cu un milion opt sute de mii de ani mai devreme decît in zona Bucureștiului, zonă care a fost ocupată, vreme îndelungată, de apele Mării Sarmatice.

— Diagnosticați istoria cu precizia clinicianului?

— Istoria este o știință cu plusurile și minusurile ei, dar avem instrumente de lucru care ne permit să nu ne înșelăm. S-au îmbogățit atît de mult izvoarele incît putem aprecia că pămîntul românesc se încadrează perfect in anii de formare a colectivității umane.

— „Laboratorul” dumneavoastră de cercetare subterană este limitat acum la cursul Dimboviței?

— Cercetările efectuate cu prilejul asanării Dimboviței, a acordării acestui element al pămîntului Capitalei cu noul ei chip, sint chiar in inima oraşului, vizibile pentru orice trecător. Dar noi continuăm investigațiile oriunde se deschide un front de lucru. La Lacul Morii au fost identificate și salvate vestigiile ale culturii geto-dacice. In zona Ciurel studiem cîteva așezări semnificative printre care stațiunea Militari—Cîmpul Boja. Acolo se păstrează probele esențiale, patetice, ale existenței noastre strămoșești, intr-un conglomerat de vestigiile evidențînd secolele 2, 3, 7, 14.

— Cu lucrările metroului și ale Dimboviței ați căpătat o „piine albă”.

— Am pe biroul meu studiul elaborat de cîțiva tineri colegi

metri și a anulat ulițe, case, existente pe acest drum. Casa Bălcesților se găsea aproximativ in zona de azi a magazinului Unic. Informațiile noastre atestă că acolo s-a născut, și a petrecut o scurtă perioadă din viață, marele patriot Nicolae Bălcescu. Cum se obișnuia atunci, după un timp familia își schimba adresa și o găsim in „mahalaua” Batiștei, apoi undeva pe Calea Rahovci.

— Muzeul teaurizează, in sălile sale, obiecte vechi și noi ale unui București care dispare și al altuia care se naște...

— Preocuparea noastră stăruitoare pentru prezent se explică prin legătura, care nădăjduim s-o stabilim între ce a fost, ce este și ce va fi. O legătură de... suflet, de tradiție, de dezvoltare.

— Ce vîrstă are muzeul pe care-l conduceți, tovarășe Panait I. Panait.

— Pentru această întrebare vă mulțumesc. Muzeul a fost înființat in 1926, din inițiativa marelui savant Nicolae Iorga, care primul s-a gîndit că un oraș care devine capitala întregului pămînt românesc trebuia să aibă un etalon al trecutului său. Iorga a fost printre cei mai tenaci și înflcărați susținători ai înființării acestui lăcaș de istoric, deschis in fapt abia in 1931; pînă atunei au fost căutate soluțiile cele mai bune de organizare, colectate primele obiecte.

— Muzeul era situat tot pe locul de astăzi?

— Nu. Prima „sală” de expoziție a fost organizată in... Parcul Libertății. Accepția curentă de muzeu a căpătat-o abia prin instalarea in „Casa cu lanțuri” — Casa Moruzzi. In 1939, clădira din Calea Victoriei a fost demolată și muzeul s-a mutat in fosta locuință a familiei Iancu Jianu. In 1958 municipalitatea oraşului București a hotărît ca Palatul Șuțu, monument istoric, z.dit între anii 1832-1834, să devină noul nostru sediu.

— Puțin din istoria zbuciumată a Bucureștiului intră și intr-a muzeului. Tovarășe Panait I. Panait, clipa cînd puneți cap la cap date dispartate, ani, manuscrise, evenimente, cînd „atingeți” istoria cu mina, e un moment de autentică sărbătoare?

— Nu știu ce sint alții, eu atunci mă gîndesc la trecutul care are încă multe umbre și mă așez la masa de scris cu forțe sporite.

— Profesiunea dumneavoastră

să împreună cu Ștefan Ionescu, ne-a „forțat” să fim istorici, arheologi și logicieni.

— Faceți din originea dumneavoastră țărănească un blazon?

— Sint de la Dunăre, din comuna Jegălia. Mă mindresc cu părinții mei, țărani care au știut să-mi transmită de la 2-3 ani dragostea pentru înaintași, pentru măreția acestei țări.

— „Sacul” dumneavoastră e fără fund, vreți să fiți vizitat in fiecare zi?

— Imi face plăcere să tremim interesul pentru acest muzeu, măcar odată pe an.

— Muzeul oraşului București trăiește prin ceea ce săpăturile aduc la lumină, dar mai ales prin gestul nobil al donatorilor.

— Este o particularitate a muzeului, intuită tot de Nicolae Iorga. Patrimoniul nostru, de la înființare pînă astăzi, cînd a ajuns la 300 de mii de obiecte, este indisolubil legat de generozitatea bucureștenilor.

— Am văzut cîteva cataloage și m-au încîntat.

— Catalogul numismatic este întocmit și redactat de noi. Catalogul de stampe și de costume este așteptat cu o vie nerăbdare, pentru că avem cea mai bogată colecție din țară, alcătuită numai din piese originale, de o rară frumusețe și valoare.

— Este o soluție bună, expunerea in sălile muzeului a acestor costume, vechi de trei secole, cred că le-ar pune in pericol integritatea. Vă amintiți de percaua din „Marile speranțe” care se destramă la o simplă atingere?

— Deocamdată costumele sint păstrate cu știință și cu grijă deosebită, in condiții optime de temperatură, de lumină, de umiditate. Le-am expus de cîteva ori la București, Constanța iar acum avem in vedere alte călătorii ale lor.

— Ce altceva trebuie să ne mai dea o expoziție?! Varietatea specialiștilor de la muzeu, artă, istorie, arheologie, arhitectură, numismatică, este o garanție a unui „diagnostic” precis pus unui timp trecut. Invitați la „consult” și alți specialiști?

— Colaborăm cu țara, cînd simțim această nevoie, specialiștii noștri sint invitați in aite orașe, foarte des in străinătate.

CARMEN DUMITRESCU

A bătut gongul, cortina s-a ridicat

Continuăm să prezentăm în acest număr premiile de toamnă și alte spectacole de referință din repertoriul acestui an, care vor avea loc pe scenele teatrelor din țară, pentru a oferi o imagine cât mai elocventă asupra fenomenului teatral românesc.

TEATRUL „LUCIA STURDZA” (BUCUREȘTI). Pentru premierele primei părți a toamnei, se află în repetiții piesa **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchiță, în regia lui Alexandru Tocilescu. În rolul titular, Victor Rebengiuc. I se alătură Gina Patrichi, Irina Petrescu, Ion Besoiu, Virgil Ogășanu și Ovidiu Schumacher. Se află în faza de finalizare spectacolul cu piesa **Dimineață pierdută** (dramatizare după romanul Gabrielei Adameșteanu, **Dimineață pierdută**). Repetă, în regia Cătălinei Buzoiu (care a făcut și dramatizarea), Tamara Buciuceanu, Gina Patrichi, Rodica Tapalagă, Irina Petrescu, Zoe Muscan, Tora Vasilescu, Victor Rebengiuc, Ion Besoiu, Marcel Iureș și Răzvan Ionescu. Tot în repetiții se află și piesa **Înținire la metrou** de Eugenia Busuioceanu (regia: Petre Popescu). Printre protagoniști, Dan Damian, Violeta Andrei, Mihai Meruță, Ion Lemnaru, Adrian Georgescu, Valeria Ogășanu, Mircea Gorcea, Răzvan Ionescu. Urmează să intre în repetiții **Mizantropul** de Molière (în regia lui Valeriu Moisescu) și **Barca pe valuri** de Titus Popovici (în regia lui Alexandru Tocilescu). Tot Alexandru Tocilescu regizează un spectacol de divertisment pentru Sala Polivalentă.

TEATRUL DE STAT TURDA. Peste puțin timp, spectatorii frumosului oraș vor putea viziona în premieră comedia **Geamandura**, de Tudor Mușatescu, în regia lui Marin D. Aurelian. Tot în această toamnă, un spectacol pentru copii se află în stadiul de finisare: **Vrăjitorul din Oz**, de Frank Baum, în regia lui Nicu Gheorghe.

TEATRUL „AL. DAVILA” PITEȘTI. Pe afiș, trei spectacole în premieră: **Audiență la consul**, de Ion Brad, în regia lui Mihai Radoslavescu, **Căsătorie pe termen redus**, de Valentin Kataev, în regia lui Mihai Lungănu și **Nu ne naștem toți la aceeași vîrstă**, de Tudor Popescu, în regia lui Gheorghe Marinescu. Actorii piteșteni pregătesc o surpriză pentru cei mici (și nu numai!): **Cenusăreasa**, o comedie de Virgil Stoenescu, după basmul Fraților Grimm, în regia lui Constantin Zărnescu.

TEATRUL GERMAN DE STAT TIMIȘOARA. G.M. Zamfirescu este unul din autorii prezenti în această oră pe afiș cu spectacole în premieră: **Idolul și Ion Anapoda**. Două premiere apropiate adresate celor mici: **Max și Moritz** de Wilhelm Busch și **Inimă rece** de Wilhelm Hauff.

TEATRUL MAGHIAR DE STAT TIMIȘOARA. Începutul lunii octombrie coincide aici cu premiera unei piese de Mihail Sadoveanu — **Zilele vesale după război**, în regia lui Gheorghe Leabu. Piesa este o restituire de istorie literară, după aproape cinci decenii de la unica sa reprezentare la Iași, pe cînd Sadoveanu era directorul Naționalului de acolo. Se repetă **Peer Gynt**, de Ibsen, în regia lui Sinka Karoly, care interpretează și rolul titular.

TEATRUL DE STAT PETROȘANI. În timp ce o parte din trupă se află în turneu prin Moldova, cu spectacolele **Autoarul** e în sa de Ion Băieșu (regia, Radu Băieșu) și **Cocoșelul neascultător** de Ion Lucian, în regia lui Nicolae Gheorghe, la sediul se repetă un spectacol pentru copii, **Paterica iubirii**. Textul este semnat de Dumitru Nicolae Niță, iar regia, de Nicolae Gheorghe. Debutează în cadrul o inițiativă a teatrului din Petrosani: ciclul de dezbateri și spectacole-lectură intitulat **A.B.C. teatral**, dedicat, firește, celor mai tineri spectatori din marele centru muncitoresc.

TEATRUL „MARIA FILOTTI” BRĂILA. Se joacă în acest moment un spectacol de studio: **Cineva te iubește pentru toată viața**. Piesa este o versiune scenică românească de Alexandru Stark și George Motol după o povestire de Alexandru Stein. În distribuție, doi actori ai Naționalului bucureș-

tean: George Motol (care semnează și regia spectacolului) și Cezara Dafinescu. Către sfîrșitul lunii, va avea loc premiera **Aventura unei arhive**, de Theodor Mănescu, în regia lui Constantin Codrescu. În rolul principal, Constantin Codrescu. Dintre proiecte, Teatrul „Maria Filotti” anunță **A douăsprezecea noapte**, de W. Shakespeare, în regia lui Dragoș Galgoțiu.

TEATRUL MUNICIPAL PLOIEȘTI. Și aici, Shakespeare va fi prezent pe afiș: **Mult zgomot pentru nimic**. Regia îi aparține aceluiași Dragoș Galgoțiu, (aici în postura de membru al trupei ploieștene). În distribuție, Camelia Maxim, Raluca Zamfirescu, Eusebiu Ștefănescu, Andrei Bursaci, Dan Bădărău și Nicolae Enache-Praida. O recentă premieră a avut loc cu piesa **Dinei Cocea, Dulcele-amar** bucurii. Urmată la scurt timp de spectacolul **Se caută un mincinos**, de Dimitris Psatas.

TEATRUL DE NORD SATU-MARE. Odată cu toamna, s-a jucat pe scena secției române a Teatrului de Nord premiera cu piesa **Haina cu două fețe**, de Stanislav Stratiev, în regia lui Cristian Ioan. În rolurile principale — Corneliu Jipa, Marina Procopie, Radu Sas. Se

sărbătorit actorul Vasile Mureșan, cu prilejul retragerii din activitate.

TEATRUL „GEORGE BACOVIA” BACĂU. În această toamnă, afișele anunță la Bacău premierele **Dubla dispariție a Martei N.**, de Ștefan Oprea, în regia lui Ion Rusu, **Florin și Florica**, de V. Alessandri și **O petrecere de pomină**, de Pierre Chesnet, ambele în regia Zoei Anghel. Se află în repetiții piesa lui Marin Sorescu, **Matca**, în regia lui Kincses Elemer și **Paznicul de la depozitul de nisip** de D.R. Popescu, în regia Ancăi Ovanez-Doroșenco. În perspectiva imediată — **O scrisoare pierdută**, de I.L. Caragiale (regia va fi semnată de Radu Beligan). Un fînăr absolut în promoției din acest an a devenit actor al teatrului din Bacău: Radu Bogdan Ghelu. Teatrul „George Bacovia” va găzdui, începînd cu data de 29 octombrie, cea de-a opta ediție a **Galei recitalurilor dramatice** dedicată Anului Internațional al Păcii.

TEATRUL DE STAT ORADEA. Cea mai apropiată premieră a secției române a fost spectacolul **Ioniești**, de Platon Pardău, în regia lui Dan Alecsandrescu. În seara zilei de

primă, de Robert Thomas, va prileji trupeii constănțene colaborarea cu regizorul Mihai Berechet, de la Naționalul bucureștean. Dominic Dembinsky își propune, tot în această stațiune, un **Hamlet**, avîndu-l în rolul titular pe Vasile Cojocaru. Se pregătește un turneu în mai multe centre muncitorești, cu unul din marile succese de public: **Revelion la baia de aburi**, de Braghinski și Reazanov, în regia lui Dominic Dembinsky.

TEATRUL „MIHAI EMINESCU” BOTOȘANI. Un spectacol de toamnă la Intreprinderea „Electrocontact” din localitate, cu piesa **Romeo și Julieta** la Mizil de George Ranetti, regizată de Mihai Mălaimare. Eugen Traian Bordoșan a regizat spectacolul de studio cu piesa scriitorului Alexandru Ghelma, **Între patru ochi**. Tinerii absolvenți ai IATC Doru Băndol și Ruxandra Bucescu și-au început activitatea pe scena botoșăneană, în urma repartiției.

TEATRUL DE STAT BAIA MARE. În paralel cu repetițiile la **Pygmalion** de G.B. Shaw (în regia lui Călin Florian), a cărui premieră va avea loc în 26 octombrie, teatrul băimărean a dat o reprezentație cu piesa **Cînd vine barza** de André Roussin, regizată de Cornel Mititelu. Vor începe repetițiile la comedia **Goana după fluturi** de Bogdan Amaru și Simion cel drept, de I.D. Sirbu. Spre sfîrșitul anului, se va pune în scenă **Politica** de Theodor Mănescu, despre care, deocamdată, nu avem alte detalii. S-au alăturat trupei băimărene doi absolvenți ai IATC: Cerasela Stan și Dan Aștilean.

TEATRUL DE STAT ARAD. Regizorul Victor I. Frunză și scenograful Doru Păcurar au oferit publicului spectacolul cu piesa **Calandria** de Bernardo da Bibbiena. Se repetă în regia lui Iosif Maria Băta și scenografia lui Iosif Ghand piesa **Cum s-a făcut de-a rămas Călinea față bătrînă** de Nelu Ionescu. În proiectele teatrului se mai află **Jocul de-a vacanța** de Mihail Sebastian și **Scene din viața unui bădăran** de Dumitru Solomon, prima piesă în regia lui Zoe Anghel Stanca, cea de-a doua în regia lui Victor I. Frunză. Cu ocazia aniversării a 110 ani de la Războiul de Independență, se preconizează un spectacol cu piesa **Reduta** de Mircea Radu Iacoban, a cărui regie n-a fost încă stabilită. O ambiție și o promisiune: **Troilus și Cressida** de Shakespeare.

TEATRUL DE STAT GALAȚI. Spectatorii din Galați au urmărit în aceste zile premiera piesei **Dulcele-amar** bucurii de Dina Cocea (în regia, scenografia și ilustrația muzicală a lui Valeriu Parasciv), care a avut loc pe scena teatrului și la Laminorul de tablă. Sub conducerea regizorală a lui Carmen Gentimir Nemesteanu, colectivul de actori repetă piesa **Manul de la răsucere** de Horia Lovinescu. Au început repetițiile cu piesa **Operațiunea „Delta”** de Mircea Leria. Regia și scenografia: Gheorghe Zora și Victor Crețulescu. O nouitate în repertoriul o va constitui spectacolul cu piesa **Îmblițirea scorpiei** de Shakespeare, programat peste cîva timp. Se fac pregătiri pentru Festivalul de teatru contemporan de la Brașov, unde și colectivul gălățean va fi prezent.

Investigația noastră reportericească în lumea teatrală n-a vrut să fie un simplu recensămint, o enumerare fastidioasă a spectacolelor, ci a intenționat să dea seama despre diversitatea și emulația care animă scena în aceste clipe, despre preocupările constante ale acestor instituții de cultură de a aduce în fața spectatorilor piese reprezentative, încercate de imaginea realității. Trebuie spus că, în fiecare teatru din țară, toamna a debutat cu o suită de spectacole-dezbateri organizate pe platforme industriale, în școli și instituții, spectacole aflate fie la primul gong, fie special concepute în acest scop. A intrat în obișnuința muncii teatrale această legătură nemijlocită cu oamenii muncii, această aducere a teatrului la oameni, în ambianța lor de zi cu zi, astfel încît nu am putut enumera de fiecare dată, în fiecare din orașele pomenite aici, asemenea manifestări.

Apoi, scopul anchetei noastre a fost și acela de a configura o hartă a instituțiilor teatrale (de profil dramatic) din țară, o hartă, cum s-a putut observa, cu foarte puține puncte albe. Cele 31 de teatre ale căror repertorii le-am prospectat în paginile revistei sînt o probă a marelui interes de care se bucură această artă la noi și, mai presus de toate, o dovadă incontestabilă a deschiderii culturale pe care au adus-o anii noștri.

TEATRUL „ION VASILESCU” GIURGIU. Se pregătește un turneu prin țară, ce va dura 16 zile, cu piesa **Operație de întinerire** de Pierre Chesnet. Akt proiect de turneu cu **Preeria** de Boris Ampilov. Regizorul Dan Nasta pregătește două spectacole, ce vor constitui următoarele premiere, cu piesele **Insula** de Mihail Sebastian și **A doua împușcătură** de Rodica Ojog-Brașoveanu.

TEATRUL DE STAT REȘITA. Spectacole de toamnă cu piesele **Zodia Gemenilor** de Valentin Munteanu (regia și scenografia: Bogdan Ulmu și Florica Zamfira), **A optsprezecea cămilă** de Samuil Aliosin (regia și scenografia: Eugen Vancea și Emilia Jivanov) și **Dezertorul** de Mihail Sorbul (regia și scenografia: Anca Florea și Ion Bobeică), aceasta din urmă premiata la Festivalul teatrului istoric de la Craiova, pentru regie și interpretare (actrița Coa Mihalache). Se repetă piesele **Fata morgana** de Dumitru Solomon și **Comedia zorilor** de Mircea Ștefănescu. Eugen Vancea și Anca Florea semnează regia celor două spectacole, iar Florica Zamfira, scenografia. Un proiect apropiat al teatrului: dramatizarea lui Mihail Manolescu după **Alice în țara minunilor** de Lewis Carol.

TEATRUL DE STAT SIBIU. S-a tras cortina pentru spectacolul cu piesa lui Iosif Naghiu, **Valiza cu fluturi**. Regia aparține lui Mihail Constantin Ranin. În curînd, e așteptată premiera piesei **O zi de odihnă** de Valentin Kataev, în viziunea regizorală a lui Mircea Marin. Trei surori de Cehov (regia: Covacs Levente) și **Avarul** de Molière. Pentru revelion, teatrul pregătește de pe acum un program literar-muzical. Printre proiecte, piesa **Micul infern** de Mircea Ștefănescu.

TEATRUL MAGHIAR SFINTU GHEORGHE. Cea dintîi piesă de toamnă este **Timp și adevăr** de Eugenia Busuioceanu, în regia lui Constantin Codrescu. Au mai avut deja loc spectacolele cu piesele **Cerul înstelat** deasupra noastră de Ecaterina Oproiu (în viziunea regizorală a lui Mircea Marin), **Trei surori** de Cehov (regia: Covacs Levente) și **Avarul** de Molière. Pentru revelion, teatrul pregătește de pe acum un program literar-muzical. Printre proiecte, piesa **Micul infern** de Mircea Ștefănescu.

TEATRUL NAȚIONAL TIMIȘOARA, secția română împlineste în această toamnă 40 de ani de existență. Cu acest prilej în Mica galerie a teatrului s-a deschis o expoziție cu titlul **Patruzeci de ani de piesă românească**, pe scena Teatrului din Timișoara, care prezintă fotografii, afișe, documente din cele patru decenii de istorie culturală timișoreană. Se repetă **Notiunea de fericire**, de Dumitru Solomon. Spectacolul este pus în scenă de tînărul regizor al teatrului, Ștefan Iordănescu. Ioan Ieremia reia cu trupa timișoreană **Regele Lear**, de W. Shakespeare. În rolul principal, actorul Vladimir Giurăscu.

Cezara Dafinescu și George Motol, în spectacolul cu piesa **Cineva te iubește pentru toată viața**

repetă în această perioadă piesa **Revelion la baia de aburi**, de Braghinski și Reazanov, în regia lui Mihai Raicu. La secția maghiară, între premierele acestei perioade pot fi amintite **Romeo și Julieta** la sfîrșit de noiembrie, de Jan Otnasek și **O întâmplare ciudată**, de Carlo Goldoni. Regia spectacolelor este semnată de Magdalena Klein și respectiv Covacs Adam. Se află în pregătire comedia lui Tudor Mușatescu, **Titanic vals**, în viziunea regizorală a lui Parascica Miklos.

TEATRUL DE STAT BIRLAD. În acest moment al stagiunii non stop, pe afiș se află comedia lui Dimitris Psatas, **Micii farisei**. Începutul lunii octombrie a fost marcat de premiera piesei **Fluturi de noapte**, de Dinu Grigorescu, pentru care, Bogdan Ulmu semnează atât regia cit și scenografia. În distribuție, actori vechi și noi ai teatrului. Vom pomeni numai debutul lui George Alexandru (absolvent în promoția 1986 al I.A.T.C. bucureștean). Se lucrează la spectacolul cu piesa **Comedia zorilor** de Mircea Ștefănescu. Distribuția cuprinde aproape în exclusivitate actori foarte tineri (practic, absolvenți ai ultimelor promoții): George Alexandru, Teodor Corban, Marcel Anghel, alături de actrița Lili Popovici. Regia aparține lui Cristian Nacu, iar scenografia, Adriană Raicu-Petre. În seara zilei de 7 octombrie a fost

7 octombrie s-a jucat, în prezența autorului, primul spectacol cu piesa lui Mircea Radu Iacoban, **Plouă la Sovata**, în regia lui Dan Alecsandrescu. Se repetă în prezent **Căsătorie cu incurcături**, de Somerset Maugham și **Cele trei nopți ale unei iubiri**, musical de Miklos Hubay. Secția maghiară a prezentat deja premiera cu **Unchiul Vania**, de Cehov, în viziunea regizorală a lui Varga Vilmos. Se repetă, sub conducerea lui Farkas Istvan, **Jocul de-a vacanța**, de Mihail Sebastian. Noi veniți la Oradea: Mariana și Dorin Presecan și Petre Panait, toți trei proaspăt absolvenți ai I.A.T.C.

TEATRUL DRAMATIC CONSTANȚA. Dintre premierele, verii, se joacă încă la Constanța **Căsătorie cu bucluc**, musical după comediile lui V. Alessandri Rămășagul și **Piatra din casă**. Recent a văzut lumina rampei spectacolul lui Andrei Mihalache cu **Jolly Joker**, de Tudor Popescu. O excelentă realizare este noua montare cu **Acești ingeri triști**, de D.R. Popescu, în regia lui Dominic Dembinsky. Se află în pregătire **Nu sînt turnul Eiffel**, de Ecaterina Oproiu, într-o versiune muzicală (pe muzica lui Ion Cristinoiu). Regia aparține tot lui Dominic Dembinsky. **Matca**, de Marin Sorescu se repetă și la Constanța, în regia lui Andrei Mihalache. O comedie polițistă, **Martoriise su-**

Anchetă realizată de TANIA RADU ■ RADU G. ȚEPOSU ■

atelier literar

G. Dumitrescu

Iulian B.: Excelente vesti, in scrisoare, despre munca si evolutia poetului si a omului de carte, despre realizari si perspective. Nu mai putin imbucuratoare senzatiile, in fata nollor manuscrise, care parasese in mod vadit exercitiul frugal, mai mult sau mai putin diletant, in favoarea unei adevarate ars poetica, a unui profesionalism elevat, in plin progres. Felicitari!

Ovidiu Cl.: Improvizatiile neinspirate, "facatură" inconsistentă, surprinzător de slabă... (Ceva, in "Libertas"). Semp ca lecturile (hrana condeiului) s-au impunit, ori si-au pierdut virtutile de acumulare stimulativă, creatoare.

O. K.: Multă confectione mecanică, "cuvinte asortate", din nou o invazie de banalități si naivități etc., adică obisnuitele dv. "produse" din perioadele cind scrieti, nu din imboldul creatiei, nu pentru a da glas unei credinte, unei aspiratii, ci din plictiseală, din sentimental inferior, suficient, pe care-l sărbătoriti in textul intil-

tulat "Azi" etc. Citeva pagini mai curate (dar revenim mereu si mereu — pînă cind? — la nivelul minimal, concesiv, al "paginilor mai curate..."): "N-am găsit", "Asfaltul", "Panoptic", "Si cam atiti", "Vis". In orice caz, scrieti prea mult. Trebuie să cititi și să buchisiți mai mult, ca să puteți depăși odată acest "tot pe loc, pe loc"... Pe viitor, vă rugăm să vă faceți singură selectia celor zece "pagini mai curate" pe care ni le veti trimite lunar.

G. -V. -Clătești: La toate v-ați gindit, intr-adevăr, in afară de obligatia elementară, de bun simț, de a semna scrisorile si manuscrisele! Intre timp, ati găsit răspunsul, desigur. Nimic nou, nici de data asta.

Alex. Dorian: Nu trebuie să vă grăbiti. Vă aflați încă la începuturi și mare parte din texte sînt destul de aproape de naivitate și stingăcie. Dintre ultimele trimise, cele mai aproape de poezie sînt "Călcați cu grijă", "E-atita lumină"

(Puteți să le bateți la mașină!).

Dan Tiplea, Fl. -M. Munteanu, Daniela Georgescu, Alex. Casapu, Nicolae Păun, Adrian Păun-Ion, Firicescu Griușor, Mihaela Curuțiu, D. C. Oare (ceva, in "Toamna"). **Lică L. P., Marius Serac, L. St. Mureșanu, Phoenix, M. Milișan, Bogdan Stoian** (e prea de vreme!). **Nicu Cirstea, T. Cosarcă, Mihail Drajnea, Lucian Cristea, Cristina Lungu, Alina Coman, Malinu Theodoru, George Lazăr, As. Felix, Adr. Petrescu, M. Păsărin, I. Slev, Ionel Mocanu, Ionel Munteanu, D. Păștip, Dtru I. Florescu, Vergiliu Florian, Rodica Sălan, Stan Mihai, Maria-Mirabela, Emil Borsan, Viorel Dontu, Adr. Coman, T. Nyiomill, T. Binder, Sorin Achim, Gh. Obedeanu, Speranța Ardelean, Cr. F. Schuster:** Incercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se inapoiază.

BLIJ

Braț la braț cu melancolia mea pe străzile orașului Ducind cu mine o piramidă de versuri celebre Și pe tine prizonier între coastele mele ca între gratii.

ILEANA BIJA

TIPETE DE LUMINĂ

Plutim pe riul Lethe eu și vislașul; deasupra stelele — tipete de lumină sfîșind intinericul primordial imprejur apele — fluida memorie pierdută a omenirii este foarte tirziu și vislașul e orb...

MARIUS DUMITRESCU

DE DINCOLO

Un trosnet sec. Infundat. Ca un tușit in sala de concert. Biroul a amorțit și și mută greutatea de pe un picior pe altul. Nu întorc capul ca să nu văd euielul cu picior din spate cum imi dă cu tifla. Oglinda s-a plictisit să mă tot infățiseze pe mine in aceeași încăpere și de cite ori întorc capul începe să oglindească fără rușine ideea de oglindă și tot felul de alte lucruri de care își amintește. Mă tem că liniștea se va sparge ca un clăbuc de săpun și glasurile din lucruri vor deveni asurzitoare ca jungla noaptea.

C. DANIEL

A uita

Auzisem de la un cunoscut că, in diverse biblioteci publice, a apărut un fenomen care merită discutat: multe cărți împrumutate cititorilor nu mai revin in rafturi. Afliindu-mă la Focșani, am întreat-o pe bibliotecara principală Dorina Nistor, care lucrează la sectorul de împrumut al Bibliotecii județene "Duhliu Zamfirescu", dacă si la Focșani se intimplă asta.

Pierderile de cărți s-au înmulțit foarte mult in ultimul timp. Iată citeva exemple. In 1983 nu ne-au fost inapoiate 315 cărți. In 1984 numărul lor a crescut la 735, pentru ca in 1985 să avem 1061 de cărți lipsă. N-am încheiat încă anul și numărul cărților pe care cititorii nu le-au returnat se apropie de 2000.

— Pentru comparație, la cit se ridică fondul de carte al bibliotecii?

— La 120796 de volume. Iar unele pierderi, trebuie s-o spun, sînt de neînlocuit. Există titluri sau autori pe care acum nu le mai avem la împrumut (și asta numai din vina unor cititori). Cind cineva solicită o carte și ii spui că n-o ai, nici nu te crede. Și-i dau dreptate: cum să crezi că dintr-o bibliotecă publică lipsesc atitea titluri?

— Incercați să le recuperați?

— Dacă ați ști cite adrese le trimitem! Începem prin a fixa alte termene de inapoieră, facem apel la conștiința cititorului, iar apoi trimitem avertismente care se finalizează prin titluri notariale executorii in urma cărora cel in culpă este obligat să achite contravaloarea cărții.

— Simpla contravaloare a cărții?

— Da, este ca și cum ar cumpăra-o de la librărie. Și chiar există cititori care, negăsind in librării o carte, o "cumpără" astfel, fără probleme, de la bibliotecă...

— Ați încercat cumva să opriți acest fenomen?

— Unele cărți, pur și simplu, nu le-am mai împrumutat. Sau dacă am făcut-o le-am dat numai cititorilor de la care eram absolut siguri că le primim inapoi. Dar, firește, asta nu e o soluție de perspectivă. Și mai e ceva. Prin pierderile de care vorbesc scade, implicit, accesul cititorilor la carte. Căci una e ca un exemplar să se afle intr-o bibliotecă particulară și alta ca el să se găsească pe raftul unei biblioteci publice.

— Cum vedeți rezolvată problema?

— Ar fi echitabil, cred eu, să se plătească de mai multe ori contravaloarea cărții nerestituite, să fie sancționați astfel acești "uituci". Totuși, o bibliotecă publică nu e o librărie. Asta i-ar face poate pe unii din cei care "uită" să stea in cumpănă inainte de a hotări să transforme o carte, proprietate a bibliotecii, in proprietatea lor. Problema este chiar mai complexă și cum ea se întilnește și la alte biblioteci, mă gîndesc dacă n-ar merita să fie studiată, sub toate aspectele (cauze, implicații etc.), chiar la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, pentru a se găsi soluțiile optime.

Am vorbit despre "uitare". E de la sine înțeles că am vorbit implicit despre respectul datorat unei valori publice.

ALEXANDRU ȘERBAN

IONEL VOINEAG:

(Urmare din pagina 9)

intilnit un mediu prielnic pentru învățură, pentru cultură. Cind eram in ultimul an am dat un examen de diferență si am intrat la canto.

— Cam întortocheat drum.

— Credeti? Dar să vedeți un alt noroc de-al meu: am avut parte de un bun profesor: Vișarion Hutu. Acest om a avut o răbdare extraordinară cu mine si eu am căutat să-l ascult și să-i urmez sfaturile.

— Nu vă place să dezamăgiți.

— Serios că nu-mi place să dezamăgesc pe nimeni. Dar a fost greu. In primul an am luat la examen 5, in anul următor 7, apoi 9, pentru ca in ultimul an să iau 10 și să fiu singurul din generația mea care si-a dat examenul de diplomă cu un spectacol operă: **Boema**. Mi-au fost de mare ajutor citiva profesori pe care as vrea să-i amintesc: Achim Stoiu, Vasile Spătaru, Anton Zeman, Ion Pavalache, Ion Welt, Dimitrie Tăbăcaru, Corneliu Calistru. Am avut sansa să debutez sub bagheta unui excepțional dirijor — Radu Botez și imediat am fost primit ca solist la Opera din Iasi.

— Pe urmă?

— As fi putut să fiu doar tenor liric, să învăț 5-6 roluri și să trăiesc comod pînă la adinci bătrînetii. Dar am atacat și alt repertoriu: spinto. Urmează cel dramatic, dar mai am încă timp pentru el.

— Intr-adevăr, la aproape 36 de ani mai aveți timp.

— Nu riduți, c-asa e! Un tenor începe să se formeze de-abia pe la 25 de ani. Si mai e nevoie și de intelocințe in profesia noastră. Dacă e bine gîndită cariera muzicală, dacă îți însusești o tehnică fără de care nu poți rezista, poți să cînti 25-30 de ani. Regretatul meu mentor, Emil

Marinescu, a cîntat cam 50 de ani. E o mare asemănare între cîntărețul de operă și sportivul de performanță. Si unul si altul trebuie să ducă o viață ordonată, echilibrată. Bineînțeles, nu trebuie să ne privim de orice bucurie, de orice plăcere. Ar fi absurd. Inșă dacă nu esti pe scenă de fiecare dată in formă maximă publicul nu te mai aplaudă.

— Vă plac aplauzele?

— Cum să nu! Aplauzele unei săli realmente cucerite de ceea ce faci intr-o seară sînt cea mai mare răsplătă.

— De cînd sîntei la Opera din București?

— De trei ani. Și-mi pare bine că am reușit să-mi formeze un public serios, care s-a apropiat încet-încet de mine. Ii multumesc pentru dragostea pe care mi-o poartă.

— Cite roluri ați abordat pînă acum?

— 30. Am apărut, printre altele, in **Răpirea din seară, Flautul fermecat, Lakmé, Tosca, Lucia di Lamermoor, Aida, Carmen, Cavalleria rusticana**. Am cîntat și multă muzică românească. Imi sînt apropiate lucrări precum **Crai nou** de Ciprian Porumbescu, **La drumul mare de Nottara**, **Marin Pescarul** de Martian Negrea, **Vox maris** de George Enescu, **Terra Daciae** de Mircea Chiriac.

— Împărtășiți opinia celor care susțin că opera trece printr-o eriză?

— Dimpotrivă, niciodată opera n-a cunoscut un avînt mai mare. Pe măsură ce se perfecționează tehnica audio-vizuală se perfecționează și tehnica de cînt. Sînt foarte multi artiști care-si înregistrează spectacolele pentru a putea să vadă unde au fost bine și unde nu și ca să se corecteze. Unii spun că opera seamănă cu un muzeu. Foarte bine! Dar e vorba de un muzeu viu. Si-apoi fiecare spectacol e diferit de celălalt. Asta din cauza stării sufletesti a artistilor care nu poate fi aceeași in

fiecare seară. Iar cei care spun că seamănă cu un muzeu nu iubesc muzeele. Iată, am fost azi la Muzeul ceramicii și sticlei. O înțeleg! Din păcate, cind am iesit din nou in stradă, am realizat ce forțat era pe trotuare, si cit de puțin isi îndreptau pașii spre acea oază de frumusețe.

— Dumneavoastră faceți parte dintr-o generație de mijloc.

— Da, am avut norocul să cînt alături de monștri sacri ai scenei lirice românești cum sînt Nicolae Herlea, David Ohanesian, Maria Slatinaru-Nistor, Eugenia Moldoveanu, Silvia Voinea, Eduard Tumagean, Victoria Bezetti... Nume extrem de sonore, cu care se poate mîndri orice teatru din lume.

— Cum vă propuneti să acționați asupra celor din sală?

— Orice artist trebuie să încerce să-i facă pe ceilalți mai buni, să-i înalte sufleteste și să le sădească dragostea de viață. E imposibil ca o muzică precum cea din **Boema**, să zicem, să nu impresioneze și pe cel mai afon dintre spectatori. E ca un miracol.

— Aveți o profesie nobilă.

— Una dintre cele mai nobile. Dar in orice profesie poți să ajungi la nivelul artei. Un strungar, de pildă, poate să execute o piesă cu o asemenea măiestrie încit să te facă să exclami că e un artist.

— In jurul artiștilor se țes tot soiul de legende...

— Nu iubesc cancanurile din jurul artiștilor. Ce să spun, chiar sînt curios dacă Liz Taylor s-a înecat cu un os de peste sau unde-si petrece vacanța Bardot. Chestiile astea sînt de prost gust. Publicul nu trebuie să stie exact ce se petrece cu artistul.

— Care sînt cei mai buni cîntăreți de operă in clipa actuală?

— Placido Domingo e un artist total. Pavarotti cîntă inșă mai bine. Dar cel mai mare e Alfredo Krauss.

— Și unii dintre cîntăreții

noștri sînt bine cunoscuți peste hotare.

— Da. Stîrnesc destulă vîlvă pe unde trec. Dar uneori ne batem cu pumnul in piept ca sîntem români, că sprijinim repertoriul românesc... A fi cîntăret român înseamnă să cînti pentru acest popor. Dacă esti mare si n-ai călcat prin Iasi sau Timișoara, prin Cluj-Napoca sau Constanța, e inadmisibil.

— Sîntei, in general, un om linistit, echilibrat. Cum de v-ați apropiat de anumite personaje care nu sînt pe măsura structurii dumneavoastră sufletesti?

— A fost pentru multi o surpriză a cîst lucrui. Intr-adevăr, eu imi les greu din fire și-mi plac mai mult rolurile romantice. Dar se pare că am reușit să dau viață si unor eroi mai violenți.

— Norocul se ține scai de dumneavoastră.

— Vedeti, printr-o conjunctură fericită, m-am înconjurat de oameni virtinici, care au cunoscut greutatea de tot felul si care m-au sfătuit in orice imprejurare mai dificilă si mi-au fost întotdeauna apropiați. Le voi fi recunoscător toată viața.

— De ce există o asemenea inertie la publicul de operă încit nu vine cind se cîntă lucrări românești?

— Eu sînt convins că avem o operă românească foarte bună. Dacă ar fi să amintim numai acel excepțional **Hamlet** al lui Pascal Bentoiu și ne-am da seama de ce valori dispunem. Inșă nu înțeleg de ce publicului nu-i place. Poate pentru că e pus in situația să ia cunostință cu o muzică de un tip mai deosebit decit cea din operele secolului trecut. Poate. Nu stiu ce să zic. E inșă surprinzător si dureros.

— Dintre cei mai tineri in cine aveți o încredere deosebită?

— Avem citiva interpreți tineri foarte buni: Liliiana Ciobanu, Adriana Alexandru Pop, Alexandru Moisiuc, Florin Geor-

LA OPERA ROMÂNĂ

- Baletul lui Piotr Ilici Ceaikovski, **Frumoasa din zădărea adonniță**, de vineri 17 octombrie (ora 18), are in distribuție, ca principali interpreți, pe Anne Marie Vretos, Laurențiu Guinea, Maria Cumbari, Doina Acșinte. Conducerea muzicală: Lucian Anca.
- Florin Georgescu deține rolul Duceului de Mantua din **Rigoletto** de simbată 18 octombrie (ora 18), alături de Nicolae Urdăreanu in rolul titular și Victoria Bezetti in Gilda. Dirijează Constantin Petrovici.
- In matineul de duminică 19 octombrie (ora 18), baletul **Precauțiuni inutile (La Fille mal gardée)** de Herold-Lanchbery. Din distribuție notăm pe Roxana Colceag, Mihai Tugearu și Adrian Gheorghiu. Dirijor: Carol Litvin.
- Duminică seara, la ora 18, capodopera lui Verdi — **Othello**, cu Anatol Covali in rolul titular, Cornelia Pop in Desdemona, Vasile Martinoiu in Iago, Ștefăniță Lascu in Cassio. Dirijează Cornel Trăilescu.
- In ciclul "Nume celebre ale artei lirice", audiția comentată de luni 20 octombrie (ora 18) ni-l prezintă pe Boris Christoff. Comentator, Costin Popa.
- Seară vieneză, tripticul de balet format din **Mica serenadă** de Mozart, **Simfonia neterminată** de Schubert și **Valsuri** de J. Strauss — marți, 21 octombrie, la ora 18, cu Elena Dacian, Ioan Tugearu, Cristina Teodorescu, Gheorghe Angheluş, Roxana Colceag s.a. La pupitrul, Lucian Anca.
- Populara, mereu finăra operă bufă a lui Giacchino Rossini, **Bărbierul din Sevilla**, figurează pe afișul zilei de miercuri 22 octombrie (ora 18). Sînt distribuți: Ștefăniță Lascu (Almaviva), Mihail Agachi (Rosina), Lucian Marinescu (Figaro), Alexandru Moisiuc (Don Bartolo), Adrian Ștefănescu (Don Basilio), Nicolae Constantinescu (Fiorello), Lucia Becar (Berta), Ștefan Teodorescu (Sergentul). Conducerea muzicală: Lucian Anca.
- **Lacul lebedelor**, capodopera ceaikovskiană, este programat joi 23 octombrie (ora 18), cu Anne Marie Vretos in Odetta-Odillia, Florin Brindusă in Siegfried, Mihai Sotridonescu in Rotbart și Gabriel Opincaru in Bufonul. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Elevul Zoran Cnezevici se plimba, într-una din zilele trecute, pe străzile orașului Deta, împreună cu prietenul său Bogdan Roman, elev și el, în clasa I. La un moment dat, Bogdan se angajase în traversarea străzii printr-un loc nepermis, fără să se asigure. Era cit pe aci să fie grav accidentat. Zoran, dînd dovadă de maturitate și stăpînire de sine, interveni prompt, salvînd în extremis, cum se spune, viața micuțului Bogdan. Așa cum ne relatează C. Petre din Timișoara, să zicem și noi: bravo, Zoran! Este un gest de nota zece, cu steluță.

■ Primim de la **Intreprinderea ARĂDEANCA din Arad**: În revista nr. 21/1986 a apărut sesizarea lui Gheorghe Leca din comuna Vladinirescu. Lucrările celor doi candidați la concursul pentru ocuparea postului de tehnician au fost apreciate ca slabe de către comisia de examinare. Ținînd seama de rezultatele necorespunzătoare ale celor doi, întreprinderea nu a optat pentru nici unul, lucru de altfel verificabil. Așa că nu a fost nici unul, nici altul favorizat. Atribuțiile postului de tehnician, scos la concurs, au fost preluate de către șeful biroului administrativ și omul și le îndeplinește conștiincios și în momentul de față.

■ Subsemnatul **Radu C. V. Gheorghe din satul Dumbrava, comuna Gura Văii, județul Bacău**, vă scriu ca un vechi abonat al revistei „Flacăra”, exact pe motivul abonamentului la revistă. Pe ziua de 22 august 1986 am primit nr. 34, pe 26 septembrie nr. 39 al revistei „Flacăra”, iar de la această dată n-am mai primit-o, deși sint abonat consecvent de cîțiva ani buni. Factorii postali susțin că revistele nu au fost primite de la oficiul postal din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. M-am interesat la cunoscuți și am aflat că dejenii primiseră numerele ultime ale revistei. Așadar, din cauza neprimirii săptămînale și punctuale a fiecărui număr, din cauza decalajelor de timp la care primim unele numere, am întilnit unii cetățeni care spuseseră că vor să renunțe la abonamentele pe trimestrul IV și ar fi mare păcat! Vă rugăm să interveniți pe lângă factorii de drept pentru ca difuzarea revistei să intre în normalitate, iar noi să primim cu regularitate revista pe care am îndrăgit-o și o îndrăgim atît.

■ Primim de la **Procuratura municipiului București**: Constantin Giulescu din București solicită sprijin în vederea punerii în executare a sentinței civile nr. 8755/1985 a Judecătorei sectorului 6, București, rămasă definitivă prin Decizia nr. 712/1986 a Tribunalului municipiului București, prin care s-a hotărît ca minorul Cristian Eugen să aibă domiciliul la acesta, pînă la soluționarea procesului de divorț. Punerea în executare a hotărîrii judecătorești se face prin executorii judecătorești, așa că C. Giulescu a fost îndrumat să se adreseze Judecătorei sectorului 6 care este instanța de executare.

■ Primim de la **Judecătoria din Baia Mare**: Urmare a sesizării Ilenei Kotuna din Baia Mare, publicată în nr. 21/1986, împotriva lui Ioan Gherebeneș și Ianoș Gherebeneș, care au primit de la petentă bani pentru acoperirea casei ei cu tablă zincată, lucrare pe care sursunimii nu au executat-o, s-a întocmit dosarul executiv nr. 1032/1985. Executorul judecătorec s-a deplasat la domiciliul debitorilor în Tăuți-Măgheraș, însă nu au putut fi găsiți. Din relațiile culese de la creditori și de la Consiliul popular comunal Tăuți-Măgheraș rezultă că debitorii execută lucrări de tinichigerie în diferite localități, că domiciliul lor stabil este satul Lozunca din comuna Livezeni, județul Mureș.

■ De la **Oficiul Central Farmaceutic** primim răspuns la scrisoarea lui Mihai Doroftei: În legătură cu scrisoarea dv. adresată revistei „Flacăra”, privind produsul PAGOSTEN sub formă de comprimate, vă informăm că se află în faza de experimentare, nefiind încă realizat industrial.

■ Copii necontrolați de părinți își procură, nu se știe pe ce căi, materiale explozibile precum carbid, ciorat de potasiu, sulf, chibrituri. Ei se „joacă” cu acele cunoscută cutii goale de conserve și carbid care, meșteșugite într-un anume fel, produc zgomote asurzitoare. Astfel de experimente pericli-

tează înseși viața și sănătatea copiilor noștri — ne scriu Aurel Ioniță și Traian Neculescu din str. lt. Nicolae Păscu nr. 7, bl. 7 A, sectorul 3 București — și trebuie să le oprim. Deranjant este și faptul că oameni în toată firea trec adesea pasivi pe lângă astfel de copii jucăși, dar în multe privințe inconștienți și care ar merita măcar un sfat bun.

■ Primim de la **Sucursală județeană ADAS Tulcea**: În legătură cu reclamația asiguratului nostru Alexandru Marcu, menționăm că are dreptate. În sensul că acestuia i s-a încheiat un contract de asigurare de avarii auto CASCO, la autoturismul proprietate personală, eșalonîndu-i-se greșit plata daunelor. Pentru acest motiv, agentului de asigurare Niculina Siciariu i s-a diminuat retribuirea cu 20 la sută. De asemenea, inspectorii de asigurare Natalia Ivascenco și Elena Haralambie, care aveau obligația să controleze corectitudinea întocmirii asigurării, au fost sancționați și ei cu diminuarea retribuirii cu 20 la sută.

■ În satul Rădești, comuna Stilpeni, județul Argeș — ne scrie **Gheorghe Girlea** — au rămas o serie de tablouri și cărți rare, după decesul profesoarei Victoria Petrescu. Unele documente de valoare încontestabilă se referă la istoria Transilvaniei, altele la Onisfor Ghibu, de pildă. Propun ca aceste cărți și documente rare să fie date în grija cuiva, a bibliotecii județene poate, pînă la reglementarea situației, fiindcă și casa este părăsită și în paragină.

■ De la **Direcția generală comercială a municipiului București** primim răspuns la scrisoarea lui Mircea Vasilescu: Magazinul „Crevedia-Gostat” din Bd. N. Titulescu nu mai aparține nici de Avicola-Crevedia și nici de Gostat, ci de I.C.L. Alimentara, sectorul 1. Conducerea I.C.L. Alimentara a luat act de neregulile semnalate și a trecut la măsuri în consecință. Unitatea a fost dotată cu casa de marcat. Celelalte nereguli semnalate vor sta în atenția formației de lucru din unitate spre a fi înlăturate.

■ **Un grup de bătrîni din satul Topircea, județul Sibiu**, revin asupra unei inițiative locale, pe cit de generoasă, pe-cit de edificator umană: în primul și în cel de-al doilea război mondial, dus împotriva ocupanților fasciști și horthyști, pe plaiurile sibiene și-au jertfit viața mai mulți eroi ai neamului, cîțiva proveniți și din satul Topircea. Oameni de bună credință, patrioți cum îi știm pe sibiieni, au pus mîna de la mîna să ridice, un monument al eroilor jertfiți pe altarul patriei. Au primit aprobare chiar de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste. Practic, din anul 1981 Monumentul eroilor din Topircea este ca și terminat. Pe cînd finalizarea și dezvelirea lui?

■ Primim de la **UJECOOP Neamț**: Avînd în vedere că Minodora Popa din comuna Roznov locuiește în Piața Neamț, conducerea UJECOOP Neamț i-a oferit loc de muncă la „Cooperativa Vișoara”, ca gestionară, dar nu l-a acceptat pe motiv că, între timp, a fost încadrată la ICSMAP Piatra Neamț. DPMOS Prahova, în același context, al rezolvării favorabile a unor locuri de muncă răspunde că Dumitru Stanciu a fost încadrat la Baza de aprovizionare a geologiei Ploiești.

■ Primim de la **Direcția farmaceutică și aparaturii medicale București**: În legătură cu scrisoarea prin care sesizați lipsa substanței Pibocarpină nitrică, vă facem cunoscut că în prezent a sosit în țară o cantitate de Pibocarpină, care a și fost difuzată operativ în farmaciile publice și de spital.

■ Căminul cultural din **Recaș, județul Timiș** — ne scriu de astă dată un grup de tineri din comuna timișană — a găzduit un spectacol al Ansamblului artistic „Miorița” din Brașov. Pînă la urmă, toată distracția asta s-a soldat cu „cintec” pentru Gheorghe Curescu și Ion Stoica de la ansamblul brașovean. Ei au recuperat o parte din biletele vîndute și le-au repus în circulație așa, pe cont propriu. Cei doi „actori” netrecuți pe afix au intrat astfel sub unghiul de incidență al legii. La drept vorbind, cine poate ști ce va ieși pînă la urmă din acest „duet” brașovean manifestat în toată

plenitudinea sa abia la Recaş?...

■ Autobuzul 105, cu plecare din Drumul Taberei spre Piața Științei, era unul dintre cele mai prompte și mai sigure. Zicem că „era” deoarece nu mai e. În vremea din urmă trebuie să aștepți 40—50 de minute bune pînă vine cite un 105. Ce s-o fi întimplat? În dimineața de 6 octombrie a.c., de exemplu, între orele 7,30 și 8,30, nu a venit nici un autobuz. Iar cînd au venit ceva mai tîrziu — au venit două: 33—B—7342 și 31—B—8165. Nu este singura dimineață cînd se întimplă acest lucru — ne scriu și semnază un grup de șapte cetățeni din Drumul Taberei, printre care: **Antal Pop, Ion Burada, Traian Iorgulescu ș.a.**

■ Primim de la **Intreprinderea TEHNOTON Iași, R.T.J. TEHNOTON SERVICE, Șos. Ștefan cel Mare nr. 16, București**, răspuns la scrisoarea lui Iustinei Ghinea. Citîndu-l așa cum e, scris de mîna, ilizibil și agrant, cu ștersături și adăugiri, ne-am dat seama că este vorba de o mostră a lipsei de răspundere în chiar tratarea răspunsurilor adresate revistei noastre. Conform Legii Presei, așteptăm răspuns corect, datat, parafat și semnat, de la organul tutelar al respectivei unități cu sediul în București, adică de la Intreprinderea TEHNOTON Iași.

■ Primim de la **Consiliul popular al județului Alba**: Petru David din satul Tirșă, comuna Avram Iancu, este țaran cu gospodărie individuală și a beneficiat de pensie pentru limită de vîrstă, în conformitate cu prevederile Legii nr. 5/1977, începînd cu data de 1 ianuarie 1978. Cu data de 1 februarie 1980, s-a dispus sistarea pensiei, întrucît cel în cauză nu a făcut în timp util dovada că a livrat produse la fondul centralizat al statului, o perioadă de cel puțin 5 ani anteriori pensionării, respectiv 1973—1979.

■ Așa cum ne informează **Ioan D. Coman din Brașov**, în cadrul șantierului de pe strada Toamnei, aparținînd Antrepriei de construcții nr. 2 a TAGCM Brașov, persistă dezordinea și risipa. Găsești aici tot ce vrei și ce nu vrei, începînd cu mormane de fier-beton, colaci de sîrmă ruginită, benzi metalice etc. Așadar, pe mica întindere a șantierului e greu să distingi materialele bune de resturile provenite de la demolari. Pe șantierul de pe Toamnei am văzut ieșind din pămîntul proaspăt excavat șine de cale ferată, profile metalice, țevi provenite de la fostele conducte de gaz. În graba mare de a crea front de lucru, autoremorile încarcă și pămînt, și moloz, și grinzi, și profile metalice, pe care le deșartă apoi în gropi ca material de umplutură. Se vede limpede că cineva a absentat de la lecția despre spiritul gospodăresc.

■ Primim de la **CUASC Grădiștea, Sectorul Agricol Ilfov**: Se confirmă faptul că, în luna august 1985, Ioana Gheorghe din comuna Nucă a fost internată în spital. După revenirea din spital, toate lucrările de întreținere la culturile luate în acord global au fost executate de către membrii echipei cărora li s-au acordat și drepturile cuvenite pentru munca prestată. Cu acordul adunării generale a C.A.P. Nucă, s-a aprobat pentru Ioana Gheorghe 100 kg de grîu și 10 kg de zahăr.

■ Un grup de tineri din **Satu Mare**, printre semnatari **Ilie Păcuraru, Coriolan Văduva, Augustin Pop, Vasile Pelea**, propun ca în municipiul Satu Mare să existe o stradă, un bulevard sau un cartier care să poarte numele ilustruului tribu ardelen Dr. Vasile Lucaci. Ei sugerează edililor orașului de pe Someș ca unul din bulevardele sîmănare sau unul din cartierele botezate atît de anodin „Micro-14”, „Micro-15”, „Micro-16” etc. să poarte numele lui Vasile Lucaci, mai cu seamă că marele memorandist s-a născut în comuna Apa din județul Satu Mare.

■ **Consiliul popular al sectorului 4 București**: Oficial forțelor de muncă al sectorului 4 a repartizat pe Ioana Ilie, cu

repartitia nr. 19/3, din 26 august 1986, pentru încadrarea în muncă la unitatea „Flora” din Șos. Viilor. Pentru cei doi minori, care sint deficienți psihici și sint înscriși la școala ajutoare nr. 4 și nr. 9 cu seminternat, s-a hotărît, în ședința din data de 19 august a.c. a Comisiei pentru ocrotirea minorilor, schimbarea formei de ocrotire, în școala ajutoare cu internat.

■ Scriu pentru copiii care frecventează grădinița „Ciuboțica Cucului”. Am citit articolul „Cuvîntul ca un Everest”, titlu ales cum nu se poate mai bine, deoarece așa este, pentru noi, fie părinți, fie bunici, cuvintele gingurite ale celor mici sint nemeapomenite. Sint bunica unui astfel de copilăș care, prin greșeala administrării unor antibiotice, nu mai aude. Se spune că numai 30 la sută ar auzi și sperăm și noi în strădania oamenilor care au înființat această grădiniță. Mulțumesc profesorului doctor Dorin Hociotă pentru că a creat această grădiniță, doctorului primar Constantin Bogdan, ca și tuturilor cadrelor didactice și întregului personal pe care nu-l cunosc, dar dinșii ne cunosc copiii și fac tot ce le stă omeneste în putință pentru sănătatea lor. (Liviu Paști, str. Blajului nr. 4, ap. 9, Arad).

■ Primim de la **Ministerul Educației și Învățămîntului** un răspuns pentru Octavian Cusiac din Grănicești, județul Suceava: În urma cercetării efectuate, rezultă că sinteți profesor titular la Școala generală nr. 2 din Vicovu de Sus, pe catedra de istorie-geografie, conform dispoziției nr. 198/1976 a Inspectoratului școlar al județului Suceava. Pentru repunerea dv. în drepturi, vă recomandăm să vă adresați conducerii Inspectoratului școlar județean Suceava, care a primit indicații în acest sens.

■ Constantin Păun se bucură de o bună faimă în rîndul colegilor săi de la Fabrica de încălțămînt „Aurora” din orașul Tirgu Frumos. Din cei 55 de ani ai săi, 30 de ani i-a muncit efectiv ca lăcătuș mecanic. Dar nu e numai asta. După cum ne informează inginerul Ionel Palade, șeful atelierului mecanic, „veteranul” Constantin Păun este și autorul citorva inovații apreciate în fabrică: „Mașina de injectat talpă P.V.C.”, cu o productivitate de 800 perechi/oră și, de asemenea, „Mașina de injectat talpi bicoloră”. C. Păun se gîndește de pe acum să predea ștafeta meseriei în mîini sigure, așa că fiul său, Mihai Păun, îl urmează în profesie cu aceeași destoinicie. (Dumitru Păpușoiu, Tg. Frumos, județul Iași)

■ La scrisoarea Marianei Lasco din Filași, județul Dolj, primim răspuns de la **Ministerul Muncii**: Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Dolj a lansat comanda nr. 6331/1986 — pentru confecționarea unor proteze gambă bilateral și antebraț — către Intreprinderea de produse ortopedice și protezare București, unde în prezent se află internată bolnava pentru reeducare funcțională.

■ Noi, cetățenii din circumscripția electorală nr. 2 din orașul Năsăud, am hotărît să renunțăm la fumat. Dorim ca în acest fel circumscripția noastră să devină prima circumscripție orășenească locuită de nefumători, începînd cu 1 septembrie 1986. În felul acesta vrem să ne apărăm sănătatea, a noastră și a copiilor, căci urbea noastră are nevoie de oameni cu sănătate deplină și robustețe. În „angajamentul” semnat de 27 de năsăudeni, în frunte cu **Emil Cătarig, deputat al circumscripției electorale nr. 2 din Năsăud, județul Bistrița-Năsăud**, se spune că și-au propus să atragă și alți cetățeni fumători din orașul Năsăud la sănătosul lor exemplu. Le urăm să fie cu succes și într-un ceas bun!

■ Primim de la **Consiliul popular al județului Botoșani**: Din verificările efectuate reiese că Lixandru Alexandru din Botoșani, în vîrstă de 59 de ani, de profesie contabil, cu o vechime în muncă de 33 de ani,

este pensionat gradul II de invaliditate. Din anul 1984 a fost trecut în gradul III de invaliditate. Începînd cu data de 1 iunie 1986 este obligat să lucreze 1/2 normă. În aceste condiții L. Al. a fost îndrumat și sprijinit să lucreze la o asociație de locatari cu o indemnizație de 1102 lei lunar, pînă va implini vîrsta de 60 ani, pentru a fi pensionat pentru limită de vîrstă. S-a prezentat la Consiliul popular municipal Botoșani în vederea încheierii convenției pentru desfășurarea activității.

■ Ar fi bine ca toate monumentele, obeliscurile, plăcile comemorative etc., care există în satele și comunele noastre, în orașe și municipii, să fie adunate într-un tom unitar, într-un album sau antologie, unde să figureze denumirea și fotografia fiecărui, eventual un scurt istoric, grupate fiind pe județe. Cartea lui Florian Tucă și Mircea Constantin: „Monumente ale anilor de luptă și jertfă” se referă doar la o parte dintre aceste monumente — ne scrie **Vasile Alexandru, str. Greuceanu nr. 3, ap. 10, Bistrița-Năsăud**. Fiește, toate aceste monumente au o valoare istorică și documentară de nelăgăduit, dar și una sacră și simbolică.

Pagină realizată de **DORIN SĂLĂJAN** ■

Poșta redacției

Brătuianu Luminița — Drobeta-Tr. Severin: În acest an, Centrul special de perfecționare a cadrelor, din subordinea C.C.E.S., nu organizează examene pentru traducători. Data la care se va desfășura acest examen și condițiile de participare vor fi anunțate la momentul oportun. ● **Guță Emilia** — București: În conformitate cu art. 105 din Instrucțiunile comune nr. 190/1970 ale C.P.C.P. și M.I. modificate prin Instrucțiunile nr. 80/1975, urmează să vă adresați judecătorei de domiciliu pentru rectificarea actelor de naștere greșit completate. ● **Ioan Elena** — Deva: Are acest drept numai dacă în 10 ani a realizat minimum de norme stabilite. ● **Fonoage Silviu** — satul Musca, com. Lupșa, jud. Alba: Diploma de absolvire a Școlii medii tehnice horticultore vă dă dreptul la încadrarea pe funcții în domeniul agriculturii. ● **Zamfir Elena** — satul Sîntesti, com. Vidra, S.A.I.: Conform Normelor și Metodologiei de organizare și desfășurare a înscrierii copiilor în treapta I de liceu, elaborate de M.E.I., absolvenții clasei a VIII-a trebuie să se înscrie la unitatea de învățămînt cea mai apropiată de domiciliu. ● **Păun Mihaela-Silvia** — com. Vitomirești, jud. Olt: Instanța de judecată este singura competentă să stabilească cuantumul restanței și modul de plată. ● **Ioana Viorel** — Galați: Dacă ați pierdut Cartea tehnică cu cupoanele pentru efectuarea reviziilor în termenul de garanție al autoturismului dv. proprietate personală, trebuie să anunțați pierderea în Buletinul Oficial, apoi I.A. Pitești vă va trimite, contra cost, o altă carte tehnică. ● **Stroescu Viorela-Dorina** — com. Ștefănești, jud. Prahova: Ați fost invitată la Oficiul forței de muncă Ploiești de 4 ori pentru a fi încadrată în muncă. ● **Pănoiu Maria** — com. Orlești, jud. Vilcea: Dacă soțul nu lucrează, aveți dv. dreptul de a primi alocația de stat pentru copil. ● **Bunica Dumitru** — Reșița: Persoanele delegate sau detașate, care își desfășoară activitatea în baza unui contract individual de muncă cu unitatea care le-a delegat sau detașat, se bucură de toate drepturile conferite de prevederile art. 64, 66 și 67 din Codul Muncii. Gradațiile cuvenite se acordă de conducerea unității care le-a delegat sau detașat, ținînd seama de prevederile art. 33 din Legea nr. 57/1974.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Simpozion de neurochirurgie

Vigilenți, în apărarea sănătății

Recentul simpozion anual de neurochirurgie, desfășurat la Oradea sub conducerea profesorului dr. Constantin Arseni, și-a concentrat atenția asupra unei probleme medicale de stringentă actualitate: abcesele cerebrale secundare afecțiunilor oto-rino-laringologice.

Comunicările prezentate de specialiștii ai clinicilor de profil din București și Iași au avut în vedere, în principal, rezultatul unor cercetări privind modul de propagare a infecțiilor spre encefal, dezvoltarea colecțiilor purulente, mijloacele de diagnostic, trimiterea grabnică a pacientului spre serviciile de neurochirurgie și sancționarea terapeutică chirurgicală. Mai multe amănunte, din partea interlocutorului nostru, dr. Alexandru Vlad Ciurea, medic primar la Clinica de neurochirurgie din București:

— Este necesar, cred, să amintim în primul rând că dezbaterile și concluziile simpozionului s-au sprijinit, între altele, pe o cazistică foarte bogată, studiul întocmit de profesorul Constantin Arseni și colaboratorii acestuia având în vedere sute de cazuri urmărite timp de 49 de ani, deci din 1936 și până în 1984. Urmărirea abceselor cerebrale, diagnosticate, operate sau verificate necropsic, pe o perioadă atât de

lungă, a permis să se constate că, după o scădere relativă a incidenței acestei afecțiuni, scădere ce coincide cu folosirea pe scară largă a antibioticelor în decada 1951—1960, abcesele cerebrale secundare afecțiunilor oto-rino-laringologice înregistrează în ultimii ani o sensibilă recrudescență.

— Ce condiții favorizează instalarea unei asemenea suferințe cu consecințe uneori extrem de grave?

— O simplă otită care trenează, o sinusită tratată cu indiferență pot, în anumite condiții, să provoace o complicație septică intracraniană. Pătrunderea infecției în encefal produce cel mai adesea meningoencefalite. Dar infecția trece uneori și de această barieră și atunci poate da naștere unei colecții purulente, sau ceea ce înseamnă deja o complicație majoră cerebrală. Există și abcese cerebrale adiacente produse de focare infecțioase de vecinătate: orbite, dentare, adeno-amigdalite, osteomelita calvariei, infecții cutanate faciale. Studiul amintit nu se referă însă la acestea din urmă. Din totalul cazurilor cercetate, abcesele rezultate ca urmare a unor afecțiuni supurative ORL reprezintă imensa majoritate: 93,2%.

— În această situație, care

sînt simptomele suferinței cerebrale?

— Boala se manifestă prin cefalee, vărsături, tulburări de vedere, de vorbire, uneori prin hemipareză sau crize de epilepsie. În această situație, bolnavul se adresează medicului de medicină generală, orelistului sau neurologului. Din păcate, de multe ori, simptomele anunță deja o situație extrem de gravă. În majoritatea cazurilor studiate în ultima vreme, aceste abcese au debutat lent, progresiv, ca o consecință a antibioticoterapiei aplicate necontrolat, situație care a dus la mascarea simptomatologiei.

— Bănuim că dezbaterile s-au finalizat și prin concluzii de ordin practic?

— Bineînțeles. Participanții nu s-au mărginit doar să discute și să constate recrudescența acestor complicații cerebrale, ci s-au grăbit să propună metode de urgență terapeutică. S-a subliniat necesitatea îndrumării rapide a cazurilor cu infecții în sfera ORL care reprezintă complicație septică intracerebrală. S-a discutat de asemenea despre tratamentul corect al tuturor focarelor septice otice, sinusale, adenoamigdalene pentru completarea lor șanare. Dezbaterile au vizat în mod expres cele mai noi și eficiente metode de tratament și intervenție chirurgicală. Se vor întreprinde deci toate măsurile necesare și posibile pentru ca aceste afecțiuni, ce pot înșela uneori vigilența medicului sau pot învinge terapia prin antibiotice, să fie din nou stocate.

LIVIU TIMBUS ■

Congresul național de dermatologie

Să pui la timp degetul pe rană

Bogată în reuniuni științifice medicale, această toamnă a înscris între evenimentele ei și cel de al V-lea Congres național de dermatologie (25—27 septembrie) cu o numeroasă participare a specialiștilor din țară și prestigioase prezențe internaționale. Manifestarea a trezit acest viu interes prin tematica abordată de o stringentă actualitate în planul teraputic — „Precancerul și pseudocancerul cutanat” —, ori în care cercetările din ultima vreme au răsturnat vechi ipoteze și puncte de vedere, au adus clarificări cu totul noi, așa cum stau lucrurile în unele „Dermatoze buleose determinate imunologic și genetic”. În jurul primei teme am purtat un dialog cu președintele congresului, prof. univ. dr. Al. Dimitrescu, șeful Clinicii de dermatologie Berceni din Capitală.

— Bănuim, tovarășe profesor, că ați luat în discuție precancerul din aceleași considerente ale oncologice în general și anume că, cu cit boala este descoperită în faze incipiente, cu atât șansele bolnavului și ale medicului în tratarea ei pot fi mai mari. Dar e ușor de depistat un precancer de piele?

— Aș vrea să vă spun un lucru, fără să alarmez pe nimeni, în lume se moare, totuși, de cancer de piele și, atunci, cu cit este depistat mai precoce, e logic, că medicul va face mai bine și mai eficient ceea ce poate să facă. Nu s-a vorbit public multă vreme despre cancer, și cu atât mai mult despre formele precanceroase, pentru a nu trezi cumva o psihoză de masă, pentru ca unii oameni, chiar fără să fie bolnavi, să nu cadă în extreme, în obsesia bolii, devenind anxioși. Personal, sint de părere că populația trebuie să aibă un minimum de cunoștințe în această privință, că o bună educație sanitară o ajută în a ști să se supravegheze, să se observe și să se adreseze medicului la vreme, în formele incipiente ale oricărei boli. Congresul nostru și-a propus precancerul și pseudocancerul tocmai deoarece, în cam trei sferturi din cazuri, preexistența lui nu este remarcată, nu numai de către bolnav ci chiar de către medic. În general, părerile sînt împărțite, unii spun „lasă-l în pace”, „nu-l atinge!”, alții dimpotrivă, se grăbesc să intre imediat cu bisturiul...

— A dumneavoastră care este?

— A-l atinge! Dar mai întâi trebuie să-l cunoaștem, să știm exact despre ce este vorba și numai așa să alegem arsenalul terapeutic. Atacînd precancerul, prelungim viața bolnavului, putem chiar să-l recuperăm, căci n-am de unde ști în ce procent se malignizează. Putem să intrăm și cu bisturiul, dar depinde cine, unde, cînd, cum. Asta m-a obligat pe mine să fac mică chirurgie.

— Asta ar însemna ca intervențiile în cancerul de piele să le facă numai dermatologii?

— N-am spus asta, de altfel, se opun oncologii, se opun chirurgii, deși puțini se consultă cu noi înainte de a tăia. Din păcate avem puțini dermatologi, mai ales în provincie, care pot și știu s-o facă bine. Nu spun că nu există, avem pe dr. Ilea de la Arad, de exemplu, care o practică după toate canoanele. Nu sînt ei de vină, ci pregătirea lor. Mai ales cea oncologică. Atît în cadrul specializării postuniversitare cit și a cursurilor de perfecționare se acordă prea puțin acestor probleme. Secundariatul, adevărat, e de 3 ani, dar numai un an îl efectuează în clinicile mari, universitare, restul, la ei acasă, unde nu au cum să învețe, n-au de la cine. Dermatologia este, în general, o specialitate foarte grea, poate una dintre cele mai grele. Pentru a fi un dermatolog complet îți cere cunoștințe din multe domenii, de medicină internă, de endocrinologie, neurologie, imunologie, bacteriologie... Mucoasa bucală, de exemplu, este și a noastră și a stomatologilor și a internștilor. Un dermatolog poate să descopere foarte adesea un diabet pe baza unei leziuni cutanate sau un cancer visceral pe baza unor semne de la nivelul pielii.

— Să revenim la pregătirea oncologică...

— ...Ar fi bine să fie mai temeinică, să se organizeze stagii de perfecționare anume destinate specialiștilor pe oncologie de piele. Pe mine m-au chemat de 2 ori, cu ani în urmă, să expun cite o prelegere despre un capitol așa de important și de vast. Profesorul Stoichiță, întreprindea astfel de cursuri de pregătire în oncologie, pe organe, și era profitabil pentru tineri.

— Pentru piele ați fi cel mai în măsură, aveți, după cîte mi amintesc, și un tratat în această privință?

— Precuparea mea a fost cancerul, cu o mare experiență în precancer. Căci avem obligația să le cunoaștem bine, sint la suprafață, se văd, spre deosebire de alte organe, nu e voie să-ți scape. Un cancer de plămîni, de pildă, e mai greu să-l depistezi precoce, omul nu vine la doctor decît cînd îi e rău iar atunci, de regulă, e foarte târziu, dar la piele este imposibil să nu-l surprinzi, dacă ai pricepera și pregătirea corespunzătoare. Este ceea ce și-a propus și congresul nostru, un schimb de informații, o aducere la zi a specialiștilor cu noile achiziții. Cartea despre care vorbiți va trebui să o reeditez, este din 1975, iar de atunci, cum spuneam, s-au acumulat noi date. Mai ales în melanomul malign. A fost o obsesie la mine, deoarece practica îndelungată

mă-a arătat că e greu să surprinzi momentul cînd se malignizează. Semnele lui sint așa de insidioase, de capricioase, așa încît trebuie să-i cunoști toate spectrele, evoluțiile iar pentru asta îți trebuie o mare experiență. Fără pretenția de a-l rezolva, dar nici citostaticile nu-l rezolvă, deocamdată. Statisticile sint însă incurajatoare, privind durata de prelungire a vieții bolnavului așa că toate ostentivele merită a fi depuse. Să dai unui om încă 5 ani de viață nu e chiar nimic.

— Ce aduce nou congresul la această temă? Sint lucruri deosebite, originale ale cercetării românești?

— Se înregistrează aspecte clinice originale, nu sint de răsunet mare, dar sint. Este și un domeniu în care în lume nu s-a ajuns la lucruri spectaculoase. În precanceroze nu avem, deocamdată, o statistică reală, nu știm care este incidența, ori aceste fapte de observație cu caracter de originalitate, sint extrem de utile, sint foarte valoroase, conduc mai sigur pașii spre o strategie terapeutică mai adecvată.

— Și nu e posibil a se realiza o statistică mai coerentă, obiectivă?

— Cum să nu, printr-un control mai sistematic la grupele de populație expuse la factorii de risc...

— ... Anume?

— Soarele, în special. Sintem o țară cu mult soare, cauză a multora dintre melanoame și cheratoze, care se categorisează pînă nu demult, în senile și solare, or, senile nu mai e corect spus, practica dovedind că se fac la vîrste tot mai tinere la cei cu expunerea îndelungată, fără protecția necesară, la soare. Sint categorii de populație destul de numeroase care lucrează în aer liber și trebuie să știe să se protejeze. Iată, cum o informare și o educație sanitară corespunzătoare i-ar ajuta. Tăranii din Bărăgan, spre exemplu, lucrează pe cîmp, în lunile de caniculă, cu pălării și îmbrăcăminte de culori închise, atrăgînd și mai mult ultravioletele asupra lor.

— O soluție ar fi, să întelegem, în profilaxia bolii, vestimentația?

— Sigur că da. Ar fi extrem de util în acest sens ca toți cei expuși la radiațiile solare cea mai mare parte din timpul lor de muncă să fie determinați să poarte ca haine de protecție, veșmînt și pălării de culori deschise.

— Este un semnal de alarmă, chiar și pentru cei care fac plajă, cu ceasurile, de dragul unui „bronz” cit mai efeniu?

— Poate fi. Riscurile pentru piele se minimizează, din păcate, adesea.

— Este exact ceea ce am dorit cu acest articol, nu să îngrijorăm, dar să supunem reflecției fiecăruia dintre noi riscurile de îmbolnăviri ale organului căruia îi dăm cea mai puțină atenție — pielea. Vă promitem că vom reveni.

CICI IORDACHE-ADAM ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Mari ingineri și democrați consecvenți: N. Profiri și Gh. Nicolau

S-au născut acum o sută de ani, la exact o lună diferență unul de celălalt. Erau buni prieteni și puteau fi văzuți adesea împreună. Nicolae Profiri (19 sept. 1836 — 22 sept. 1967), mai vinjos, îl susținea adesea, petrecînd un braț după umerii săi, pe Gheorghe Nicolau (19 aug. 1826 — 5 dec. 1950), a cărui sănătate era mai subredă. Au colaborat și în studiile de specialitate, atunci cînd preocupările lor s-au întîlnit, efectuînd de pildă cercetări în legătură cu construcția modernă de drumuri asfaltate în România, țînînd seama de factorii de trafic și de climă. Ii una și un statornic crez democrat, de la care nu au abdicat niciodată. Profiri își petrecuse o mare parte din copilărie și adolescență în casa lui Constantin Stere, sub a cărui influență s-a format inițial, Nicolau și-a manifestat în repetate rînduri convingerile antifasciste, în perioada dictaturii antonesciene fiind chiar înlăturat din A.G.I.R. (Asociația generală a inginerilor din România) datorită atitudinii sale politice. Ca profesori în Politehnică au combătut, în anii tulburi ai ascensiunii curentelor de extremă dreaptă, care cuprinseseră o parte dintre studenții, manifestările profesiste și rasiste, luînd deschis apărarea studenților de stînga și a evreilor, care le cădeau victimă (asemenea altor profesori democrați).

Nicolae Profiri s-a născut la Murgeni, județul Vaslui, urmînd Liceul Internat și apoi Liceul Național din Iași (1899—1906), colaborînd asiduu la „Gazeta matematică”. A absolvit apoi, ca șef de promoție, cunoscuta Școala Națională de Poduri și Șosele (1906—1911), printre iluștrii săi profesori-maeștrii numărîndu-se Anghel Saligiu, Elie Radu și Ion Ionescu-Bizet, personalități de seamă ale ingineriei românești. Bursier al Academiei Române, se specializează ulterior în lucrări edilitare la Școala Politehnică din Berlin-Charlottenburg (1912—1913), activînd totodată la șantierul din Germania, Anglia, Franța și Belgia. Întors în țară, Nicolae Profiri este, din 1941 și pînă în 1956, profesor la catedra de drumuri a Institutului Politehnic din București (din 1948 — Institutul de Construcții).

Activitatea sa didactică s-a imbinat de timpuriu cu o intensă muncă inginerescă, inițial (1914) în Serviciul Tehnic al Municipiului București, ulterior în cadrul Ministerului Lucrărilor Publice. Între 1946 și 1951 a fost ministru al comunicațiilor în perioada deosebit de grea a reconstrucției și reorganizării transporturilor după distrugerile suferite în cel de-al doilea război mondial. În 1948 a devenit membru al Academiei și un timp a fost vicepreședinte al ei. A fost, de asemenea, președinte al Asociației Științifice a Inginerilor și Tehnicienilor — A.S.I.T. A contribuit, cu înaltă competență, la elaborarea unei moderne Legi a Drumurilor (1929) și a conlucrat la organizarea Institutului de Mecanică Aplicată (1949).

Principalul său aport a constat în studiul și introducerea metodelor noi de construcție, mai ales în tehnica rutieră din țara noastră. A elaborat procedee de tratamente superficiale ale drumurilor și de realizarea a îmbrăcămintelor rutiere cu materiale și mijloace disponibile în țară; a organizat laboratoare de încercări pentru studiul construcției șoselelor și a amenajat „șosele-laborator”

pentru testarea diferitelor sisteme de drumuri. A adus contribuții și în geotehnică, la îmbunătățirea terenurilor prin electrodrinare și electrosilicatarie, în diferite aspecte teoretice ale utilizării betonului armat în construcții, la calculul sistemelor static nedeterminate, calculul deformațiilor, calculul momentelor de inerție ale secțiunilor plane, degradarea construcțiilor fondate pe argile cu contracții mari. Printre lucrările sale se numără Norme și instrucțiuni pentru lucrări de bituminizare de drumuri (1930), Sisteme moderne de asfaltaj (în colab., 1933), Salvarea șoselelor prin bituminizări (1938). În 1956 a semnat un substanțial studiu introductiv la Bibliografia pe care Bibloteca Academiei i-a consacrat-o lui Anghel Saligiu.

Am avut prilejul de a-l cunoaște pe Nicolae Profiri și am fost impresionat de profilul său de om de mare cultură, iubitor deopotrivă al științelor, literaturii, artelor plastice, muzicii, cu un adevărat cult pentru Newton și Einstein, pentru Anatole France și Richard Wagner (în biblioteca sa figura o ediție de Opere Complete ale lui A. France). Avea o fire bonomă, prietenoasă și un umor spontan, care dobindea o culoare aparte datorită accentului moldovenesc care se păstrase în vorbirea lui. Într-un rînd colaborase la „Viața Românească” cu impresii, notate cu finețe, după o călătorie la Paris. Ce păcat că asemenea oameni nu lasă în urma lor și însemnări despre universul tehnic pe care l-au străbătut!

Gheorghe Nicolau era de obîrșie din comuna Pufestii, județul Vrancea. A absolvit Școala Națională de Poduri și Șosele în același an ca și N. Profiri, în 1911. A fost profesor de mașini cu combustie internă la Școala Politehnică (ulterior — Institutul Politehnic) din București (1924—1930), un timp și subdirector al acestei școli. A fost membru (1948) și secretar general al Academiei R.P.R., pînă la moartea sa. Între 1944 și 1946 i s-a încredințat sarcina de ministru al Asigurărilor Sociale.

A avut o contribuție însemnată la amenajarea și modernizarea unor unități energetice, pe bază de motoare termice produse în țara noastră. A publicat lucrări tehnico-economice privitoare la teoria motoarelor cu ardere internă și la energetică, printre acestea Valoarea teoriei ciclice clasice a motoarelor cu ardere internă (1949). S-a preocupat statornic de modernizarea învățămîntului tehnic de toate gradele, publicînd, încă din 1922, broșura Asupra învățămîntului mecanicii în școlile tehnice medii și licee și de definirea rolului tehnicii și tehnicianului în cadrul civilizației moderne (Epoca inginerului, fără an). Profesor universitar și academician, a înțeles totuși să scrie și lucrări anume destinate cadrelor cu o pregătire elementară, în vederea perfecționării lor, de pildă Evacuarea apelor din mine. Călauză pentru mineri (1951) și Călauză artificierului (1951).

A lăsat în urma sa amintirea unui inginer de larg orizont, dar totodată profund legat de aplicarea practică a teoriei, a unui spirit metodic și meticolos, excelent organizator în industrie, învățămînt și în anii de început ai noii organizări a vieții academice românești.

I. M. ȘTEFAN ■

Reportaj la autogară, înăuntru și afară

Numeroase scrisori sosite la redacție au ridicat probleme legate de starea transportului în comun — atât ale celui urban, cât și al celui dintre localități. Probleme vizind o gamă largă de aspecte — de la infățșirea autogărilor și solicitudinea lucrătorilor de acolo pînă la respectarea graficelor de circulație sau comportamentul șoferilor.

Raidul întreprins de reporterii noștri — aflați pe parcursul unei zile în postură de călători pe trasee din jurul Capitalei și din județele Brăila și Bihor — oferă o sumară radiografie a situației în care se află, la momentul de față, transportul în comun. Situație —

Stropi și milioane

Cursa care merge la Siliștea Snagovului pleacă din autogara Bancasa. Autogara e frumoasă, bine întreținută, cu mobilier nou, cu oameni amabili, cu sală de așteptare curată, foarte luminoasă, în care scaunele tip metrou și plantele ornamentale, leandrii înfloriți dau o impresie într-adevăr plăcută. Cursele de Siliștea trebuie să parcurgă distanța de 34 de kilometri — conform mersului afișat — într-o oră și un minut. Ați citit bine. Precizia, meticulozitatea cu care s-a luat în calcul chiar și accl minut te obligă, parcă o dată mai mult, să iei în serios rigurozitatea acestor oameni. Dar minutul acela nu mai este decât un bastonaș cu cirlișul în sus așezat pe hirtie, cum învățau și poate mai învăț copiii în clasa întâi. Un fapt este mai important decât un bastonaș. Luni, 6 octombrie, cursa de Siliștea care trebuia să pornească din autogară la ora 18.45 a plecat cu patru minute întârziere. Nu era vizibil nici un motiv pentru aceasta. Mare lucru patru minute!, va zice poate cineva. Dar cei care prețuiesc un minut, pe acestea le vor prețui de patru ori mai mult. N-o spunem decât din respect pentru cei a căror meticulozitate este proba respectului dinșilor față de călători. Numai că respectul pentru călători trebuie practicat și pe traseu, începînd în cele din urmă din autogară. Mașina de care vorbeam era curată și răspundea la comenzile lui Ion Nedelea, un băiat amabil. Poate că, din păcate însă, tocmai acest lucru îl împiedică să observe cînd un grup de tineri fumează ca pe stradă în mijlocul autobuzului. Altfel, totul decurge bine pînă la capătul traseului. Călătorul care coboară ultimul îl întreabă pe șofer cit are de mers pe jos pînă la primăria comunei Gruia de care ține Siliștea. Vreo 7-8 kilometri. Pînă la urmă, deși nu l-a mai văzut pe acest călător și deși se grăbește, după cum spune, să ajungă în comuna Periș la 16 kilometri de aici, ca să doarmă acasă, nu-l lasă inima și îl duce pe om pînă la primărie. Refuză orice plată zicînd simplu „Nu pentru cîtiva lei am făcut asta, dar v-am văzut stră-în pe-aici și mi-a părut rău să vă las noaptea în drum“. Mărturisesc, în clipa aceea, mi-a fost chiar drag tînărul de la volan. Eram gata să mă legitimizez ca să aflu cum îl cheamă. Altfel nu i se vedea numele pe niciunde. Dar stabilisem în redacție cu cîteva ore înainte că mă voi prezenta doar în finalul documentării, pentru a nu modifica, pe cit se poate, comportamentul participanților la trafic. La primărie aflu că în comună nu au unde să innoțeze șoferii unor asemenea autobuze și, în genere, nimeni, nemaexistînd nici cameră de oaspeți.

Marti, 7 octombrie. Tovarășa Agafia Parasciv, șefa autogării Bancasa ne spune: „În multe cazuri nu sîntem sprijiniți în comune să găsim gazde pentru șoferi. Deși plătim și încheiem contracte. Asta nu înseamnă că toți colaboratorii se poartă așa. Directorul filaturii de la Băloțești — întreprindere pentru care facem curse în patru sate la toate cele trei schimburi — asigură, chiar fără plată, loc de odihnă, noaptea, pentru șoferii. Au fost cazuri, cînd șoferii au dormit la dînsul acasă.“ Tovarășa inginer Aură Vasile, șef atelier exploatare la Autobaza 3 călători precizează că șoferilor li se permite să doarmă acasă dacă locuiesc la o distanță mai mică de 5 kilometri de capătul de linie unde trebuie să innoțeze pentru cursa de dimineață. Și totuși, după cum

am văzut, se parcurg cu mașina goală și distanțe mult mai mari. Tovarășa Aură Vasile ne mai spune că zilnic se fac, din toate cele șapte autogări bucureștene, 1340 de curse. Numărul șoferilor care rămîn la cap de linie seara reprezintă cam o treime din acest total. La întreprinderea de transporturi auto București, Intertrans, tovarășul inginer Sergiu Niță, directorul coordonator, rugat de noi să-și formuleze părerea despre ce se întîmplă la capetele de linie, spune: „La varianta gazdelor s-a trecut în ideea economisirii de carburant. Numai că și această variantă are inconveniente: curse în plus, control greoi sau deloc asupra șoferului despre care nimeni nu mai știe dacă bea la două noaptea ori dacă nu pleacă a doua zi obosit. Și nu numai acestea. Ar fi preferabil pentru noi să avem numai șoferi din București. De la cap de linie n-ar mai veni acasă noaptea. Așa, chiar dacă are unde dormi acolo, cine mai știe că el fuge cu mașina pînă în satul lui. Aceasta este soluția care să înlăture risipa de motorină: să avem șoferi bucureșteni. Vom realiza acest lucru, dar nu se poate chiar peste noapte. Vom face însă așa.“

Dacă aceasta este o soluție bună, ea trebuie aplicată fără întârzieri. Nu peste noapte, desigur, dar cit mai repede posibil. Fiindcă nu se pierde puțin. Iată ce arată un calcul voit diminuat. După cum ni s-a spus, Bucureștiul trimite la capete de linie seara peste 440 de șoferi. Să considerăm că numai 200 din ei dorm acasă, mergînd cu autobuzul gol doar zece kilometri dus-întors. Autobuzele ni s-a spus că au un consum între 27 și 34 de litri de motorină la suta de kilometri. Luînd în calcul o medie de 30 de litri și numai 300 de zile dintr-un an, se va vedea că, doar pe această cale, se mărește consumul de motorină cu 180 000 de litri anual. Amănunțele pot fi neglijabile; șoferii pot fi agreabili; dar un asemenea preț rămîne inadmisibil. Pentru că, după această mentalitate și după un asemenea calcul, chiar dacă fiecare județ ar firosi la fel, mai puțin de jumătate ca Bucureștiul și tot ar trebui să ne împăcăm cu gîndul aruncării pe giră a mii de tone de motorină. Iertați-ne, ni se pare enorm.

DORIN GHERGHINESCU ■

Mai mult sau mai puțin „amănunte“

E ora 7 și 10 minute dimineața cînd ajung la Autogara Filaret. Caut intrarea (sînt mai multe uși, însă pe ele nu scrie nimic). Urmez un grup de călători și, tot cu ajutorul lor, descopăr casa fie bilete. Imi aleg la repezeală o rută: spre Valea Dragului. Cumpăr bilete dus-întors și mă îndrept spre peroane. Unde parchează autobuzul spre Valea Dragului? Nici un indicator limpede. „De obicei trage aici“, mă liniștește un bărbat cu cămașă galbenă care merge în aceeași direcție. La ora 7 și 25 apare pe partea opusă autobuzul cu numărul 36-B-6253. Pe parbriz, nici o tăbliță. Unii călători își ridică de jos bagajele și traversează. (De unde știu în ce direcție merge? mă întreb). Rămîn pe loc, deoarece bărbatul cu cămașă galbenă nu s-a mișcat.

La 7 și 35 la peronul la care stau apare alt autobuz. Nici acesta nu are tăbliță care ar trebui să indice direcția. Mai uit din nou după cămașă galbenă. De data aceasta bărbatul s-a

să spunem de la bun început — perfectibilă, așa cum ne demonstrează și experiența Întreprinderii Județene de Transport Local Mureș (situată, de altfel, pe primul loc în țară în cadrul întrecerii dintre întreprinderile de acest fel). Este vorba — așa cum puteți desprinde din însemnările cuprinse în paginile de față — de modul în care, spre a-și face în cele mai bune condiții datoria față de cetățeni, întreprinderile de transport caută (sau nu caută) soluții realiste, viabile, dovedesc (sau nu) spirit gospodăresc, depun eforturi spre a înlocui justificările cu fapte care să dovedească inițiativă și care să pună mai presus de orice interesul general.

aplecat să-și ridice bagajele. E clar: e mașina pentru Valea Dragului. Se deschid ușile. „Bună dimineața, nea Tică“, îi aud pe mai mulți călători salutîndu-l pe șofer.

Nu e aglomerație, găsesc un loc pe scaun în apropierea lui nea Tică, bărbat de vreo 40 de ani, blond, simpatic. E aproape 8 fără 20, plecăm. Deci, o întârziere de zece minute. Apare și tăblița pe care scrie „București — Valea Dragului“ (Mai bine mai tîrziu decît niciodată). Arunc o privire în jur. E curat, mașina tocmai a fost spălată. La urcare nu ne-a controlat nimeni biletele. În dreptul I.M.G.B.-ului se aude scîrțitul frinelor. Urcă doi tineri. Cum nici unul nu compostează vreun bilet, trag concluzia că au abonament. Intrăm în comuna Bercești. „Nea Tică, poți să oprești la alimentarea?“ întrebă un grup de tineri. Frinele din nou scîrție, apoi iar pornim. Pe marginea drumului, un panou ne anunță că am intrat în județul Giurgiu. Cîțiva călători coboară. Urcă o bătrînă. Își asază lucrurile lingă un scaun liber și, în timp ce autobuzul se pune în mișcare, scoate o hirtie de 25 de lei, cere bilet. „N-am, zice nea Tică, caută și dumneata la cineva din mașină“. Descumpănita, bătrînica se așază pe locul ei, cîntînd cu privirea un cunoscut. Nu-l găsește... La 8 și 20 intrăm în Vărăști, unde coboară cei mai mulți călători. Urcă doi bărbați. Unul compostează biletul, celălalt (grăbit a uitat biletele acasă). Încearcă la șofer, dar aud același sfat: „Caută și dumneata pe la cineva prin mașină. Dacă nu găsești, trebuie să cobori“. Omul are noroc. Întîlnește un prieten...

Prin fața geamului „trec“ în viteză ultimele case din Vărăști. Cîrînd autobuzul ajunge în ultima comună din traseu, la Valea Dragului. Cobor împreună cu ceilalți călători la „capul liniei“, nu înainte de a mai arunca o privire prin autobuz. Curat la plecare, interiorul lui e presărat acum cu tot felul de hirtii... Și ar mai fi ceva: nimeni nu ne-a întrebat de bilete sau abonamente pînă la destinație.

După cîteva ore, apare în stație autobuzul de întoarcere. Urc, compoztez biletul, caut un loc. Șoferul un bărbat tînăr, nu are ecuson și nimeni nu-l strigă pe nume. E ceva mai autoritar. Face, înainte de plecare, chiar un control al biletelor. Nu le cere tuturor, rămîn printre cei care n-au arătat biletul. În plus, tonul cu care se adresează călătorilor este puțin prea autoritar. „Ai bilet de 6.50? Pînă unde mergi?“ „Pînă la uzină“. „Nu te cred“. „Poate, dar eu acolo cobor“. Drumul de întoarcere decurge în același ritm ca la venire. Numai că, de data aceasta, mai mulți călători urcă decît coboară. Amănuntul îmi dă posibilitatea să constat cit de des sînt folosite compostoarele. Și nu prea sînt. La destinație, în București, după golierea mașinii, constat că nici acum pasagerii nu s-au omorît să păstreze curățenia. Dimpotrivă, pe lingă hirtii, autobuzul e plin și de coji de semințe.

Iată-mă, deci, din nou în Autogara Filaret. Dacă dimineață n-am observat decît lipsa curățeniei, cîteva geamuri sparte, gropi neacoperite, pline cu apă, și difuzoarele amuțite la fiecare peron, acum vîd și alte „mărunțisuri“: insuficiența băncilor pe care poți aștepta mașina, lipsa unui bufet. A funcționat, se pare, unul în sala de așteptare, dar acum e închis și cu rafturile goale; mai descopăr că intrarea în sala de așteptare e anunțată de o săgeată mare, vizibilă, dar (ironie!) ușa e închisă.

La finele documentării am purtat o discuție cu ing. Sorin Pencea — șeful Autobazei 3 călători — și Gabriela Calonfirescu — șefa Autogării Filaret — pe marginea unor din întrebările și nedumeririle provocate de această călătorie. Iată, pe scurt, răspunsurile pe care le-am pri-

mit: „Lipsa tabelor de traseu, care trebuie să fie montate la parbriz înaintea plecării în cursă, sau fixarea locului de plecare a autobuzului pe partea opusă peroanelor sînt, fără nici o discuție, încălcări ale disciplinei de către șoferi. Așa cum ei au obligația, precis formulată, de a controla, la urcarea pasagerilor în mașină, valabilitatea legitimațiilor de călătorie (abonamente și bilete). Și nu înțeleg de ce n-au făcut-o sau au făcut-o doar parțial“. (Gabriela Calonfirescu). (Nu ar fi oare necesar ca șoferii să fie și ei controlați cum și în ce fel își exicla aceste obligații?) „De ce nu au șoferii bilete? De cînd a fost introdus sistemul de autofaxare, sistem foarte modern, s-a luat și măsura ca în fiecare comună să funcționeze cel puțin un punct de desfacere a biletelor. Pasagerii și le pot procura de acolo“ (Sorin Pencea). (De acîrd. Simplu și eficient. Am întîlnit însă cazuri de călători care, grăbiți să nu piardă autobuzul, n-au mai ajuns la respectivul punct de desfacere, rămînînd să călătorească la discreția unui „n-aveți un bilet în plus?“). Asta în timp ce s-ar putea rezolva această problemă apelînd la șofer. Așa cum se procedea ză, spre exemplu, pe mijloacele de transport ale I.T.B.-ului unde se practică același sistem de autofaxare. Acest detaliu asupra căruia nici unul din cei cu care am discutat nu și-a spus un punct de vedere n-ar trebui, credem, neglijat.) „La orele de vîrf, băncile pe care oamenii pot să se așeze să aștepte autobuzul sînt, într-adevăr, insuficiente. Suplimentarea lor ridică problema spațiului. Vom vedea ce se poate face. Vom monta chiar astăzi un indicator din care să rezulte pe unde se intră la casele de bilete. Și, în cîteva zile, punem la punct și panourile de la peroane“. (Sorin Pencea)

În concluzie, ne însușim opinia că rezolvarea „amănunțelor“ care nu prea corespund exigențelor unor condiții de transport civilizate și eficiente reprezintă un subiect de reflecție nu numai pentru lucrătorii autogării, ci și (în egală măsură) pentru călători.

ALEXANDRU ȘERBAN ■

Unde nu e disciplină, nu este nici motorină

Autogara Obor, 6 octombrie a.c., orele 13.30. În sala de așteptare și pe peroane multă lume; în parcaj o duzină de autobuze în nemiscare. Cîra două sute de călători, bărbați și femei, bătrîni și tineri, copii, așteaptă nerăbdători autobuzele care urmează să plece pe cele 11 trasee servite de Coloana a 9-a. Pe forcastra biroului de mișcare un anunț de natură să deruteze: „Din cauza lipsei de carburanți, azi 6.X.1985 nu se circula“...

...A doua zi, pe 7 octombrie, ora 7 dimineața, cînd am plecat în documentare, aceeași situație lipsită de optimism. Se spune totuși că ar pleca o cursă spre Afumați și alta spre Ștefănești de Jos. Cîțiva călători își exprimă nedumerirea. Au și de ce, pentru că, după cite am aflat, vor să ajungă tocmai la Maia Brazi sau la Petricioaia și nu reușesc să afle cînd pleacă mașina. Privesc încrunțați grafiicul-orar, dar acesta nu are nici o valoare, intrucît nu se respectă. Împiegatul, cînd e întrebat, le spune să mai aibă răbdare, să mai aștepte, că... s-o ivi ceva...

De această dată m-am numărat printre cei norocoși, pentru că autobuzul de Ștefănești pleacă sigur la 7.20. Mi-am cumpărat două bilete; de dus și de întors, cum m-a povățuit casieruța, ca să fiu mai sigur de cursa retur de ora 12. Am găsit relativ ușor autobuzul — „articulată“ nr. 37-B-4635 — tras pe undeva, prin fața gării Obor. Punctual, la fix 7.20, după ce, ca să nu măture sau să spele cu apă, stropise din belșug podelele autovehiculului cu o găleată întregă de motorină, șoferul Anghel Gheorghe a demarat. Pînă-n capătul Colentinei a mai oprit de vreo 3 ori, să ia diverși cunoscuți care îi făceau semne cu mina. Din dreptul stației PECO au urcat încă douăzeci, unii cu bilet de călătorie, alții fără, așa încît cursa noastră s-a umplut repede pînă la refuz. Vreo 7-8 călători conștiincioși și-au compostat chiar biletul. În rest, nu se știe cîtă au plătit și cîtă nu, deoarece, cu toată vigilența omului de la volan, nimeni nu i-a întrebat. Bun băiat șoferul; pînă la capătul traseului a mai oprit de trei ori!

Cursa retur Ștefănești — București, de ora 12, n-a mai venit. Am rămas cu biletul plătit în buzunar. Norocul meu că, pe la orele 15, după ce m-am saturat de bătut comina în lung și-n lat, am găsit o mașină de ocazie și m-am întors, nu acasă, ci chiar la autogara Obor. Eram intrigat să descopăr cauzele reale ale dereglării grafiicului orar, motivele care au condus la dezorganizarea transportului deservit în ultimele zile. Și cred că pe unele le-am găsit.

Din discuțiile avute cu împeगतul Ilie Miu, șeful autogării Obor, și cu Mihai Caramihal, șeful coloanei a 9-a, a reieșit că adevăratele cauze rezidă nu atît în lipsa motorinei, cum încearcă să acrediteze unii, cit mai ales în starea tehnică necorespunzătoare a unor autobuze și în indisciplinarea unor șoferi și lucrători din atelierul de reparații. În zilele menționate, din 46. 18 autobuze erau defecte, alte 15 stăteau pe dreapta din lipsa de șoferi și numai 13 erau în stare de funcționare.

— Azi „au căzut“ încă două — spune șeful autogării — și iată că, excluzînd pe cele destinate transportului special (abonați, campanie), ne-au rămas doar 3 autobuze „bune“, cu care nu mai știm cum să acoperim 11 trasee. Asta ne-a dereglat total. Călătorii ne întreabă și noi nu știm ce să răspundem. Cu toate bunele noastre intenții, cu toate eforturile, nu reușim să ne descurcăm.

— Păi, de ce nu spuneți cauzelor pe nume? De ce-i derutați pe oameni cu anunțuri de felul celui afișat chiar acum afară?

— Sînt totuși cauze obiective peste care nu putem trece ușor. Repet, șoferii n-avem citi ne-ar trebui, iar dintr-ăștia care sînt unii-s și indisciplinați; nu-și îngrijesc mașinile cum trebuie, depășesc consumurile de carburanți lubrefianți, uzează prematur cauciucurile. Ba, uneori, cu autotaxarea asta se mai pretează și la ciubuc, noi neavînd posibilitatea să-i controlăm.

— Cauzele acestea sînt totuși de oameni, de modul cum își fac datoria. Cum vedeți dumneavoastră ieșirea din această situație?

— Să se asigure o aprovizionare ritmică cu piesele de schimb — e de părere șeful de coloană Mihai Caramihal. Repartizarea lor de la baza de aprovizionare a întreprinderii să nu se mai facă pe ochi și pe sprincene; reparatul unui autobuz în atelier să nu dureze 3-4 zile, ca acum, pentru te miri ce, pentru o reparație care nu ia mai mult de o oră, două. Apoi să ocupăm toate locurile libere cu șoferi serioși, cu oameni stăpîni pe meserie, profesioniști cinstiți și conștiincioși; să avem o bună aprovizionare cu cauciucuri, cu piesele de schimb noi sau recondate de care avem nevoie. În sfîrșit, o aprovizionare ritmică cu tot ce e necesar. Motorină avem de bine de rău, nu ne putem plînge... chiar azi a intrat în depozit o cisternă cu 3 tone.

Ceea ce lipsește cel mai mult la autogara Obor sînt, orice s-ar spune, ordinea și disciplina, înțelegerea corectă a sarcinilor și datoriei ce revin fiecăruia, începînd de la șeful autogării, de la șeful de coloană și pînă la ultimul șofer. Asta lipsește.

MIHAI STĂNESCU ■

Am întâlnit șoferi punctuali

Spuse dintr-o suflare, lucrurile pot părea — celor mai suspi-
oși — înflorite (dacă nu chiar
scornite) de imaginația unui re-
porter ce și-a lăsat deoparte,
câteva clipe, rigoarea. E vorba
de o întreprindere Județeană de
Transport Local (aceea din Mu-
reș). O întreprindere clasată pe
primul loc în întrecerea de țară
(pentru lunile care au trecut
din anul în curs), situația ei pe
această poziție fiind în deplină
conformitate cu realitatea vizi-
bilă la fața locului — de la bu-
na servire a călătorilor și depă-
șirea constantă a indicatorilor
de plan până la viața de fiecare
zi a întreprinderii (dominată de
o atmosferă de lucru destinată,
de o grijă reală pentru ca fie-
care să-și facă datoria în cele
mai bune condiții, de încercarea
de eliminare a stresului, dar și
de preocuparea constituirii unui
veritabil colectiv, sudat, în care
fiecare să-și afle locul, în funcție
de puterea sa de muncă, de
cunoștințele și priceperea sa).
Desigur, nu acestea sunt aspecte
care să creeze sentimentul că
realitatea pe care ne propu-
nem s-o conturăm în rândurile
de față — ca pe o experiență
vrednică de cunoscut și urmat —
este oarecum înfrumusețată de
cel ce o descrie, ci altele, țin-
dând în principal de așa-zisele
amănunte din care, de fapt, se
compun marile fapte. Și ele
pot fi considerate, la o iute pri-
re, ca normale, deși cu toții
știm foarte bine că nu pretu-
dinem și nici întotdeauna ele nu
se prezintă așa cum am văzut,
vreme de câteva zile, că se în-
templă la Mureș: autobuze care
par abia scoase din fabrică, au-
tobuze atât de curate încât im-
presia că, văzute de undeva, de
sus, seamănă cu niște exemplar
ornduite raioane de jucării, un
dispecerat ce deține, clipă de
clipă, situația exactă a eveni-
mentelor de pe traseu, o prom-
ptitudine deosebită în remedia-
rea deficiențelor tehnice la o
mașină sau alta, punctualitate
(ducind cu gândul la celebrul
erou al lui Jules Verne din
„Ocolul pământului în 80 de zile”
în aducerea și ducerea oame-
nilor muncii de la și înspre
întreprinderi.

Se poate ca mereu suspiciosul
cititor să spună, parcurgând cele
de până aici, că e vorba de sim-
ple afirmații și că se cuvine ca
ele să fie argumentate. Așa este.
Dar, pentru asta e bine de-
nceput cu începutul. Adică tre-
buie privit cu vreo cîțiva ani în-
 urmă, șase la număr, la perioa-
dă cînd la conducerea I.J.T.L.
Mureș a venit inginerul Gheor-
ge Călianu. Bărbat tânăr, cu
dură sportivă (a făcut rugby de
performanță în timpul facultății,
a București și la Cluj), mereu
bine dispus, nelăsînd ca figura
să-i exprime (atunci cînd sinte
față colaboratorii săi) irita-
re, nemulțumire sau dificultatea
le a depăși un impas anume.
Întreprinderea nici nu exista la
acel moment. Abia se constituia
și mulți credeau că această si-
tuație — deloc plăcută pentru
cei ce aveau nevoie să se de-
plaseze repede dintr-o parte în
alta a orașului — va mai dura
eva vreme. A durat mai puțin
decît s-au așteptat optimiștii. Și
nu numai că s-a constituit, dar
a început să și funcționeze, cu
motoarele în plin. În '83, întreprin-
derea este prima din țară
care trece la alimentarea auto-
uzelor și taxiurilor cu metanol
și gaz metan. De-atunci încoace,
n-a abandonat deloc aceas-
te idei care înseamnă atât ecomie
de benzină și motorină,
lă și, implicit, posibilitatea de a
ține un parc de mașini nume-
os. În clipa de față — întregul
parc al I.J.T.L. Mureș merge pe
gaz metan și metanol. Mai mult
— se lucrează la trecerea pe
metanol a motoarelor diesel. Și
e mai încearcă — pe un auto-
uz care a parcurs pînă acum
proape 4 500 de kilometri — un
motor alimentat cu metanol, gaz
metan și motorină (aceasta din
urmă doar în proporție de 15 la
sută). Se gîndește, se cercetează
și se trece degrabă la fapte. Ma-
nile care merg pe gaz metan
sunt economisite anul acesta 630
tone benzină și 2 200 tone moto-
lină, iar cele pe metanol — 165
tone benzină. Să reținem și
faptul că această trecere pe gaz
metan și metanol nu a dus la
imposibilitatea ca autovehiculele
aspectivă să nu mai poată mer-
ce și cu combustibil clasic. Totul
se întreprinde cu inteligență și
prințea de mai bine. Enumera-
rea cifrelor de plan (131 la sută
la venituri brute, 109 la prestări
de către populație, 107 la produc-

ție industrială, 121 la producție
netă, 111 la tone transportate, 2
milioane de lei beneficii la be-
neficii etc.) spun totuși prea pu-
țin despre munca desfășurată
în această întreprindere și des-
pre modul în care ea decurge.
Am fost și noi impresionați —
asemenea tuturor celor care lu-
crează la I.J.T.L. Mureș sau care
trece pe acolo — de stilul său
de muncă energetic al directorului
întreprinderii, de rapiditatea cu
care ia deciziile, de evidentă
prietenie pe care o arată în
permanență întregului personal
al întreprinderii. Am observat —
fie-ne crezută afirmația ce ur-
mează —, ajungînd împreună cu
dinsul la Autobaza 1 călători din
Tirgu Mureș, că oamenii
erau bucuși că-și revăd direc-
torul. L-am observat și am con-
statat aceeași încordare a aten-
ției și aceeași înțelegere a decizi-
ilor ca și în cazul problemelor
de producție. Zice inginerul Că-
lianu: am deplină încredere în
oamenii colectivului nostru. Sint
verificați în timp. Mă simt me-
reu în postura unui regizor care
are de ales, în cadrul lucrului
său cu actorii, între două va-
riante: de a spune — faceți în
genul în care spun eu sau fa-
ceți așa cum fac eu, imitați-mă.
Am ales întotdeauna prima va-
riantă. Nu dau niciodată soluții
după mintea mea, care nu po-
te fi atotcunoscătoare. Spun ce
trebuie făcut, dar fiecare își
pune mintea la contribuție, gă-
sește propria sa soluție care, cel
mai adesea, este superioară ace-
leia la care m-aș fi gîndit eu.
E vorba de competența profesio-
nală a veritabilului meseriaș.
Dincolo de dialogurile purtate
cu directorul, impresionant este
ceea ce se vede cu ochiul liber.
Și se vede, de pildă, un extrem
de bine dotat cabinet de
psihologie rutieră, prin care au
trezut spre examinare toți con-
ducătorii auto ai întreprinderii,
laborator care, în ultima vreme,
a început să se preocupe și de
optimizarea raporturilor inter-
personale și de organizarea grupu-
rilor, studiind integrarea in-
dividului în grup și a grupurilor
în ansamblul colectivului. Se
mai vede apoi, în incinta unei
autobuze fremătînd necontent
de du-te-vino-ul autobuzelor o
oază de liniște: o seră bine în-
grijită care, împreună cu gos-
podăria anexă a întreprinderii,
oferă materia primă pentru
preparatele de la o cantină ce
rivalizează — din punct de ve-
dere al curățeniei, înfățișării
generale și, nu în ultimul rînd,
al calității produselor pregătite
într-o bucătărie „la vedere” —
cu orice mare și pretențios res-
taurant. Se mai vede, în apropie-
rea sediului întreprinderii, un
lac pe care se organizează, du-
pă orele de lucru, concursuri
de pescuit, sub deviza veselă și
afigată pretutindeni atunci cînd
e cazul: „Adio, crapule!”. Și se
mai văd, firește, autobuzele
mergînd pe străzi, oprind liniș-
tite în stații și luîndu-și pasage-
rii la timp — ceea ce, să recu-
noaștem, după cele aflate în in-
cinta întreprinderii, nu mai re-
prezintă deloc o surpriză. Nu-l
poți respecta pe cetățeanul care
se urcă în autobuz — mai spune
Gheorghe Călianu — dacă nu te
respectă înainte de orice pe tine
înșuți, dacă nu ești și tu cel
respectat. Un șofer nervos, tra-
ncasat de o mie de frecături zil-
nice nu-și poate face datoria așa
cum se cuvine, așa cum o cere
firma întreprinderii noastre. Ce
s-a făcut pentru asta? Multe.
Am avut și noi posibilitatea să
vedem cum, într-una din zile,
după program, muncitorii își fă-
ceau aprovizionarea — cămărilor
pentru toamnă chiar în incinta
întreprinderii, unde, prin „grija
conducerii ei, se aduseseră le-
gume în cantități îndestulătoare.
Și ar mai fi ceva de spus, ceva
care poate părea tot o forțare a
realismului înspre zonele unde
acesta își dă mina cu imagina-
rul: într-o dimineață am văzut
un șofer care s-a dus glonț la
ofiterul de serviciu solicitîndu-i
acestui a fiolă. Avuse, cu o
seară înainte, niște musafiri so-
siti pe nepregătite și băuse un
pahar mai mult decît de obicei.
Nu se cunoștea a fi băut, dar
voia să fie sigur. Fiola s-a în-
verzit puțin, iar respectivul a
fost trecut, pentru câteva ore
(neplătite), la curățenie. După
care, în urma altei verificări, a
pornit pe traseu. Așa se explică
— prin această corectitudine pe
care fiecare și-o impune — fapt-
ul că există șoferi care nu se
mai pot despărți de autobuzele
lor care au parcurs deja peste
un milion de kilometri, dar care,
bine întreținute, arată și funcțio-
nează la fel cu acelea mult
mai tinere, ajungînd, cu regu-
laritatea caracteristică autobu-
zilor mureșene, în stații sau, la
orele de vîrf, la porțile întreprin-
derilor, întotdeauna la fix.
Ceea ce, repetăm, nu mai sur-
prinde pe nimeni.

DAN MUCENIC ■

Ascult, ca să nu zic afiu și eu,
ca toată lumea, povești mai pu-
țin vesele cu, pînă mai ieri,
buni tovarăși ai noștri pe care
o anume lipsă de tărie sufletească
sau „slăbiciune de virtu-
te” cum se spunea bine pe tim-
puri, slăbiciuni galopante sau
numai trăpaș aglomerate în
munca lor, i-au dus la greșeli
care, așa cum bine se știe, se
plătesc și trebuie să se plăteas-
că, uneori chiar exemplar.

— Domnule, imi spunea cine-
va, cu sinceră părere de rău, îl
știi pe cutare, a muncit bine, a
ajuns director, a făcut treabă,
însă de la o vreme a luat-o razna,
nimeni nu se mai înțelege cu el,
n-a furat, cum se spune, n-a
băgat în buzunar, e mai sărac
decît la început, însă greșelile au
început să se țină lanț după el,
ba în raporturile cu subalternii,
ba în repartizarea cadrelor, ba
în exploatarea utilajelor, nu mai
înșir eu acum toate isprăvile lui
și a trebuit să-l dea afară din
funcție și să zică mulțumesc că
se oprește povestea aici fiindcă
a capitonat și un Aro de teren
și asta se plătește cu leașa.

— Domnule, aud pe altul, a
muncit, nu se poate spune că
n-a muncit, dar a făcut și prostii
și prostiile se plătesc, asta e și,
împăcat, a trecut la alt subiect.

De mai multă vreme stau și
mă întreb, cum de n-a văzut ni-
meni pînă la constatarea ultimă
cum se aglomerează erorile cite
unui tovarăș al nostru? Sau
dacă a văzut, cum a putut sta
acel cineva, liniștit și împăcat
sufletește, cum, l-a putut răbda
înima să stea și să aștepte,
pînă cînd greșeala devenea de
nereparat? Sint și eu, firește,
peneru întreaga asumare a răs-
punderii de către cel care gre-
șește, și eu spun că greșelile
trebuie plătite, însă faptul că
trăim și muncim într-o societate
socialistă, — unde orice gre-
șală ne afectează, pînă la urmă,
pe toți, — mă îndeamnă să mă
întreb dacă nu se poate vorbi și

de o anume răspundere colectivă?

Cineva, n-are importanță cine,
acum, însă exemplul e notoriu
într-un anume județ, construiește
fără nici o aprobare, fără
titlu de plan, fără finanțare des-
chisă de vre-o bancă sau de
vre-o instituție tutelară, Centra-
lă, Minister, etc., un sediu de
întreprindere și nu un sediu oare-
care, o cămăruță acolo, ci un
edificiu în toată regula, cu două
etaje, mi se pare, de se vedea
isprava de la doi-trei kilometri.
Ajunge cu sediul la acoperiș
și cînd să înceapă tencuiala fa-
țadei, cade anonimă, sau denun-

Opinia unui alegător

Întrebare cinstită

Șel sau sesizarea, anonimă e
luată repede în discuție,
vine controlul, dar ce con-
trol!, de la Centrală, de
la Minister, de la bancă, și se
constată că nu trebuia construit
sediul respectiv, că nu era pre-
văzută, că nu era planificat, că
nu era prins în fila de plan,
etc., etc., E, oare, de crezut că
pînă la sesizarea nimeni de la
bancă (care se pare că a și plă-
tit lucrarea) nimeni de la Cen-
trală, nimeni de la Minister,
nimeni din județ, nimeni din
oraș, n-a văzut ridicarea unei
clădiri cu două etaje care se
vede de la doi kilometri?! Eu
sînt de acord că prostiile se
plătesc și trebuie plătite, dar
de ce să observăm noi prostiile
numai în situația cînt tre-
buie să plătești și de ce să nu le
oprim —, la timp — să se pro-
ducă? Morala asta mie îmi este

străină. Și dacă nu cădea sesi-
zarea? Dar în întreprinderea
cu pricina mai exista alita lum-
me, ca să nu mai zic de contabil,
care vedea clădirea, lucra la ea,
etc., etc., nimeni nu avea voie
să se întreb? Dar e greu de
crezut? Ce morală poate avea
o conducere colectivă care la
răspundere aplică principiul
răspunderii individuale?

Acum totul s-a consumat, o-
mul cu sediul a fost înlocuit,
sanționat, a „plătit”, etc., etc.
Însă el era, zic tovarășii care nu
vedeau deloc că greșește, un
om foarte bun, profesionist vor-
bind, un om de ispravă, un om
cu calități deosebite, nu e păcat
că și un astfel de om, rezultat
al societății noastre, a fost lăsat
să greșescă pentru ca apoi să
nu ne mai putem folosi de cali-
tățile lui la nivelul acestor cali-
tăți? Ne poate nouă fi atât de
indiferentă pierderea unei va-
lori?! Iarăși această morală mie
îmi este străină. Ca să nu mai
vorbesc de faptul, regretabil, că
poate fi, ușor detectată, la unii
tovarăși ai noștri, uneori, o plă-
cere a denunțării răului sau ero-
rii numai atunci cînd îi afectează
personal nu și sub raportul ipo-
stazei lor de cetățeni. Parafra-
zîndu-l pe Caragiale ar trebui
să spunem: „a dracului ano-
nima”, nu s-a scris și nu s-a
trimis decît cînd sediul a fost
gata; la începerea lucrului nu
mai avea, sigur, alita „efect”,
omul era oprit la timp și nu
mai greșea. Asta poate să fie o
explicație, se aștepta, adică, să
se greșescă bine, însă mizeră
explicație și într-un astfel de
caz mi-ar place și ar fi și mor-
ral ca autorul denunțului sau
sesizării care știa că se greșește
și a așteptat ca greșala să ia
proportii, să fie și el măcar
întrebat de ce a așteptat atît ca
statul să păgubească și mai
mult? Ar fi, cred, o întrebare
cinstită.

DINU SĂRARU ■

Imi aduc aminte de o dimi-
neată friguroasă de iarnă. În
spatele gheretei pline cu oa-
meni în așteptarea autobuzelor
se afla un ins cu bicicleta. Pe
ghidon și pe portbagaj, avea
două coșuri cu garoafe Elegance.
Omul vindea cu doi lei
firul, asta în decembrie, pe o
zăpadă cumplită și cu puține
flori în magazinele de profil
ale Capitalei. Cum insul cerea
doi lei pe fir, cînd în toate ma-
gazinele asemenea minuni cos-
tau 6 lei, nu m-am îndurat să
nu cumpăr un buchet.

Și au trecut cîțiva ani și
răsfoind fișele unui dosar penal,
descopăr uimit că omul șterpe-
lela în fiecare săptămîină
cite o mie sau două de garoafe
pe care le vindea florarilor sau
chiar la colțul străzii, la
prieteni, cunoscuți sau le făcea
cadou. Luînd mereu, uneori
cu sacul, alteori cite un buchet
de 100 de fire, el și gașca au
reușit să dea o gaură de o jum-
ătate de milion. Nici eu și
nici alții nu ne-am gîndit ce
poate să stea îndărătul mirosu-
lui unor flori cumpărate în-
timplător. Copleșiți de bucuria
de a le avea, nu ne-am gîndit
că în spatele lor poate fi o
altă poveste decît de dragoste.
Căci nu din asta trăia femeia
de la sala de sortare a serelor
Berceni, Aurica Cocu, o femeie
trecută de 30 de ani, veni-
tă în București dintr-un sat
din Vrancea, era absolventă de
liceu, avea trei copii și o casă
plină de flori. Orice om ar fi
fost tentat să creadă că îndă-
rătul acestei imagini se află o
discretă dar constantă pasiune
pentru flori și plante. Nu era
așa! Aurica lucra ca gestio-
nara la sala de sortare a Întreprin-
derii de sere Berceni. La
ea veneau camionetele încăr-
cate cu flori, ea coordona sor-
tarea garoafelor și tot ea în-
tocmea actele de livrare, re-
cepție și decontare. Culmea e
că această femeie a avut cu-
rajul unui bărbat nesăbuit. La
cîteva săptămîni după angaja-
rea a început să fure garoafe.
Dar nu în stilul îndrăgostiților
sau al adolescenților teribiști,
ci cu sutele și cu miile, rămî-
nînd mereu la gîndul că orice
om serios a furat la viața lui
măcar o floare. Ce a crescut
sub palaria unui asemenea gînd
e greu de crezut. Cert este că
la o vreme, Întreprinderea de
sere Codlea a descoperit o pă-
căleală. În actele sale au apărut
facturi și au fost achitate
sume care se ridicau la un
sfert de milion, fără ca întreprin-
derea să fi primit marfa
aferentă. Drept pentru care I.S.
Codlea s-a plîns organelor de
miliție că „persoane neidentifi-
cate noastră cu 255.405 lei, ace-
stea aparținînd de Întreprinde-
rea de sere Berceni. Mai mult,
I.S. Berceni a efectuat livrări
în contul nostru în valoare de

75.210 lei fără să factureze
marfa, în scopul acoperirii pa-
gubei.” Așa s-a spart afacerea
cu șterpelitul florilor. În pri-
mul moment, cînd a fost invi-
tată să-și numere garoafele din
acte, Întreprinderea de sere
Berceni a sărit ca arsă. Îi lip-
seau peste două milioane, con-
travalvoarea unei jumătăți de
milion de garoafe. Și astfel a
început desirarea și demonta-
rea unui complicat mecanism
de șterpelit flori. El s-a dove-
dit a fi destul de simplu. Au-
rica Roșu, căsătorită Cocu, după
ce-a început ușor, cu buchetul,
a trecut la pachet, la sac, și
mai tirziu, chiar la camion.
Pentru cantitățile mai mari în-
tocmea acte de livrare, le pre-

Dramă acoperită cu flori

da șoferului care le transporta
la cele șapte magazine ale în-
treprinderii. Le preda fără să
intocmească nici un act, pri-
mea banii pe care mai apoi îi
împărțea cu gestionara care, la
rîndul ei, rupea documentele
de expediere a mărfii. Ca
acest ultim gest să poată avea
loc, în toată povestea mai tre-
buie să figureze un contabil. Și
el chiar figura, dar nu figurant,
ci activ, participînd din plin și
cu interes la această lovitură
dată producției de flori a se-
relor din Berceni. În primul
rînd, gestionara trebuia să în-
tocmească un tabel cu toate bo-
nurile de livrare către unită-
țile de desfacere și acel tabel,
împreună cu bonurile, să-l pre-
dea contabilității. N-a făcut
niciodată un tabel. Nici nu știa
de așa ceva. Iar contabila șefă,
Maria Iancu nu era cituși de
puțin interesată în alcătuirea
lui. Prezența acestui tabel ar
fi introdus în circuitul actelor
contabile o referință concretă
la sustragerile de flori. Or, con-
tabila șefă, avea și ea un în-
terese. În fiecare zi lua cite 100
sau chiar 200 de garoafe, ca în
perioadele de iarnă, dominate
de sîrbători, să urce cifra pînă
la nivele amețitoare. Drept
pentru care afacerea florilor a
fost un fapt trecut în trei.
Gestionara, șoferul și conta-
bila. Lor li s-au adăugat pe
rînd alții și alții, ca în pove-
stea cu pisica lipită în pata cu
miere. În primul rînd, Mihai
Tomescu, șeful sectorului sor-
tare, apoi tot felul de gestio-

nari, beneficiarii livrărilor ne-
înregistrate, cei care făceau
vînzările și dădeau banii (după
ce-și luau parțile) spre împăr-
țire. O primă mare lovitură au
dat-o cu un transport de garo-
afe, de fapt o acțiune de
vînzare organizată într-o du-
mnică în piața George Cosbuc.
Au întocmit două acte false
pentru 13.550 de fire de garoafe,
le-au vîndut la preturi de
nimic florarilor particulari și
banii i-au împărțit în funcție
de contribuție. Ulterior, această
mare lovitură s-a dovedit a fi
o glumă. Loviturile cele mari
erau de ordinul zecilor de mii
de fire. Dar pînă a ajunge la
ele trebuiau să scape de un
minus. În gestiune lipseau
26.019 fire de garoafe. Ca să
nu treacă la desfacerea con-
tractului de muncă pentru ges-
tionară, contabilă șefă, cu de la
sine, putere îi face o reducere.
Îi reduce lipsa cu 20.065 de
fire și afacerea continuă. Cocu
face rost de acte de livrare, re-
cepție și decontare, neînregistra-
te, după ce ia florile le rupe
și cînd vede că lipsa e mare în-
cepe să trimită spre facturare
la Întreprinderea de sere Codlea
comenzi de flori pe care aceasta
nu le primise niciodată. Cînd
cei de la Codlea descoperă furtul,
gestionara și contabila șefă încep
să trimită flori întreprinderii pă-
gubite fără să le mai factureze,
în speranța că se va liniști. Nu
s-a liniștit și povestea s-a
spart. Procesul s-a încheiat.
Gestionara a fost condamnată
la 16 ani, contabila șefă la 15.
Pentru niște flori. Dar povestea
nu s-a sfîrșit. Toți actorii ace-
stei istorii florale susțin că fire-
le de garoafă n-au fost numă-
rate bine. Ba la un moment
dat, unii zic că erau mai multe,
că paguba a fost dublă, triplă,
chiar cvadruplă, în vreme ce
personajele o țin pe cealaltă, că
erau mai puține, că multe s-au
ofilit și le-au aruncat, că nu-i
drept să le plătească și pe cele
ofilite, pe care nu le-au putut
vinde nimănu. Cine poate să
mai numere exact mii de flori
care nu mai există? Și cine
s-a gîndit că îndărătul unor
bucete impresionante de garoafe
Elegance se află o poveste
care va duce la clasi-
ca exclamație „și-a stricat
viața”. Pînă se va găsi o soluție
de numărarea florilor dispărute,
rămîn cu un sentiment de cul-
pabilitate. Într-o iarnă am cum-
părat niște garoafe de la un om
care nu le cultivase pe balcon.
Locuia în Drumul Taberei și lu-
cra la Întreprinderea de sere
Berceni. Am cumpărat un bu-
chet de flori fără să-mi dau
seama că în felul acesta îmi
aduc și eu partea mea de con-
tribuție la o dramă care depășește
cu mult importanța unui
gest naiv: să furi o garoafă și
să o faci cadou.

CORNEL NIȘTORESCU ■

Săptămîna luptelor

Peste două zile vor începe la Budapesta campionatele mondiale de lupte: între 19-22 octombrie la libere și între 23-26 octombrie la greco-romane. Tradiția succeselor pe care le avem în acest sport va fi apărată și — sperăm — întregită la aceste mondiale de 6 luptători la libere și 9 la greco-romane. La lupte libere vor participa, într-o ordine a categoriilor, **Ilicu Nicu** (23 de ani, campion european de juniori în 1984), **Preț Dumitru** (18 ani, campion mondial de juniori în acest an), **Popa Nanu Maricel** (22 de ani, vicecampion mondial la speranțe olimpice în 1984), **Tămăduianu Claudiu** (23 de ani, medaliat cu argint la europenele din acest an), **Mișu Gheorghe** (20 de ani, vicecampion mondial la speranțe olimpice în 1985) și **Radu Ciprian** (24 de ani). Este unul din cele mai tinere loturi de luptători pe care le-am prezentat vreodată la o competiție de asemenea nivel. Obiectivul este de a cuceri o medalie și de a obține cit mai multe clasări pînă în locul 6 la fiecare câte-

gorie. Aceasta deoarece, în urma unei recente dispoziții a Federației Internaționale de Lupte, la viitoarele Jocuri Olimpice vor putea fi înscrși numai luptătorii clasafi între primii șase la campionatele mondiale.

Lotul de lupte greco-romane cuprinde aceiași sportivi care au participat la mondialele de anul trecut și la europenele din acest an, unde au obținut cinci, și, respectiv, două medalii. Se înțelege că palmaresul înregistrat la campionatele europene de la Atena din acest an (argint — Ilicu Nicu și bronz — Mihai Cișmaș) a fost sub nivelul pretențiilor și al posibilităților luptătorilor noștri de greco-romane. Drept pentru care „cei nouă” abordează mondialele cu un plus de răspundere și de obligație astfel încît să încheie competiția cel puțin la nivelul campionatelor mondiale de anul trecut, la sfîrșitul cărora România a obținut locul 3 în clasamentul pe națiuni. Dar iată cine sînt reprezentanții noștri la concursul de greco-romane: **Mihai Cișmaș**

(52 kg), **Nicolae Zamfir** (57 kg), **Nicolae Savu** (62 kg), **Ștefan Negrișan** (68 kg), **Ștefan Rusu** (74 kg), **Sorin Herțea** (82 kg), **Ilie Matei** (90 kg), **Vasile Andrei** (100 kg) și **Ștefan Grigoraș** (130 kg). Veteranul lotului este multiplu campion Ștefan Rusu (30 de ani, posesor a 20 de medalii cucerite la europene, mondiale și jocuri olimpice). Speranțe îndreptățite la medalii avem îndeosebi din partea lui Negrișan, Herțea, Matei și Andrei, dar experiența, valoarea și forma sportivă îi plasează în lupta pentru medalii și pe ceilalți componenți ai lotului. Un rol, încă important, în această cursă îl va avea și tragerea la sorti, respectiv — seriile în care vor fi incluși sportivii noștri. Aceasta deoarece o singură înfrîngere în serie blochează șansa la medalie, doar bronzul mai fiind, teoretic, abordabil prin jocul rezultatelor din întîlnirile următoare. Se cere, deci, o evoluție „ceas”, de mare regularitate și numai cu gîndul la victorie.

Precizăm că la structura acestor loturi s-a ajuns în urma unor succese întîlniri de selecție, la care au participat cei mai buni luptători, pe fiecare categorie. Pînă la urmă a decis, la propriu și figurat, lupta dreaptă. Acesta a fost și rostul

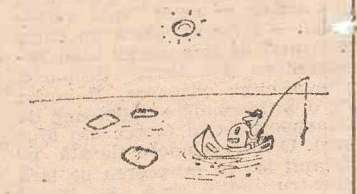
principal al „modelărilor” — întreceri în regim de concurs oficial între candidații la titularizare la fiecare categorie. Eliminarea subiectivității din munca de selecție, condițiile de pregătire centralizată create (la Bușteni pentru libere și Poiana Brașov pentru greco-romane), experiența corpului de tehnicieni solicitați să asigure pregătirea sportivilor din loturile largite sînt cîteva din premisele optimiste ale acestei participări la mondialele de lupte; restul se va rezolva, cum se spune, numai vîzînd și făcînd...

La această nouă ediție a campionatului mondial, sportivii noștri vor lupta așadar nu numai cu cei mai buni „colegi de categorie” din lume, ci și cu frumoasa tradiție pe care o avem în acest sport și pe care au obligația s-o îmbogățească, chiar dacă aria celor cu pretenții s-a lărgit foarte mult, apărînd tot mai mulți luptători valoroși din țări care nu conțau în lupta pentru medalii pînă în urmă cu cîteva ani. Un plus de dificultate care trebuie să genereze un plus de ambiție. Așteptînd cu încredere evoluțiile luptătorilor noștri, le urăm mult succes.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

racul

- Capul prostului face umbră pe dinăuntru.
- Albina umblă din floare în floare, iar trîntorul sfîrșește lăra a ști ce-i primăvara.
- Cu cit înfrîngerea e mai grea, cu atît victoria atîrnă mai greu în balanță.

- Unii oameni se ascund după degetul cu care îi arată pe alții.
- Aripile de imprumut nu te înalță.

N. PETRESCU-REDI ■

PAVEL CONSTANTIN ■

Din nou Kasparov!

Dacă meciul pentru titlul mondial dintre Maia Ciburdanidze și Elena Ahmilovskaia se desfășoară într-un anonimat clar, disputa dintre Garri Kasparov și Anatoli Karpov a cunoscut toate favorurile publicității și atenției mondiale a specialiștilor. Din păcate, nici de această dată F.I.D.E. nu a reușit să aducă modificări, șahul feminin rămînd doar o simplă „prezență exotică” în minunata atmosferă a „stăpînitor de drept” al eșichierului: şahistii. Și, într-adevăr, meciul celor doi geniali mari maștrii sovietici a cucerit prin calitatea foarte ridicată a jocului și prin intensitatea dramatică a evoluției scorului.

Garri Kasparov intuia înaintea punctului final al „episodului Londra”, încheiat cu avantaj de o victorie în favoarea sa, că finalul va avea altă factură: „pentru moment este un război rece, dar apoi s-ar putea să devină un război deschis”. Anatoli Karpov a pornit la luptă plin de încredere în șansele sale de-a recuceri titlul deținut timp de un deceniu declarînd că „altfel nu aș fi venit” la Londra. Dar tînărul campion al lumii a fost superior. Tot timpul Kasparov a avut inițiativa pe care a fructificat-o într-un avantaj decisiv de trei puncte după minunata sa victorie din partida a 16-a. Părea că soarta

meciului este decisă. Dar Karpov a luptat magistrat sancționînd greșelile mai tînărului său adversar. Și incredibilul devine realitate: egalitatea s-a restabilit! Motivația a fost îndelung căutată și, din nou, substratul psihologic al meciului a fost accentuat de către cronicarii sportivi. Se pare că într-adevăr rivalitatea sportivă a depășit eșichierul, dar „aceste probleme reflectă temperamentele noastre diferite, ceea ce este cu totul normal” — avea să recunoască G. Kasparov, în timp ce A. Karpov constata cu mult singe rece că „animozitățile nu sînt importante”. Totuși relațiile dintre cei doi adversari au rămas „diplomatice” pînă la încheierea meciului.

Aplauzele pentru Karpov au răsunat trei zile consecutiv cum niciodată Kasparov nu a avut bucuria să le primească în întreaga perioadă a duelului de la Leningrad. „Avantajul terenului” a fost clar pentru Karpov, Kasparov ar fi putut, de fiecare dată, în partidele pierdute (17, 18, 19) să urmeze altă cale de joc, putea remiza sau câștiga, dar încapăținarea cu care își dorea victoria la scor l-a adus în situația rememorării deziluziei lui Karpov din primăvara anului 1985, cînd, la scorul de 5:0, nu a mai câștigat nici o partidă. Kasparov a suportat cu mare greutate noua situație de egalitate. S-a izolat în camera sa departe de prieteni, de apelurile telefonice. De unde se angajase în efectuarea unui mare turneu european de simultane, pe loc totul fusese revocat de secundanții săi. Kasparov a recunoscut de bunăvoie că merita cele trei înfrîngeri pentru a fi pedepsit „pentru prea marea sa încredere după victoria din partida a 16-a”.

În „statul major” al lui Kas-

parov, format din I. Dorfman, A. Nikitin, G. Timoschenko și E. Vladimirov, s-a tras semnalul de alarmă. Cu toții au apreciat că „Garri a riscat prea mult”. Echilibrul psihologic al campionului s-a restabilit în ciuda faptului că el a fost pus și în situația unei „anchete” privind activitatea secundanților săi. Cineva lansase zvonul că E. Vladimirov „livra informații” în mod secret pentru Karpov, Kasparov a dezmințit zvonurile și „statul său major” a rămas „neschimbă” pînă la sfîrșitul meciului. Partida a 22-a a fost de un înalt nivel tehnic și scorul final a schimbat egalitatea în avantaj Kasparov. Ciștigînd din nou, campionul și-a adus adversarul în situația dramatică de-a finaliza prin două victorii, fapt nerealizat. Remiza a fost consemnată la capătul unei partide în care campionul a avut inițiativa. Karpov a făcut totul pentru victorie declarînd apoi: „eram avid de victorie, dar am ratat-o, nu-mi rămîne decît să încerc victoria în ultima partidă și să fac meci nul”. Kasparov își păstrase titlul și era „mai fericit ca oricînd” pentru că „mi-am atins obiectivul” completînd explicațiile sale: „m-am așteptat și știam că această zi va fi aceea a unei mari bucurii. Karpov a fost primul care m-a felicitat. Meciul a fost dur, epuizant și pasionant, a rămas o partidă de disputat și eu nu mă gîndesc că aș putea s-o pierd, ceea ce înseamnă că victoria mea va fi totală”. Partida a 24-a s-a întreprins în poziție egală, egalitatea fiind consemnată fără a se mai relua jocul. Meciul s-a încheiat cu scorul 12,5:11,5 în favoarea campionului mondial Garri Kasparov care-și va repune titlul în joc în 1988.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Inamicii sportivității

La sfîrșitul sezonului trecut, un reprezentant al Federației Române de Fotbal a informat plenara C.N.E.F.S. că numărul jucătorilor din diviziile A, B și C suspendați pentru diverse motive în anul competițional trecut s-a ridicat la 3621, adică mai mult de jumătate din numărul total al fotbalistilor legitimați!

Abia a început noul sezon și comisia de disciplină a forului de specialitate lucrează „cu motoarele în plin”, judecă, avertizează, amendează, suspendă. În primele trei etape ale diviziei A, arbitrii au fost nevoiți să apeleze de 62 de ori la cartonașul galben și de 4 ori, la cel roșu, în urma cărora s-au dictat sancțiuni însumînd 26 de etape suspendate! În divizia B, după un meci disputat la Roși-ori, arbitrii au stat baricadați în cabină timp de o oră, iar la Făgăraș scandalul care a marcat finalul unui meci l-a avut printre „eroi” pînă și pe medicul echipei locale! La Chișinău, un jucător de la Voinea Constanța l-a lovit pe arbitru cu capul în gură! La arena MECON din București, un individ a încercat să întimideze jucătorii echipei adverse intrînd pe teren cu un ciine lup. Și ca să fim optimiști privind viitorul sportivității, la un meci între cadeti la Hunedoara, s-au înregistrat un atac extrem de violent cu ambele picioare, o lovire fără balon și o piatră aruncată asupra arbitrilor de centru! Deci, să recapitulăm: arbitrii asediați, loviți cu pietre sau cu capul în gură, medic care moștează în loc să tîmăduiască, atacuri volente și un lup pe teren!

Să ne întoarcem la fotbalul nostru cel de toate zilele. Pentru faptul că mai sînt oameni care au înțeles greșit cum pot fi de folos sportului de performanță, care compromit ideea de moralitate în fotbal, cei mai păgubiți sînt spectatorii. Adică accia care, după o săptămînă de muncă, ori nu pot să-și vadă echipa jucînd fiindcă acestea i s-a luat temporar dreptul de a evolua pe teren propriu, ori după ce sacrifică timp și bani asistă la scene penibile care, dacă s-ar petrece pe stradă, ar intra în flagrantă contradicție cu etica cetățenească, iar unele fapte ar fi cuprinse chiar în aria Codului penal.

Federația noastră de fotbal are de puțin timp un nou președinte, un om care în perioada primului său mandat în această funcție a contribuit considerabil la asanarea atmosferei din fotbalul românesc. Nu în ultimul rând, atunci, echipa națională s-a calificat la Mondialul mexican.

Interviurile pe care le-a acordat revistei noastre și suplimentului „Fotbal” ne-au edificat într-o măsură asupra celor ce-l preocupă pe reinvestitul președinte al F.R.F. Stim că este un om de fotbal avizat, plin de intenții bune. În numele celor care cred în cinste și corectitudine, îl solicităm să-și convingă colaboratorii că trebuie luate măsuri hotărîte pentru a împiedica poluarea crescîndă a „actului sportiv” de pe stadioanele noastre de A și mai ales de B și C, că prin campionatele județene...

CRISTIAN ȚOPESCU ■

O călătorie, toamna, cu mașina are farmecul ei. La munte sau la șes, natura oferă cu dărnicie, ca în nici un alt anotimp, priveliști pline de nuanțe și culori ce încîntă, deopotrivă, ochiul și sufletul. Soarele și-a pierdut dogoarea de astă-vară, dar caută, măcar în jurul orolor amiezii, să ne compenseze cu căldura mîngietoare a razelor lui. Imaginile ce se succed prin fata parbrizului, dînd senzația unui film la televizor, sînt mai blînde și mai pasnice, cînd vremea e frumoasă, dar devin mai aspre și mai reci pe măsură ce apar rezuzitele decorului autumnal: umezeala, frigul, ceața, vîntul...

Și totuși e plăcut toamna cu automobilul. Dacă înțelegem să ne conformăm capriciilor ei. Că și toamna are capricii destule, insidioase putem spune, întinzînd capcane pe cit de perfide, pe atît de neașteptate. Într-o curbă, bușnoară, prin care în sezonul estival atî trecut de cîteva ori, fără probleme, iată că acum, v-ati omenit cu mașina într-o polcă pe furate. V-au trecut nădușelele pînă v-ati redresat din acest dans, deloc dorit și deloc plăcut. Dar care dans vi s-a datorat în exclusivitate. Pentru că anvelopele, uzate mai demult, n-au răbdat la înfînt aminările dv. de a renunța la serviciile lor și abia au așteptat primul prilej oferit de curba ușor umezită din cauza brumei ca să vă facă să le simțiți prezența.

Să știți că și anul acesta, ca de altfel de cînd lumea, toamna zilele se scurtează la fiecare 24 de ore, iar noaptea își măreste durata. Nu ne-am fi pretat să oferim o informație pe care o cunoșc pînă și copiii de grădiniță, dacă unii automobilisti, prin conduita lor la volan și, înainte de toate, prin apăsarea cu nesăbuintă pe accelerație, nu ar da impresia că ignoră prezența întinericului. Care întineric, pe parcursul conducerii unei mașini, înseamnă încadrarea șoselei între doi pereți adeseori de nepătruns cu privirea, dar din spatele cărora, exact cînd vă așteptați mai puțin, se poate ivi, inopinat, un pieton, un biciclist, o căruță. Și dacă tocmai atunci vederea dv. este afectată, ca să nu spunem anihilată, multumită unui partener care a lînut să vă „onoreze” cu jetul orbitor al luminii farurilor sale, trebuie să vă declarați deosebit de multumit că atî scăpat teafăr, doar cu emoțiile de rigoare, dintr-un asemenea moment critic.

Zilele trecute, pe cînd amurgul se lăsa treptat, învăluind orasul în manta lui semiobscură, o fetiță a traversat strada în fugă. O trimisese mămica să cumpere piine. Fetita a zbughit-o din spatele unui camion oprît lină trotuar, pe cînd din sens opus se apropia un turism. Șoferul mașinii nu s-a așteptat la o asemenea apariție, cu toate că o putea presu-

pune — din spatele unui camion te poți aștepta oricînd să apară inopinat un copil imprudent. Pilotul nici nu a frînat suficient de puternic pentru a opri automobilul, desi distanța era suficientă. Nu vom ocupa nici de examinarea vinovăției conducătorului auto pe plan juridic. Retinem culpa sa morală, datorită ignorării împrejurărilor specifice sfîrșitului unei zile de toamnă în care circula, respectiv vizibilită-

Cronica șoselei

Circulația toamna

tatea precară la o oră cînd vara este încă luminată din betșug, și neluării în seamă a pericolului pe care-l constituia prezența autocamionului staționat.

Toamna înseamnă ploaie, iar pentru automobilisti risc sporit de derapare. După ce s-a lăsat seara, pe ploaie, autovehiculele trebuie conduse cu maximă precauție, de parcă ar merge pe ouă. După cum se spune: noaptea plus ploaie, înseamnă — în comparație cu vremea frumoasă — de zece ori mai mari

pericole de accidente. Un dicton realist, care s-a născut din durerile a nenumărate și grave accidente, comise de cei care, aflați la volan, s-au încrezut peste măsură în puterea exclusivă a farurilor și a ștergătoarelor de parbriz de a-i feri de primejdiile insidioase ale întinericului, ploii și asfaltului umed.

În lunile de toamnă, omul prevăzător își ia umbrela ori de cîte ori pleacă de acasă. Pentru orice eventualitate. Iar automobilistul precaut, chiar dacă timpul este însoțit, pornește la drum pregătit să înfrunte condițiile vitrege ale ploii, cetii sau vîntului, ce apar în acest anotimp de la un kilometru la altul.

Aprovizionările pentru iarnă ocupă, în aceste zile, un loc important în ansamblul preocupărilor curente. Și odată cu ele, nouă, celor de la oras, ne devin parcă mai apropiați părintii, socrii, frații și cumnații... de la țară. Deplasările la sate oferă și prilejul unei revederi cu locurile natale și cu cei dragi. Numai să nu se facă totul sub imperiul grabei. De genul: „Maricico! Plecăm după-amiază, ajungem seara, stăm puțin de vorbă cu ai tăi, dormim cîteva ore, încercăm să dimineata sîntem din nou la treabă. Un asemenea periplus are, din start, toate șansele să esueze pe patul spitalului. Dacă nu și mai rău, cum au de-

monstrat, nu de puține ori, realitățile rutiere ale toamnei.

Mai ales că toamna înseamnă și struguri, și must și vin. Nelimepziți pe deplin, dar plăcut la băut. Pentru că e nou și are temperament. Este viclean și tentant. Dispune de la prima înghitură și ametește pe nesimțite, după două-trei pahare. Nu e ușor, ce-i drept, cînd cei din jurul tău savurează ademenitoare licoare, tu, după ce că i-ai adus și li vei duce acasă cu mașina, esti nevoit să te limitezi la apa minerală sau sifonul ce ti-au fost cedate ca să nu înghiți în sec. Altfel, însă, nu se poate. Nu există automobilist care să nu fi gresit vreodată. La o depășire, la acordarea priorității și așa mai departe. Dar nimeni nu a băut din greșeală. Nu puține vieți și nu puține destine, în plină ascensiune, s-au curmat brusc și definitiv, numai din cauză că cel de la volan nu a avut tăria să reziste tentației. Fără să ajungă neapărat pînă la beție. „Un spirit, două, că n-o fi foc”. Și a fost Pierol, nu alta. Mistuînd totul în cîteva secunde. Căci nimeni și nimic nu poate ajuta cînd alcoolul se răzbuună pe conducătorii auto.

Și totuși, toamna merită să o iubim. Pentru că este bună și darnică. Ea intruchinează în mod fericit împlinirea năzuințelor și gîndurile noastre spre mai bine și mai frumos.

VICTOR BEDA ■

Cupele europene la fotbal

Urmează turul II: Mult succes!

90 de minute de foc

Calificată prin victoria cu 2-0, pe teren propriu, în fața lui F.C. Lens (în tur pierduse cu 1-0), după un meci desfășurat pe muchie de cuțit (oaspeții au ratat câteva ocazii clare, trimițând balonul de două ori în bară!), Dundee United, aflată mai mereu în plasa celor trei mari echipe scoțiene, Celtic Glasgow, Glasgow Rangers și F.C. Aberdeen, pare să-și fi luat în acest an în ceea ce privește campionatul intern, câteva importante măsuri de precauție. Astfel, după primele 10 etape, se află pe primul loc, fără nici o înfringere, dar iată că a venit meciul cu F.C. Aberdeen, în fața căreia mașina de fotbal de la Dundee United a cedat, pierzând totodată și locul întâi în clasament. Să fie acesta un semn bun pentru universitarii craioveni?! Vom vedea. Să notăm, până la întâlnirea de miercuri cu Dundee United a jucat, ca și Universitatea Craiova, o finală a Cupei U.E.F.A. (în ediția 1967/1968), dar a jucat în plus și o semifinală în C.C.E. (ediția 1983, 1984). Să mai notăm că trei din jucătorii săi, Malpas, Narey și Bannon, au făcut parte din echipa națională care a remizat cu Bulgaria, la Glasgow, acestora a adăugându-li-se alți doi internaționali de marcă, Sturrock și Hegarty. Ceilalți jucători pe care antrenorul Jim McLean îi mai trimite de obicei în teren sînt McAlpine, Holt, Milne, Taylor, Coyne și Redford. Acasă sau în deplasare, Dundee United joacă un foarte elastic 4-3-3, fapt ce vrea să ilustreze un anumit echilibru al compartimentelor. „Ca așezare în teren, dar și ca stil, avea să ne declare, prin telefon, antrenorul secund al

craiovenilor, Nicolae Zamfir, viitoarea noastră adversară ne convine. Ne convine pentru că fotbalul scoțian are câteva părți comune cu fotbalul latin, mă refer la personalitatea pe care jucătorii țin să și-o manifeste cât mai din plin cu putință. Dar, totodată, un lucru care nu ne prea convine, scoțienii au și ceva din travaliul imens al jucătorului britanic, fotbalist care aleargă 90 de minute din 90 de minute. Va trebui, zic eu, să jucăm toate cele trei momente ale meciului cu același aplomb, fie că ne apărăm, fie că manevrăm la mijloc, fie că atacăm. Dar, credem noi, cel mai important lucru este să nu pierdem mingea la presingul lor efectuat în treimea noastră-tră. Din secvențele văzute la televizor și din aprecierile specialiștilor, citite în presa străină, Dundee United se arată a fi extrem de periculoasă imediat după esuarea unui atac prelungit, adică exact atunci declanșează un presing necrutător. E și firesc, după destrămarea unui atac prelungit, apărătorii intră, preț de câteva secunde, într-o mică relaxare, ori scoțienii tocmai atunci atacă cu toate forțele. Dejucind cu sine reese acest presupus moment psihologic, am putea avea câștig de cauză prin lansarea unor contra-atacuri fulgerătoare, pe spații mari, așa cum de obicei le are la dispoziție echipa aflată în deplasare. Dealtfel, până la meciul de miercuri, care se anunță a fi o partidă extrem de dificilă pentru ambele echipe, noi considerăm că întâlnirea din campionat cu Universitatea Cluj-Napoca, la mijlocul acestei săptămâni, va fi o verificare utilă pentru cele 90 de minute de foc de pe stadionul „Tannadice Park” din Dundee. Ceea ce vă mai pot spune acum, despre noi, este că echi-

pa ara un moral bun și că sperăm cu toții într-o cit mai bună comportare a tinărului Racolțea.

VICTOR NIȚĂ

Bătălie între prestigii

Echipa care a cucerit de 19 ori titlul de campionă a Belgiei, a pierdut în ultimele două ediții de campionat câteva nume sonore. Acum doi ani l-a pierdut pe Alexandre Czer-niatynski, iar în această vară pe iugoslavul Luca Peruzovic, pe nordicii Morten Olsen și Frank Arnesen, ca și pe autohtonul Erwin Vanderbergh. Motivele țin mai mult de calculele financiare ale clubului, decit de randamentul sportiv al celor de mai sus. În acest context, s-ar părea că Anderlecht este o echipă sub nivelul ultimilor doi ani. Dacă mai adăugăm și handicapul psihic în fața campioanei noastre, am ajunge la concluzia că sortii ne-au tras cu ochiul. Dar o asemenea judecată relaxantă ar fi mai mult decit păgubitoare. În primul rînd, una din lezile fotbalului postulează că nici un calcul al hirtiei nu influențează nici cu doi bani rezultatul final. Apoi încă nu știm foarte bine cît de abili sînt Kabongo și Krncevici, două noi achiziții pentru linia de atac. Steaua are de apărut un strălucitor succes și prestigiul câștigat. Dar și Royal Sporting Club Anderlecht are de apărut un prestigiu, plus o datorie în fața propriilor spectatori, neonorată în semifinalele trecutei ediții a Cupei Campionilor Europeni. Nu-i de neglijat nici faptul că „marea greseală a lui Bearzot” (Scifo, înainte de a deveni cetățean

belgian, a fost prezentat lui signor Enzo, în ideea de a-l folosi pentru squadra azzura, dar acesta a concluzionat categoric — nu mă interesează, n-are valoare), a atins o învidiată și productivă maturitate în joc. Iar Constant Vanden Stock, președintele clubului belgian, după drama de pe Heysel, spunea jucătorilor și suporterilor că le revine datoria să lupte pentru a demonstra „că fotbalul rămîne unul din cele mai frumoase jocuri de pe Planetă. De la istoria sa, pînă la grandooarea sa, Anderlecht și suporterii săi au datoriat de a lupta pentru ca fotbalul nostru să conserve o formă, un prestigiu, o morală”. Belgienii se cred și sint o echipă cu nume. Numai un avantaj psihologic nu ajunge pentru a-i socoti deja eliminați, cu atît mai mult cu cît nici Steaua nu va evolua în formulă completă. Un fapt de natură să ne întretină optimismul ține de alura jocului practicat de Steaua în ultima vreme. În ciuda unor absente, aceeași viteză, aceeași verticalitate a acțiunilor, într-un stil de mare acuratețe. De notat faptul că Cireasă și Ivan s-au integrat deja în jocul echipei, amîndoi fiind deja două cistiguri incontestabile. Din discuțiile purtate cu citiva jucători ai Campioanei Europenei am sesizat și lipsa de trac, dar și seriozitatea și răspunderea cu care sint pregătite cele două manse cu campioana Belgiei. Cel mai greu meci va fi la Bruxelles, căci pe Ghencea, în formulă completă, Steaua nu stie să interpreteze decit partitura victoriei.

CORNEL NISTORESCU

Optimism în Regie

Numele adversarei Sportului studentesc în turul doi al Cupei UEFA este K.A.A. Gant („La Gantoise semnificînd, într-o traducere liberă, „cea din Gant”). La Gantoise se află și ea la a patra participare consecutivă, în Cupa UEFA și — tot la fel ca și studenții noștri — pentru prima

dată în turul doi, în celelalte trei ediții fiind eliminată după primul tur de F.C. Haarlem, F. C. Lens (eliminată acum de Dundee United) și, respectiv Celtic Glasgow. Se înțelege deci că, aîdoma reprezentanței noastre, și echipa belgiana simte aerul mării performanțe, succesul ei din primul tur (chiar dacă în dauna unei modeste echipe din Luxembourg, Jeunesse d'Esch) dîndu-i aripi și dreptul să viseze la mai departe! Cit de serios gînesc adversarii noștri la acest pas unic în istoria clubului lor: o dovedește faptul că reprezentanții echipei belgiene n-au pregetat să și vină, cu un avion particular, să vadă meciul Sportului studentesc cu Corvintul, disputat la numai două zile după tragerea la sortii: pentru o mare performanță, nici-un timp nu-i de pierdut.

La o primă și, deci, intrucîtva neconcludentă vedere, din lotul echipei belgiene sint de reținut citeva nume: De Wolf (fundas, internațional A, 28 ani), Ruzic (mijlocas, internațional iugoslav, 31 ani), Schapendonck (atacant, internațional olandez, 31 ani); apoi, portarul Laurysen (32 ani, internațional olimpic), fundasii Criel (27 ani, internațional olimpic), De Kneef (21 ani, internațional la tineret), și Cordiez (32 ani, internațional olimpic), precum și tinărul mijlocas Jacobs (21 ani, internațional la juniori). Cel puțin pînă la întoarcerea antrenorilor Sportului studentesc din Belgia (unde vor urmări mine un meci din campionat al echipei ganteze), desigur că aceste nume nu ne pot spune, deocamdată, nimic despre valoarea și forța de joc a belgienilor. Indiferent, însă, ce opinii ne vom putea face (dacă nu ne vom fi făcut deja...) despre șansele Sportului studentesc de a merge în turul trei, rămîne valabil un singur adevăr, pe care-l reamintim mîi ales pentru băieții din Regie, chiar riscînd să-i plictisim: calificarea se decide numai după două meciuri, nîcdecum înaintea disputării lor. Este o invitație la realism și luciditate.

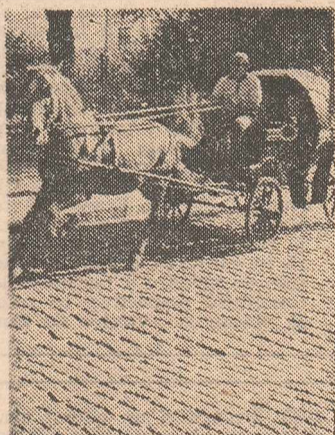
OCTAVIAN ȘTIREANU

Oraș cu trăsura la scară

Iulian Ocroteală a venit la întreprinderea Județeană de Transport Local Dolj-Craiova, ca director, în urmă cu aproape doi ani. Inginer mecanic, vilcean, deprins cu acel soi plăcut de mindrie oltenescă s-a gîndit că la cei treizeci și cinci de ani ai săi e rostul să facă ceva, firesc, un firesc alt de firesc încît să fie deosebit. Mai întii, împreună cu ceilalți oameni din conducere (media de vîrstă este de 44 de ani) au revăzut parcul, auto. Cinci autobuze vechi au fost transformate în „gondole”, adică li s-a tăiat acoperișul și-au început să umble, spre deliciul craiovenilor, înfruntînd zilele toride ale Băniei. S-au organizat apoi trei autobuze din care una de marfă, și acum, Craiova are 29 de linii de autobuze între Craiovia și nouă, Brazda lui Novac, Rovine, Valea Roșie, 1 Mai, Romanesti, I.T.M.A., Electroputere, I.U.G., Fabrica de avioane, Ișalnița. S-au înființat 7 linii maxi-taxi, 20 de Dacia-taxi, 10 autofurgonete, 1 autocar superdotat, 36 basculante pentru marfă. De 1 iunie 1985, prin Craiova au apărut niște minicare ca la mare. S-au îmbulzit călătorii la ele, mulți nu mai mergeau decît cu acestea, le așteptau, s-au pozat în fața lor, neascunzîndu-și o oarecare mindrie.

Craiova s-a lăit, Craiova s-a înălțat, Craiova a devenit un oraș curat și bucuros de mirarea musafirilor săi. Craiova lui 1986 își pregătește însă pămîntul pentru noul și elegantul tramvai. Sint deja vreo 30 vehicule care așteaptă să o străbată de-a curmezișul. Și poate că iar își vor pregăti amatorii aparatele de fotografiat și iar își vor face poze lingă ce va fi. Pînă atunci, directorul Iulian Ocroteală are griji de iarnă; așteaptă de la Brașov un buldozer și de la Iași un autogreder ca să lupte cu zăpada; pentru oamenii orașului său are pregătit un „comandă”, 40 de autobuze noi care, ca o coloană specială, ar putea interveni oricînd pentru a duce și aduce muncitori la Combinatul Chimic și la C.E.T. Ișalnița.

În maldărul ăsta de metal și motorină pe care îl presupune o autobază, un director de întreprindere ar fi putut

sta liniștit în scaunul său, ca un bibliotecar meticulos, cu minceuțe de protecție, pierdut în praful cărților zărite anevoice printre niște ochelari împietriți. Mare lucru liniștea unui rost! Într-o zi, prin primăvară, Iulian Ocroteală s-a dus la primărie. A intrat în biroul primarului Constantin Lungu, s-a așezat pe scaun, greu trebuie să fi fost pentru firea lui, și și-a așteptat rîndul. Apoi a zis: „tovarășe prim, aș vrea să fac o trăsura și să-i dau drumul prin Craiova”. Primarul l-a privit aspru, așa-i este și chipul, și ochii l-au descoperit, și-a început să ridică, să ridică tare, olteneste, adică, să ridică simplu și i-a zis: „e trăsniță chestia asta dar dă-i drumul. Vezi ce-ți trebuie și vino la mine”. A ieșit iute din birou, avea deja în cap cai, picioarele i s-au făcut roți și s-a pus pe treabă. El a fost

gîndul, acum trebuia să-și suflice minceile, să-și scuipe în palme, țărănește, și, împreună cu oamenii săi, să strige din fundul pieptului „hei, rup!”.

Au găsit o trăsura veche printre-o curte din strada Păltiniș, la Aurel Coconu, un bătrîn plin de povești. Omul o ținea coteț la găini. A dat-o fără grijă, dar, dacă tot era a lui, a zis așa, într-o doară, v-o dau da să-mi facți o căruță... La I.J.T.L. oamenii, oameni tineri n-au prea văzut o trăsura pe viu, nimeni n-a făcut o trăsura. Mulți au văzut-o în filme sau la T.V. O priveau ca pe urs. Apoi s-au apucat de treabă. Au des-făcut-o, au măsurat-o, și-au inchipuit cam cum ar fi să fie, au început să o crotască. Așa a apărut în Craiova, la autobaza 2, primul atelier de făcut trăsuri. „Botezul” ei a fost deosebit. Se numește: Ionel Lascu, tapiter Ion Goiceanu, Alexandru Ciolponea, Costel Roșoga, faruri (nu sintem tînichigii, încercăm), Mihai Jilavu, „sufletul” adică roți, articulații (a „inventat” un șablon pentru construit roți), Diana Cătăneanu, șeful atelierului producție industrială (a luat foi de arc de la Sibiu), Lazăr Dumitru, om cu ochii la toate, Maria Golotaeanu, primăriță în comuna Ghecești.

Trăsura este gata, este elegantă, neagră și ușoară, cu roți mari ca de fîntînă de Bărăgan, cu coviltir de îndrăgostiți și lungă ca palmele celor ce-au făcut-o puse cap la cap. Numai că acum, la faptul gata al trăsurii au început, de fapt, adevăratele probleme. Lipsa calului, adică chint-

esența. Așa s-a născut, mai demult, Bebe. L-au adus. E un cal mic, ușor, unora nu li se pare arătos de loc. Așa s-a făcut să fie, dar e primul și e superb. N-are semn de rasă și de șase ani de cînd e pe lume, a existat într-o fișă contabilă, clasată acum „transfer la I.J.T.L. Dolj Craiova”. Iulian Ocroteală s-a urcat în prima trăsura cu un merit ascuns; directorul, primul călător. Sfios zice: „am pus coviltirul ca să nu mă vadă lumea și-am plecat apoi pe străzi. L-a găsit apoi pe Florică Slătaru, tînar de 34 de ani și îngrijească de cal. Florică a avut cal de mic; bunicul i-a fost birjar prin Craiova, el s-a născut printre cai și-a stat printre ei pînă cînd s-a însurat, iar soția, cocoană, i-a zis că nu e bine să miroasă a cal. S-a făcut lăcătuș mecanic și cînd a venit Bebe și-a ieșit din minți aducîndu-și aminte de dragostea lui veche, mare și adevărată. Acum iar îngrijește de cai.

La I.J.T.L. treaba s-a încins; Sandu Pavlov zice: „vreau să fac o caleașcă așa cum numai regina Angliei are”; atelierul zice: „facem 15 trăsuri pe lună”. Dar caii? Așa a plecat Iulian Ocroteală la herghelia Erebeni, unde i-au zis tocmai precum spera: „vă dăm cai, ne dați trăsuri”.

Florică Slătaru și-a comandat costum de vizitiu. Și-a cumpărat apoi, un ceas electronic, pentru trăsura. Îl arată clienților, e doi lei minutul după lege și, uite așa, face aproape 50 de kilometri pe zi prin Craiova. Zice: „mulți nu se urcă pentru că le e rușine. Pe capră e un vis. Bebe mă știe, e inteligent și sensibil, saltă capul cînd mă vede. Păcură nu-mi trebuie decît ca

să-i ung unghiile să nu-i crape la ger. Mi-am dus soția cu trăsura. Acum îi place și el...”.

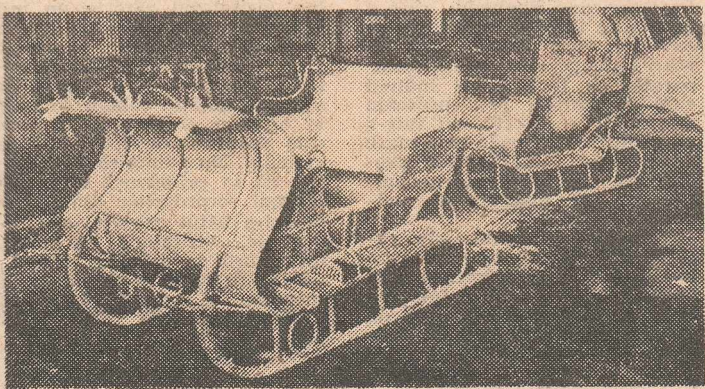
Și trăsura asta, făcută manual ca un Rolls-Royce merge acum prin Craiova, cu Bebe, cu Florică și cu un ceas electronic. Bebe are un ciucur roșu, de deochi, iar Florică trage primul la stația taxi, „dacă-mi merge gura vin clienții” și nimeni nu mai face nuntă în Craiova fără trăsura.

Acum vor să facă sîni... Doctorul Virgil Cămeniță le-a donat o sanie veche, din 1943, și-n atelierul de trăsuri, oamenii s-au gîndit la iarnă, la copii din parcuri. Sandu Pavlov, șef de autobază a construit un patinoar, singurul din Craiova, iar Iulian Ocroteală, la Preajba, o bază de agrement pentru canicula zilelor de pîrg. Zice directorul: „citeva trăsuri nu ridică indicatorii. Dar e ceva frumos. Mă gîndesc de mult, și și noapte să fac și eu ceva. Cînd văd lumea aici imi vine să plîng de bucurie că am și eu o contribuție”.

Aceasta este povestea adevărată a trăsurii de Craiova, a unei fapte de frumos și spirit de gospodar. Marian Slavu, inginer la siguranța circulației îi va face poate loc în catastrafele sale, șoferul Nicolae Bugiru poate o va întrece cu „Dacia” sa neagră, Iulian Ocroteală, directorul, poate o va face efigie pentru I.J.T.L. Dolj-Craiova iar Constantin Lungu, primarul Craiovei, va mai încuraja multe idei darnice și calde ale oamenilor din acest oraș semnificînd vocatia de a gîndi și lucrurile mărunte dar atît de utile vieții noastre.

— Pofțiți, trăsura vă așteaptă...!

PAUL AGARICI

Comentariul
săptămânii

Pace și dezvoltare (IX)

Potrivit aspirațiilor popoarelor

Și în cadrul dezbaterilor generale de la cea de-a 41-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. problemele păcii, ale dezarmării s-au aflat pe primul plan. Și e firesc să fie așa, având în vedere și scopul pentru care a fost creată Organizația Națiunilor Unite, și situația internațională destul de gravă, care impune luarea urgentă de măsuri concrete în vederea înlăturării pericolului unui cataclism mondial, și semnele bune dătătoare de speranțe de după încheierea primei etape a Conferinței de la Stockholm, și, în sfârșit, faptul că a 41-a sesiune are loc în Anul Internațional al Păcii, cu privire la care președintele Nicolae Ceaușescu spunea: „Noi considerăm că Anul Internațional al Păcii trebuie să determine acțiuni și înțelegeri concrete, reale, în direcția opririi cursei înarmării, a dezarmării și asigurării păcii! Numai așa se va răspunde însemnătății acestui An, voinei popoarelor! Numai așa vom face ca, într-adevăr, acest An să marcheze un început spre dezarmare, spre încheierea confruntărilor și trecerea pe calea colaborării pașnice, spre dezarmare, spre o lume a păcii, fără nici un fel de arme”.

În același timp, la actuala sesiune a forumului mondial, în cadrul dezbaterilor generale, au fost abordate și probleme economice de mare importanță pentru soarta comunității internaționale: lichidarea subdezvoltării, eliminarea decalajelor economice, soluționarea problemei datoriilor externe și a celorlalte dificultăți în creștere, cărora trebuie să le facă față țările în curs de dezvoltare. Este cunoscut că pentru rezolvarea acestor chestiuni țara noastră se pronunță pentru convocarea în cadrul O.N.U., a unei conferințe speciale, cu participarea țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare, conferință care să conducă la angajarea de tratative reale în vederea soluționării globale a problemelor subdezvoltării, ale instaurării unei noi ordini economice internaționale, ale instituirii unor relații de colaborare bazate pe înțelegeri și echitate.

Referitor la datoriile externe, România consideră că se impune o rezolvare globală care să aibă în vedere: anularea datoriilor pentru țările cele mai sărace, cu un venit național până la 500-600 de dolari pe cap de locuitor; reducerea cu un procent important a datoriilor țărilor în curs de dezvoltare cu un venit național până la 1000-1200 de dolari pe cap de locuitor; o reducere generală de circa 50-70 la sută a datoriei celorlalte țări în curs de dezvoltare, diferențiată pe grupe de țări, în funcție de venitul național și de potențialul de care dispun; reeșalonarea pe 15-20 de ani a restului datoriei cu o dobândă de 3-4 la sută sau fără dobândă și cu o perioadă de grație de 3-5 ani; stabilirea unui plafon pentru plățile anuale în contul datoriei externe, care să nu depășească 10 la sută din încosările anuale obținute din exporturile țărilor în curs de dezvoltare; stabilirea unei limite maxime a dobânzilor pentru creditele vechi, care să nu depășească 3-4 la sută, iar sumele plătite peste această limită să fie scăzute din volumul datoriei externe; continuarea acordării de noi credite țărilor în curs de dezvoltare, în condiții avantajoase, cu dobânzi raționale, de maximum 5 la sută. Sint și alte probleme economice importante pentru rezolvarea cărora țara noastră are în vedere convocarea de conferințe internaționale corespunzătoare: restructurarea sistemului monetar-financiar internațional, asigurarea accesului larg al țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnologiei moderne etc.

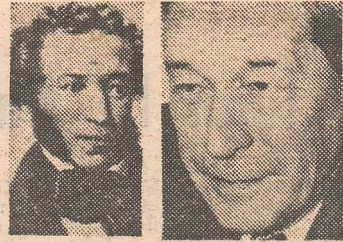
În soluționarea tuturor acestor chestiuni, cea de-a 41-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. poate să-și aducă o contribuție importantă.

ION D. GOIA

Pușkin e unul...

Ce se întâmplă oare cu urmașii marilor genii ale omenirii? Prea rar ne punem parcă această întrebare. Poate și datorită faptului că nu sint prea multe cazurile în care acești urmași reușesc să ajungă pe culmile atinse de înaintași. Iată, însă, că de curind, revista Neue Berliner Illustrierte consacră un reportaj unui strănepot al marelui poet rus Pușkin (1799-1837). Acest urmaș se numește Grigori Pușkin și are 71 de ani. Fizic, Grigori nu seamănă deloc cu străbunicul său, dar în convorbirile cu presa relevă că tatăl său, Grigori Alexandrovici, seamănă în tinerețe destul de mult cu bunicul lui. De aceea el a și slujit drept model sculptorului Onokusin în vederea realizării monumentului lui Pușkin din piața cu același nume din Moscova.

În camera lui Grigori Pușkin, devenită punct de atracție pentru toți cei interesați de amănunte privind biografia marelui poet, se găsește un arbore genealogic. În 1982, el numără 238 de urmași ai lui Pușkin. Aceștia trăiesc în mai

multe țări ale lumii — Belgia, Franța, Anglia, Elveția, R.F.G., Maroc, S.U.A. și chiar în insula Hawaii. Grigori Pușkin este însă singurul urmaș pe linie masculină. De aceea este necăjit ca fiul său, Alexandr, în vîrstă de 33 de ani, nu are încă copii. În schimb fiica sa, Iulia, are deja doi fii. „Linia feminină este continuată, declară el ziaristilor. Acum așteptăm un urmaș pe linie masculină”.

Grigori nu a dovedit talente literare, ci a absolvit o școală agricolă, lucrînd apoi ca laborant. În 1940, organizația de tineret l-a delegat să lucreze în militie. Apoi, după invazia hitleristă, s-a înrolat ca soldat. „Bunicul meu, Alexandr Alexandrovici — povesteste Gri-

Pentru a preîntîmpina îmbătrînirea îngrijorătoare a societății japoneze, guvernul a propus o soluție originală — să-i ajute pe pensionari să se instaleze în străinătate, oriunde doresc. Proiectul a fost pus la punct de Ministerul comerțului exterior și industriei (M.I.T.I.) și a fost botezat „Silver Columbia”. Silver desemnează în Japonia tot ceea ce se referă la vîrstă a treia, iar Columbia este o referință la Cristofor Columb care a plecat, în 1492, în căutarea de pămînturi noi. Cinci secole mai tîrziu, precizează documentul MITI, japonezii în vîrstă vor pleca în străinătate pentru a descoperi țări noi. Obiectivul este inaugurarea, pînă în 1992, a primului complex extrajaponez pentru pensionari. Societatea japoneză îmbătrînește. Persoanele de peste 65 de ani reprezintă acum 10,5 la sută din populație și vor avea o pondere de o cincime în 2011. Voluntari candidați la plecare nu lipsesc. Anchetele realizate în rîndul marilor societăți industriale demonstrează că două persoane din trei au lucrat sau lucrează în străinătate și au o nedismulată nostalgie pentru țările în care și-au petrecut o bună parte din viață, fiind interesați să se întoarcă acolo pentru „a doua viață”. La ora actuală, 480.000 de japonezi trăiesc în afara arhipelagului, 250.000, din rațiuni profesionale de lungă durată, iar alții instalați definitiv. Această internaționalizare crescîndă a Japoniei și forța actuală a yenului au dat ideea creării unor complexe pentru pensionari, nu însă în genul celor din Spania, unde pensionarii și turistii vest-germani au recreat, în

plin climat mediteranean, o mică patrie. La ieșirea la pensie, fiecare japonez primește și o indemnizație. Cu aceste sume se poate trăi oriunde mai bine decît la Tokio, orașul cel

Eldorado
pentru
pensionari

mai scump din lume. Pentru un cuplu de japonezi în vîrstă e foarte greu de luat o decizie în acest sens. „Silver Columbia” prevede promulgarea unei legi care să asigure crearea unor societăți private care să se ocupe de înființarea complexelor respective și de instalarea doritorilor. Capitalul va fi format din depunerile pensionarilor și ale întreprinderilor, guvernul urmînd să asigure avizul țărilor în care urmează să se facă instalarea. Bineînțeles, cooperarea cu țara primitoare este foarte importantă, mai ales că aceasta va fi beneficiara unui aflux de devalize. Proiectul, prezentat pe scurt de presa japoneză, a stîrnit interesul ambasadelor și al societăților private din Australia, Argentina, Spania și Portugalia care au cerut precizări. Pentru aceste țări plus Italia, Brazilia, Noua Zeelandă, Franța, Statele Unite și Filipine funcționarii de la M.I.T.I. au realizat o broșură în care sint precizate condițiile de primire a pensionarilor. Condițiile respective se referă la obținerea vizelor de lungă

gori a luat parte la războiul ruso-turc din 1877-1878. Tatăl, Grigori Alexandrovici, a comandat în perioada 1914-1916 un regiment pe frontul de vest. Mie mi-a revenit sarcina de a participa la cel mai groaznic din toate războaiele. În 1941, am fost cercetat într-un detașament special de partizani, care acționa lîngă Volokolamsk. Apoi, am luptat pe frontul ucrainian. Am fost rănit de două ori. Într-o zi, către sfîrșitul războiului, comandantul diviziei ziarului „Pravda”. În pofida vîrstei și a pensiei sale bune, el continuă și astăzi să muncească. O mare parte din timp și-o consacră îngrijirii obiectelor personale ale familiei ce se trage din faimosul său străbunic. Întrebat dacă are vreun hobby, el a răspuns: „Nu am nici unul. Singura mea pasiune serioasă în viață a fost și este Alexandr Sergheevici Pușkin”.

ROMEO NADAȘAN

durată, accesul la asistență medicală, la costul vieții, al locuințelor, la restricțiile impuse mișcărilor de capital și la securitatea cetățenilor.

În esență, nu este vorba de crearea unor gheto-uri într-o viziune idilică, afirmă M.I.T.I. Fiecare complex va fi un centru de schimburi culturale între japonezi și țara adoptivă. Reprezentanții M.I.T.I. recunosc că mai sint multe studii de făcut pînă la nașterea acestor Eldorado-uri ale pensionarilor japonezi. Nu lipsesc nici luările de poziție ostile. „Acest proiect este jignitor, comenta un bătrîn ziarist japonez. Mîncare, locuințe, tot ceea ce ne este necesar pentru a trăi este prea scump în țara noastră. Plecarea noastră în străinătate este dorită de cei ce nu vor să se ocupe de noi, pensionarii, o categorie socială neinteresantă”.

IOAN ROȘCA

Reconstruire

Furtuna s-a declanșat din senin. Nu era vorba de mult zgomot pentru nimic, ci de visul unei nopți de vară (doar era în iunie!), care a început în urmă cu 17 ani. Atunci, în mintea de actor și american întreprinzător a lui Sam Wanamaker a încolțit ideea reconstruirii, pe vechiul loc, al celebrului „Globe Theater”. În acest scop, el a fondat „Shakespeare Globe Trust” și a obținut concesiunea terenului de la compania „Derno Estates”. Cînd totul părea că merge ca pe roate, consiliul municipal a hotărît să retragă concesiunea. Cazul a ajuns în fața justiției, care i-a dat câștig de cauză lui Wanamaker, concesionîndu-i terenul pe o perioadă de 125 de ani.

Planurile de reconstrucție, operă a arhitectului londonez Theo Crosby, sint o oglindă fidelă a clădirii ce a fost ridicată în anul 1599 și a pierit în incendiul din 1613. Deși nu va putea fi folosit la acoperiș, întrucît contravine legii, pentru prima dată, de la devastatorul incendiu din anul 1666 încoace, lemnul va fi folosit la structură. Se vor folosi vechi materiale de construcție, inclusiv pîrul de cal, iar metodele aplicate vor fi cele din epoca elizabetană. Complexul va cuprinde și un mic teatru în stil Jacobean, construit pe baza unor planuri ce sint atribuite unui arhitect din secolul al XII-lea, Inigo Jones. Pe perioada verii, actori renumiți din întreaga lume vor susține o stagiune ce va include piesele „bardului”, alte capodopere din perioada elizabetană, precum și producții contemporane.

Spectatorii se vor confrunta cu inconvenientele trecutului deoarece 2/3 din cele 1.500 de locuri vor fi pe bănci fără spătar, nu se vor folosi instalații de amplificare și de iluminat, iar scena, orientată spre nord-est, va fi în permanentă în umbră.

Cu toate că are o oarecare similitudine cu ceea ce a întreprins marele Will cînd a construit „Globe Theater”, Wanamaker nu se va putea retrace, înstărit, la Stratford-upon-Avon (ca și „bardul”), căci veniturile vor fi reinvestite în companie. El va rămîne cu mulțumirea unui binecunoscut vers shakespearian care spune: „Totul e bine cînd se termină cu bine!”

DAN DĂNUȚ DORU

La început a fost cartea. Cine n-a auzit de ea? Este vorba de faimoasa „Guinness' Book”, în care se consemnează recordurile din toate domeniile. Cartea își are și ea istoria ei. Totul a demarat la 10 octombrie 1951, cînd sir Hew Bever participa cu prietenii la o vînată de sitari în Irlanda. În acea zi a avut noroc de vînat și toată seara cei din grup au dus-o tot într-o dispută cu privire la pasărea amintită, regretînd că nu există nici o lucrare tipărită cu ajutorul căreia să poți verifica dacă într-adevăr sitarul este cel mai rapid vînat cu pene din Europa. În 1954, lordul-vînat s-a aflat în fața unei alte întrebări, de astă dată cu privire la cocoșul de munte. Și atunci sir Bever și-a dat seama că de neplăcut și păgubitor este faptul că sute de întrebări asemănătoare rămîn fără răspuns și alimentează în fiecare seară vorbele de clacă și minciunile gogonate din cele circa 80 de mii de berării din Anglia și Irlanda, ca să nu mai vorbim de „restul” lumii.

Pentru a lichida o asemenea stare de lucruri, lordul s-a adresat în septembrie 1954 unei firme specializate din Londra. Cîștigînd pentru această idee și obținînd sprijinul companiei de bere „Guinness”, firma a creat un birou care a pus la lucru o întreagă brigadă de specialiști. În august 1955 a ieșit de sub tipar lucrarea lor, care numără 198 de pagini (numărul de pagini s-a mărit apoi de la an la an). Cartea a devenit repede un best-seller, fapt ce i-a determinat pe autori să scoată în 1956 o ediție americană, apoi una franceză, una germană,

una spaniolă... Pînă în prezent au văzut lumina tiparului 220 de ediții în 25 de limbi, din care cauză „Cartea Guinness a recordurilor” figurează ca record în... ea însăși. Cele 50 de milioane de exemplare tipărite pînă acum ar putea alcătui 14 teancuri egale cu... Everestul.

Și iată că, pornind de la cartea, englezii s-au gîndit să facă și un muzeu al recordurilor, mai exact, un muzeu ale cărui exponate să constituie ilustrația materială a vestitei cărți. Și l-au făcut. El este situat la doi pași de cunoscuta piață

timetri (ispravă aparținînd unui bărbat în vîrstă de 75 de ani), precum și recordurile celor mai buni sportivi, creatorii muzeului au recurs la manechine în mărime naturală, respectînd rigoros dimensiunile și distanțele.

Ce mai poate vedea vizitatorul în acest muzeu original? Poate vedea, de exemplu, mulele unei cățele cu 18 căței, unei găini care a ouat într-un an 350 de ouă, al unei pisici în greutate de 21 de kilograme sau al unei alte pisici care a trăit 34 de ani. Sint înfățișate, în continuare, recorduri de alt

Recorduri insolite

Picadilly, în clădirea în care se află nu mai puțin cunoscutul pasaj comercial Trocadero. Se înțelege de la sine că nici o clădire n-ar fi fost suficient de mare pentru a înfățișa pe viu toate recordurile din faimoasa „Guinness”; în consecință, s-a recurs la selecție. Muzeul este alcătuit din 7 secțiuni: omul, lumea animalelor, sport, spectacole, planeta, construcții și mașini, întîmplări interesante din istoria Angliei. În afara figurinelor din papier-maché (unele în mărime naturală), recordurile sint ilustrate cu ajutorul fotografiilor, al machetelor, al filmelor și al altor mijloace figurative. Pentru a înfățișa, de exemplu, săritura nebunească de la o înălțime de 9 metri într-un bazin miniatural, adînc de numai 35 de cen-

gen — cel mai mare mîncău din lume, care a înghițit în opt minute 21 de biftecuri, cel mai rapid vorbitor (fostul președinte american Kennedy, care a pronunțat într-un minut 327 de cuvinte). Acestea par însă lucruri aproape obișnuite în comparație cu fapta unui individ care a mîncat, în prezența martorilor — firește, nu într-o zi, ci într-o perioadă mai mare de timp —, 7 biciclete, 6 sfeșnice și... un căruț pentru cumpărături în magazinele universale.

Și mai surprinzătoare sint recordurile involuntare pe care le ilustrează, de asemenea, exponatele din muzeu: o fată care a căscat neconștient timp de 15 săptămîni, alta care a strănutat fără întrerupere din ianuarie 1981 pînă în septembrie

1983, precum și un bărbat care a început să sughiță în 1922 și care mai sughița încă în 1984, cînd i s-a făcut chipul pentru muzeu...

Privind fotografia unei femei chiliene care a născut 55 de copii (dintre care, de cinci ori tripleți), vizitatorul poate crede că nu mai are de văzut nimic de același calibru, dar nu-i deloc așa. El va avea posibilitatea să se compare cu cei mai neobișnuiți oameni. Printre ei, Robert Pershing Wadlow, cu o înălțime de 2,72 metri, înfățișat în mărime naturală. Ceva mai încolo, cei ce se neliniștesc din cauză că au depășit cu cîteva kilograme greutatea ideală recomandată de medici pot să-și recapete optimismul stînd alături de manechinul lui Robert Earl Huse (450 de kilograme). Totuși, el nu este omul cu cea mai mare suprapondere din lume: un altul, John Minnoch, a cîntărit 635 de kilograme.

Întrînd în muzeul recordurilor, vizitatorul zărește un mic tablou cu cifre, care nu are, la prima vedere, nimic deosebit. Dar cifrele se schimbă neconștient. Despre ce-i vorba? Cu ajutorul acestui tablou se poate afla în orice moment care este numărul de locuitori ai globului. Nu putem să nu amintim că în primăvara lui 1986 Muzeul recordurilor din Londra și-a bătut propriul său record de... vizitatori. În sfîrșit, un record de calculat mental: un indian care, în numai 28 de secunde, a înmulțit în gînd 7 686 369 774 870 cu 2 465 099 745 779.

ION CODRU

Mulți dintre cei ce au avut prilejul să călătorească în America sau în unele țări occidentale, au văzut pe străzile unor orașe sau la ieșirile din metrou, mici grupuri de lășe și băieți îmbrăcați într-un fel de halate sau robe de culoare oranj, cu capul ras și numai cu o singură suviță de păr în virful capului prin care „dumnezeu ar putea să-i tragă la cer”. Aceștia, în ritmul unor tamburine, psalmodiază în mod interminabil: „Haré Krishna, Haré Krishna, Krishna, Krishna, Haré, Haré, Haré, Rama, Haré, Rama, Rama, Haré Haré”. Intrigați sau agasați de prezența lor, le-ai cumpărat poate, o cutie de bețișoare de santal sau un număr din revista „Întoarcerea la divinitate”.

Aceștia sînt membrii sectei „Societatea internațională pentru conștiința lui Krishna”, cunoscută, mai familiar prin denumirea de „adeptii lui Krishna”. Secta a fost creată de „Divina Sa Grație A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada, născut la Calcutta în 1896 și mort la Londra în 1977.

După ce a studiat engleza, filozofia și științele economice la Universitatea din Calcutta, el a fost inițiat de guru Sri Bhaktisiddanta Saraswati Maharaj care, i-a ordonat să propage doctrina sa, în țările occidentale deși mesajul său în India, neavind decât un mic impact, fondatorul sectei a fost nevoit mai întâi să lucreze ca director al unei întreprinderi de produse chimice, pînă în 1954 cînd s-a pensionat.

Cu ajutorul financiar al unei adepte foarte bogate, Sumati

Morarji, proprietara celei mai mari companii maritime din India, Swami Prabhupada a plecat la New York în 1965, unde, a început să cînte singur pe străzi „maha-mantra” creînd cu ajutorul unui grup de hippi o sectă care, treptat a ajuns să numere astăzi cîteva zeci de mii de adepti în S.U.A. și în cîteva țări occidentale europene. După fondatorul său, scopul sectei este să promoveze „iluminarea spirituală”.

Cu ochii deschiși prin lumi de întuneric

Dumnezeu cu pistol Parabellum

să propage „adevărata dragoste față de dumnezeu — Krishna”. După doctrina sectei, adeptii trebuie să ducă o viață ascetică în conformitate cu tradiția hindusă, bazîndu-se pe mai multe interdicții: un regim alimentar strict; fără carne, fără pește, fără ouă; fără băuturi alcoolice, fără ceai, fără cafea și tutun; relații sexuale numai în scopul procreării și renunțarea la îngrijiri medicale.

Pentru a deveni membru al sectei, explica Lisa Bryant, o fostă adeptă, este necesar să se treacă prin mai multe stadii de inițiere. Timp de șase luni și se explică și se repetă permanent. Cît de necesar este să te dedici total lui Krishna. Apoi, urmează prima ceremo-

nie la care ești supus: în mijlocul templului, se aprinde un foc în care se aruncă șapte grăunțe diferite și puțin unt. Cînd fumul începe să se ridice din foc, umplînd încăperea cu un miros înepător de mirodenii, toți cei prezenți cîntă un imn și și se dă un nume spiritual și trei șiraguri de perle, pe care ești obligat să le porți pînă la moarte. Urmează apoi și alte ceremonii prin care adeptul se obligă să accepte

sărăcia totală și de cele mai multe ori și castitatea.

Dogmele sectei sînt contestate în India iar indoctrinarea și acțiunile sale au constituit obiect al mai multor anchete în țările occidentale.

Astfel, poliția din R.F.G., în urma unor cercetări a constatat că activitatea adeptilor sectei nu era chiar atît de inofensivă și spirituală cum vroia să pară.

În septembrie 1975, ziarul „Der Kriminalist”, publică sub semnătura lui Gerd Meyer, funcționar al poliției criminale, un articol în care arată că secta constituie un adevărat „drog psihic”. Adeptii acesteia trăiesc într-o transă quasi-permanentă, determinată de hrana insuficientă, de somnul limitat (5 ore pe noapte) și de

recitarea permanentă a unor psalmi vedici.

Dar un fapt și mai grav îl constituie acela că, la o percheziție a unui templu Krishna din Berlinul Occidental și la o proprietate a sectei din apropiere de Frankfurt, (la castelul Rettershof) poliția a descoperit arme și sume importante de bani. Șeful templului, Peter Kaufman, purta în permanență sub halatul său oranj, o armă de tip parabellum. El era în același timp și membru activ al unei organizații neo-naziste.

Părinții unui copil atras de sectă, explicau modul în care acesta a fost manipulat, rupîndu-l complet de familie. La intrarea în sectă, spuneau ei, tînarul suferă mai întîi presiuni de natură senzorială. Vederea: îmbrăcăminte indiană colorată, decorația templului de asemenea, culori aprinse; Auzul: muzică de percuție, cîntul și recitarea permanentă a mantrii; Mirosul: lemn de santal, parfumuri exotice; Gustul: mîncăruri exotice și fără proteine. Pe plan afectiv adeptul este învățat să renunțe la orice sentiment, să se detașeze total de societate, să se rupă de familie și de prieteni. Pe plan intelectual este învățat să respingă orice act de cultură sau să ia în considerare niciun progres al științei.

Aceasta ar fi esența cursurilor spirituale ale sectei Krishna, cărora le cad pradă zeci de mii de tîneri din lumea capitalistă și din care unele organizații neo-naziste își recrutează noi membri.

I. G. VULCĂNEANU

Turismul în Balcani

Miercuri, 15 octombrie, au început la București, lucrările celei de-a XIX-a Conferințe a organelor oficiale de turism din țări balcanice, la care iau parte delegații din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia, Turcia și România. În contextul manifestărilor prilejuate de Anul Internațional al Păcii, Conferința găzduită de țara noastră examinează aspecte ale relațiilor turistice dintre țările balcanice, noi căi pentru amplificarea cooperării în acest domeniu, în spiritul prevederilor Acordului multilateral de colaborare turistică din regiunea balcanică, încheiat de cele cinci țări participante.

În același timp, au loc și lucrările celei de-a XIV-a Conferințe a Asociațiilor agențiilor de voiaj din țări balcanice.

Lucrările Conferinței organelor oficiale de turism continuă în aceste zile la Poiana Brașov, prilej pentru participanții de a cunoaște atît frumusețile peisajului nostru montan, cît și realizările deosebite obținute în ultimii ani de România în domeniul dezvoltării și modernizării bazei sale turistice. (Victor Rădulescu).

artiști au evoluat într-un spectacol magnific, condus de Tommy Walker, omul ceremoniilor Jocurilor Olimpice de la Los Angeles și al centenarului Statuii Libertății.

ELENA GRECESCU

Accente in lume

In loc de șofer

Cercetătorii universității Carnegie-Mellon din Pittsburgh au pus la punct un ordinator, prevăzută cu

o cameră pentru a detecta obstacolele care poate conduce un vehicul calculînd distanțele și direcțiile. Deocamdată, ordinatorul, care are mărimea unui frigider, „so-

fează” doar o mașinuță ce atinge mai puțin de 2 km la oră. Cercetările continuă, și se prevede o reducere a dimensiunilor ordinatorului care, efectuînd un miliard de operații pe secundă, va putea conduce un vehicul special conce-

put, cu viteza maximă de 56 km oră. O astfel de mașină va fi destinată cu precădere persoanelor handicapate.

Se făurește un trecut

În această toam-

nă, la Boston a avut loc a 350-a aniversare a celei mai vechi, mai influente, și mai bogate dintre universitățile americane: Universitatea Harvard. Evenimentul, la care au participat foști și actuali studenți și profesori, invi-

tați, a fost marcat prin conferințe, simpozioane, discursuri, concerte, focuri de artificii. Omagiul pe care l-au adus participanții acestei „catedrale a științei”, cum a fost denumit Harvardul, este îndreptățit căci Universita-

tea se mîndrește cu cei șase președinți pe care i-a dat, 29 premii Nobel, 27 premii Pulitzer, cu cei 17 000 de studenți, cu biblioteca sa ce numără 11 milioane de volume. Festivitățile s-au încheiat pe stadionul Universității unde 700 de

„Ne-am chinuit și am fost chinuți”

După alte cîteva zile, seara tîrziu, detașamentul s-a oprit la periferia orașului Starioscil aproape complet distrus. Oamenii sperau că au ajuns la destinație și că vor munci la înlăturarea ruinelor. În zori, minaiți cu pațul puștilor, au străbătut în grabă orașul apoi, ajunși în afara lui, au fost încontrați în rînduri de cite unul la distanță de un metru unul de altul. S-a ordonat ca fiecare să-și răstoarne în față conținutul rucsacului, de asemenea buzunarele. Un locotenent-major de jandarmi a strigat într-o pilnie cît îl țineuse gura: „Dacă cineva îndrăznește să ascundă un singur lucru, va fi împușcat pe loc. Toți brațele sus și nimeni nu mai mișcă!” Doi cite doi, jandarmii au trecut de-a lungul rîndurilor, au răvășit totul și orice lucru li s-a părut cît de cît valoros l-au confiscat în folosul „jandarmiei regale ungare”.

În timp ce jandarmii își continuau scotocirea, la vreo 50 de metri distanță în spatele unei mese, locotenentul major chema la el oamenii, unul cite unul, strîngîndu-i pe nume. După primele întrebări, începea să-i palmuiască, apoi îi plezneau cu vîna de bou unde apuca, pe unii îi călca în picioare. Cel mai crunt au fost bătuti băieții rabinului Paneth din Dej — Ch. Burach și Mendele — și Noe Nándor. Toate detașamentele de muncă forțată dirijate spre front au trecut prin această tortură. Purtătorii banderolei galbene au numit acest loc „Valea plîngerii”. După încă cîteva zile de marș, detașamentul a ajuns la destinație, la Male-Bikovo.

N-a trecut mult și, intrînd pentru rugăciune — era seara de Yom Kipur — detașamentul și-a luat rămas bun de la primul camarad care se prăbădise cu cîteva ore înainte. „Dezideriu Horvath, cel mai în vîrstă dintre noi nu mai există” își începu discursul Singer și vocea i se frînse. A continuat bătutul cel mare al rabinului din Dej. „Cuvintele lui — evocă Singer — se răscoleau inimile, sparg zăgăzurile lacrimilor și mica încăpere ucraineană se umple de puternice hohote de plîns a 213 bărbați. Ne plîngem de fapt pe noi și mai ales îi plîngem pe cei dragi și pe copiii noștri lăsați acasă, pe care poate niciodată nu-i vom mai îmbrățișa. Ne plîngem propria noastră neputință și aservirea lor într-o lume duscănoasă. Între lacrimile nesigurăței, amenințătoare, îngrozitoare, răsună cuvintele pocălnice: „În a șaptea lună, în cea de a zecea zi a acesteia să vă autochinuiți”.

„Ne-am chinuit și am fost chinuți”. Au urmat zile teribile. Au început ploile care au făcut impracticabile drumurile pe care cei din detașament trebuie să le

mențină în bună stare, lucrînd de dimineață pînă seara sub loviturile nemiloase ale celor din pază.

La mijlocul lui octombrie s-a ordonat plecarea spre front. După un marș de patru zile, la 19 octombrie 1942, detașamentul a ajuns la liniile de foc.

Cazarea s-a asigurat într-o sură părăsită, gata să se dărîme, în satul Nov-Uspenka, undeva în marele cot al Donului. Noaptea, șobolanii se plimbau printre și peste trupurile incremenite, care deseori dimineața erau ecoperite de straturi de zăpadă.

În a doua jumătate a lui noiembrie, termometrul arăta pînă la 20—25 de grade sub zero.

În zori se pleca la săpatul tranșelor și adăposturilor. Tirnăcoapele săreau ca niște bumeranguri la atingerea pămîntului înghețat. Hrana consta din ceai și o gamelă cu supă de făină în care mișunau viermi. Gloanțele vultu pe lingă detașamentisti și exploziile obuzelor îi asurzau. Înjurați și bătuti, cînd din plictiseală cînd din sadism, bieții oameni lucrau pînă se lăsa întunericul. Sosise iarna, cu geruri năpraznice, 40 și chiar 50

cu bijuteriile”. Și detașamentistii erau fericiți că, în sfîrșit, au vesti de acasă, că sînt toți în viață și reciteau fiecare cuvînt de zeci de ori.

În ianuarie, sovieticii au străpuns frontul. S-a iscat o panică generală. Trupele se retrăgeau în debandadă. În miez de noapte, comandantul detașamentului, locotenent-major Toth Károly, însoțit de un fruntas — amîndoi cu pistolul în mînă, răvășiți și beți — au mers în „dormitorul detașamentistilor” și li s-a adresat amenințător: „Rușii au străpuns frontul la Voronej, dar Hitler adună noi armate la Burdudeni și în curînd va zdrobi, va face praf întreaga adunătură de bolșevici. Ordona: Încă înainte de revărsatul zorilor, toți evreii se string, își fac bocceaua și se incolonează gata de plecare... Predau comanda fruntasului Máthé pe care-l însărcinez să-i impuste pe loc, fără milă pe acei evrei care vor încerca să evadeze ori nu se vor supune ordinelor...”

În zorii zilei de 15 ianuarie 1943, pe un ger de minus 45 de grade, cu picioarele înfășurate în zdrente și paie, cu păturile peste hainele făcute ferfeniță, detașamen-

te —45°C — cînd fugînd în cerc, cînd bătînd pasul pe loc să nu le înghețe picioarele. În zori, în sfîrșit, s-a pregătit pentru detașament o căldare de cafea. După ce soldații din gardă și-au primit porția și le-a venit rîndul detașamentistilor să primească cite o inghițitură de cafea fierbinte, locotenentul Ertékes Lajos, locțiitorul comandantului detașamentului a dat ordin... să se verse cafeaua în zăpadă. Lăsați să se dezvețe evreii de tot felul de pretenții!

Oamenii tremurînd de frig — unora le înghețaseră degetele de gamelă, de cînd așteptau — implorau disperati pe bucătar să înceapă distribuția. Acesta sovăia să execute ordinul inuman primit. Atunci locotenentul Ertékes și-a scos revolverul și l-a obligat să se supună.

Pe la mijlocul lui februarie, jandarmia de campanie a dirijat pe toți detașamentistii găsiți pe drumuri și cîmpuri spre Beograd, care se afla la 1.000 km de Male-Bikovo.

S-au adunat acolo cu miile. Toți într-o stare de nedescris. Hrana consta din o sută gr. de piine și o gamelă de apă caldă în care pluteau cîteva bucăți de sfeclă furajeră. S-a improvizat și un „spital” care, în afară de o duzină de medici evrei, nu dispunea de absolut nimic: nici de instrumentar medical, nici de medicamente.

În amintirile sale, fostul ministru al apărării Ungariei, Nagybaconi Nagy Vilmos apreciază că din cei 50.000 de evrei aflați în detașamentele de muncă forțată în Ucraina, subordonate Armatei 2 Maghiare „s-au întors spre apus cam 6-7 000. Cealalți au pierit sau au fost luați prizonieri de ruși”.

După război, în arhiva Ministerului de război se va găsi un memoriu înaintat la sfîrșitul lui 1942 referitor la abuzurile cotidiene ce se săvîrșeau pe front și în spatele frontului.

În memoriu se arată că deși comandanțele (comisariatelor) au primit ordin să recruteze evrei sănătoși, capabili de muncă, acestea „dintr-un antisemitism orb i-au recrutat în detașamente de muncă forțată pe toți, fără nici o selecție, și dacă respectivii sufereau de trachomă, sifilis, hernie dublă ori erau ciungii (...). Sînt detașamente de muncă forțată unde, în ciuda ordinelor în vigoare, este interzisă și azi corespondența. De peste o jumătate de an detașamentistii n-au primit scrisori și nici cei de-acasă de la ei... Există detașamente care toată vara, pînă la mijlocul lui octombrie n-au dormit niciodată sub acoperis, deși posibilități au existat de foarte multe ori, iar, dormitul în aer liber a însemnat dormitul direct pe pămînt, fără corturi, fie că ploua fie că nu. În mai multe rînduri s-a întîmplat ca șefii formatiilor germane să atragă atenția comandanților acestor detașamente că nu se pot exercita asupra evreilor două lucruri deodată: și să fie bătuti și să fie puși la muncă. Trebuie să alegeți: ori bătaie ori muncă!”.

(Va urma)

OLIVER LUSTIG

Tinerii au dreptul să știe

Jurnal însingurat

grade sub zero. Încălțămîntea începuse să cedeze; îmbrăcămîntea să se zdrențuiască. S-au înmulțit imbolnăvirile. Aproape toți aveau rani purulente la picioare, degete înghețate. Mîncarea era tot mai puțină. Epuizarea se apropia de ultima ei limită. Oamenii semnau bonuri, solvabile în țară, de mii de pengő pentru o piine, sau o conservă. Soldații, gradații horțuși plecau în permisie cu portmoneul burdușit de astfel de bonuri. Bieții detașamentisti știau că — prin plecarea lor — soția, părinții, au rămas fără sprijin, fără nici un venit și că le va fi enorm de greu să achite asemenea sume, totuși era singura soluție de a-și prelunge zilele. La întoarcere, „domni” fruntași și sergenți erau asaltați de familiile celor din detașamente. La început acceptau să ducă pe lingă scrisori și mici pachete. Apoi anunțau că au prea multe bagaje și nu mai pot lua decît obiecte de valoare. Și oamenii aduceau ce puteau: bijuterii, ceasuri, inelul de logodnă, cerceii din ureche. Cei mai mulți dintre „domni” fruntași și sergenți lăsaau toate obiectele de valoare acasă cu indicații precise: să se construiască o nouă casă, ori să se cumpere cai și căruți sau pur și simplu să se îngroape în fundul grădini pînă la sfîrșitul războiului. Ajunși la destinație, predau scrisorile și-și exprimau cu cinism regretul că la graniță au fost percheziționați și era cît p-aci să le ia și plicurile. „Noroc că n-au fost la un loc

tul 110/34 și-a început retragerea, de fapt, marșul morții.

Toți supraviețuitorii detașamentelor de muncă forțată din Ucraina relatează că înapoierea în acea debandadă și pe acel ger cumplit a însemnat un calvar inimaginabil.

De hrană, cazare și asistență medicală nu se mai îngrijea nimeni. Ofițerii și soldații din gărzi, vîzînd dezastrul, deveniseră și mai sălbatici. Detașamentistii mărșăluiau în ritm forțat pe drumurile înzăpezite, înfruntînd nămeți ce depășeau statura unui om. Cei care nu mai puteau și se prăbușeau erau împușcați ori lăsați să-și cuprîndă în mrejele sale — moartea albă.

În furtunile de zăpadă ce se iscau, coloanele nu se mai puteau menține. Oamenii se răsfirau, se împotmoleau, se rătăceau. Honvezi izolați sau în grupuri mici, năpădiseră întinsul cîmpurilor ucrainene. Cînd întineau cite 2-3 detașamentisti îi jefuiau de cizme, le smulgeau căciulile din cap, mînușile, păturile în care erau înfășurați și-și lăsaau dezbrăcați, pe acel ger infernal sub cerul înghețat al Ucrainei.

Katona Béla a zugrăvit în cartea sa „Vărăd a viharban” (Oradea în furtună) un astfel de moment: „La Mihailovka, după un marș neîntrerupt de 36 de ore, honvezi n-au lăsat nici un detașament să se adăpostească sub acoperiș. Nenoroceții și-au petrecut noaptea — pe un ger

ULTIMA ORĂ

în cuprinsul revistei:

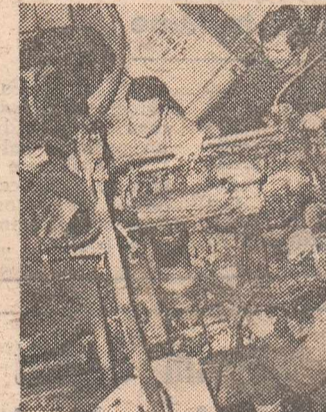
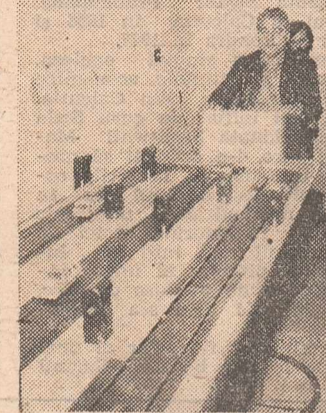
Imagine de la cea de-a XIX-a Conferință a organelor oficiale de turism din țări balcanice
amănunte în pagina 23

Am întâlnit
șoferi
punctuali

Și reporterii lucrează în trei schimburi. E ceea ce vrea să demonstreze Cornel Nițorescu prin reportajul

**Noaptea
ca o zi
de muncă**

din pagina 4

Aceste trei imagini din activitatea întreprinderii județene de transport local din Tîrgu Mureș — la care se referă titlul de mai sus — vă invită să citiți, în paginile 18—19, un jurnal de călătorie cu autobuzul.

Fotografii de
VICTOR RADULESCU

Mezinul echipei de libere, Prefit Dumitru, campion al lumii la juniori în acest an și veteranul echipei de greco-romane, Ștefan Rusu, multiplu campion european, olimpic și mondial sau speranța noastră de noi succese la campionatele mondiale ce se desfășoară în aceste zile.

În pagina 20 comentariul

Săptămîna luptelor

Ana Ipătescu, o neuitată eroină a neamului românesc — tablou al pictorului Al. Ciucurencu, expus din nou cu ocazia expoziției pe care în aceste zile o găzduiește, în prestigioasele sale spații, Muzeul de Artă al Republicii —

cronica în pagina 10

Descoperiri de ultimă oră

**Bucureștiul,
un imens
seif
arheologic**

Pagina 13

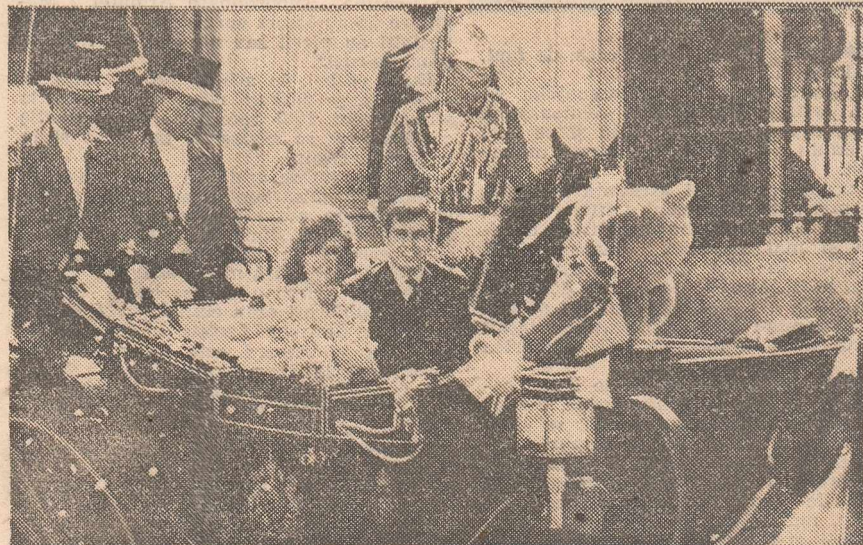
Cupele europene
la fotbal

**Urmează
turul II**

Pagina 21

...Dacă merge la Londra

Chiar acolo unde ar fi oricum la îndemînă chiar un Rolls-Royce, indiscutabilă vedetă a luxului automobilistic, multe întâmplări de viață, și încă din viața înaltei societăți, se petrec, cum ne arată fotoreporterul lui „Observer” la o recentă nuntă regală, în tradiționala trăsură cu cai.

...de ce n-ar merge și la Craiova

Pentru că acolo gospodarii și-au pus întrebarea. Evitînd enumerarea, o spunem noi, ea s-ar putea pune în oricare din orașele noastre, unde calul și trăsura, ca o tradiție redescoperită, ar putea spori farmecul multora din ceremoniile vieții de toate zilele. (Reportajul în pagina 21).

Flacăra, Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILA TELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir

București, Calea Grivitei nr. 64-66.